

श्रीमद् सद्गुरुवे नमो न

नित्यकर्म

प्रकाशक :

रायचौधरी छगनलाल देसाई

श्रीमद् राजचन्द्र आश्रम,

स्टे. अगास, पो. बोरीया,

बाया आणंद, (गुजरात).

જેને આત્મા જાણ્યો તેણે સર્વ જાણ્યું.
—નિર્ગ્રંથ પ્રવચન.

અહો ! સર્વોત્કૃષ્ટ શાંત રસમય સન્માર્ગ—
અહો ! તે સર્વોત્કૃષ્ટ શાંત રસપ્રધાન માર્ગના મૂળ સર્વશદેવ—
અહો ! તે સર્વોત્કૃષ્ટ શાંતરસ સુપ્રતીત કરાવ્યો એવા પરમ
કૃપાળુ સદ્ગુરુ દેવ—
આ વિશ્વમાં સર્વકાળ તમે જયવંત વર્તો, જયવંત વર્તો.
—શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર.

‘આત્મા થઈને આત્મા જાણ્યો, આરાધ્યો તો બસ.’
—શ્રીમદ્ લક્ષુરાજ સ્વામી

પ્રત ૫૦૦૦
વીર સંવત ૨૫૦૨
સને ૧૯૭૬
વિક્રમ સંવત ૨૦૩૨

મુદ્રક :
સ્વામીનારાયણ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
વલ્લભવિદ્યાનગર

શ્રી સચ્ચિદાનંદ સ્વામી

જન્મ :	પ્રવચ્ચા : ખંભાત	દેહાન્તરગ :
સંવત ૧૯૧૦	વિ. સં. ૧૯૪૦	સંવત ૧૯૬૨

જેને આત્મા જાણ્યો તેણે સર્વ જાણ્યું. .
—નિર્ગ્રંથ પ્રવચન.

અહો ! સર્વોત્કૃષ્ટ શાંત રસમય સન્માર્ગ—
અહો ! તે સર્વોત્કૃષ્ટ શાંત રસપ્રધાન માર્ગના મૂળ સર્વજ્ઞદેવ—
અહો ! તે સર્વોત્કૃષ્ટ શાંતરસ સુપ્રતીત કરાવ્યો એવા પરમ
કૃપાળુ સદ્ગુરુ દેવ—
આ વિશ્વમાં સર્વકાળ તમે જયવંત વર્તો, જયવંત વર્તો.
—શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર.

‘આત્મા યદ્યને આત્મા યોદ્યો, આરાધ્યો તો ખસ.’
—શ્રીમદ્ સદ્ગુરાજ સ્વામી

પ્રત ૫૦૦૦
વીર સંવત ૨૫૦૨
સને ૧૯૭૬
વૈક્રમ સંવત ૨૦૩૨

મુદ્રક:
સ્વામીનારાયણ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ
વલ્લભવિદ્યાનગર

નિવેદન

મુમુક્ષુ બંધુઓને નિત્ય ઉપયોગી એવા આ નિત્યક્રમની માંગ ચાલુ રહેવાથી આશ્રમ તરફથી આ આવૃત્તિ પુનર્મુદ્રણ રૂપે પ્રગટ કરી જિજ્ઞાસુઓના કરકમળમાં મૂકતાં હર્ષ થાય છે.

ભાવદયાસાગર પરમોપકારી પરમપૂજ્ય પ્રભુશ્રીજી (શ્રીમદ્દલધુરાજસ્વામી)એ આ આશ્રમમાં નિત્ય સાધનનો જે અપૂર્વ ક્રમ ચોળ્યો છે; તેની વિશિષ્ટતા એ છે કે આજ્ઞા ધમ્મો, આજ્ઞા તત્ત્વો જ્ઞાનીની આજ્ઞાનું આરાધન એ જ ધર્મ અને એ જ તપ. પરમકૃપાળુ દેવની આજ્ઞાના અનન્ય ઉપાસક અને પરમ કૃપાપાત્ર આત્મજ્ઞ શ્રીમદ્દ પ્રભુશ્રીજીએ જે ક્રમ ચોળ્યો છે, તે જ્ઞાનીની આજ્ઞા અનુસાર હોવાથી વાસ્તવિક ધર્મરૂપ પરિણમી સમીપમુક્તિગામી કરી જીવને શિવપદ પમાડવારૂપ પરમ શ્રેયકારી થવા બળવાન ઉપકારી થાય તેમ છે.

પ્રાચ્યે આ વિશિષ્ટતાને યથાર્થ જાણીને જ આત્મસાધનામાં તત્પર ભાગ્યવંત સાધકો તે ક્રમને ઉદ્ધાસપૂર્વક આરાધી રહ્યા છે.

પરમાર્થપીયૂષપિપાસુ સત્સાધકોને સત્સ્વરૂપની ઉપાસનામાં આ ગ્રંથનો વિનય અને વિવેકપૂર્વક સદુપયોગ આત્મશ્રેય સાધવામાં પ્રબળ સહાયક બનેા એ જ અભ્યર્થના.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમ
સ્ટેશન અગાસ, પોસ્ટ બોરિયા.
વસંત પંચમી, તા. ૫-૨-૭૬

સત્ સેવક
રાવજીભાઈ છ દેસાઈ

અનુક્રમણિકા

ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ	ક્રમાંક	વિષય	પૃષ્ઠ
૧	મંગલચરણ	૧	૨૨	ગાઠ દિગ્દશી સજ્જાય	૫૦
૨	જિનેશ્વરની વાણી	૨	૨૩	હટક પદો	૫૮
૩	પ્રાતઃકાળની ભાવનાનાં પદો	૨	૨૪	ગુણસ્થાન આરોહણ ક્રમ	
૪	આત્મજન્યગૃતિનાં પદો	૩		(અપૂર્વ અવસર)	૫૬
૫	સ્વાત્મવૃત્તાંત કાવ્ય		૨૫	મૂળ માર્ગ રહસ્ય	૬૨
	ધન્ય રે દિવસ	૩	૨૬	સાવંકાળની રતુતિ તથા	
૬	જડ ને ચૈતન્ય :	૫		દેવવંદન	૬૬
૭	શ્રી સદ્ગુરુભક્તિરહસ્ય		૨૭	આરતીઓ	૬૧
	(વીસ દોહરા)	૬	૨૮	મંગલ દીવો	૬૧
૮	આલોચના પાઠ	૮	૨૯	ભક્તિનો ઉપદેશ	૭
૯	સામાયિક પાઠ		૩૦	બિના નયન	૭
	(૭ આવશ્યક કર્મ)	૧૧	૩૧	અગ્રૂપ તત્ત્વવિચાર :	
૧૦	મેરી ભાવના	૧૭		(ગદ્ય પુષ્પ કેરા)	૭
૧૧	કેવલ્યખીજ શું ?	૧૯	૩૨	પ્રભાચર્ય વિષે મુલાખિત	૭
	(૫મ નિયમ)		૩૩	શ્રી આત્મસિદ્ધિ શાસ્ત્ર	૯
૧૨	ક્ષમાપના	૨૦	૩૪	ભક્તિના છ દો	૮
૧૩	૭ પદનો પત્ર	૨૧	૩૫	સ્તવનો :	૬
૧૪	વીનરાગનો દહેસો	૨૬	(૧) શ્રી આનંદધનજીત ચોવી		
૧૫	પ્રાતઃકાળની રતુતિ	૨૭	(૨) શ્રી દેવચંદ્રજીત	"	
૧૬	ચૈત્યવંદન મંત્રો	૩૦	(૩) " વશોબિજયજીત	"	
૧૭	વંદન તથા પ્રશ્નિપાતરતુતિ	૩૮	(૪) " મોહનવિજયજીત	"	
૧૮	શ્રી સદ્ગુરુકેવલચરમહિમા	૩૯	તથા શ્રીવિહરમાનાદિ જિન સ્તવનો		
૧૯	શ્રી સદ્ગુરુ રતુતિ	૩૯	૩૬	ક્ષમાપના પાઠનું પદ	૨૬૨
૨૦	ક્રમ-કેવલર	૪૦	૩૭	જડ આલોચના	૨૬૪
૨૧	જિનેશ્વર મંત્રચંદ્રાવલોક	૪૧	૩૮	રતુતિ તથા ચોથો	૨૮૪
			૩૯	પદ્યઅખ્યાન	૨૮૫

શ્રીમદ્ સદ્ગુરવે નમોનમઃ

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર આશ્રમ નિત્યક્રમ

પ્રાતઃદાળની ભક્તિનો ક્રમ; સમય ૫ થી ૬

૧. મંગળાચરણ

અહો શ્રી સત્પુરુષકે વચનામૃતમ્ જગદિતકરમ્,
સુદ્રા અરુ સત્ સમાગમ સુતિ ચેતના ભગૃતકરમ્;
ગિરતી વૃત્તિ સ્થિર રજો દર્શન માત્રસેં નિર્દોષ હે,
અપૂર્વ સ્વભાવકે પ્રેરક સકલ સદ્ગુણ દેવ હે.
સ્વસ્વરૂપકી પ્રતીતિ અપ્રમત્ત સંયમ ધારણમ્,
પૂરણપણે વીતરાગ નિર્વિકલ્પતાકે કારણમ્;
અંતે અયોગિ સ્વભાવ જો તાકે પ્રગટ કરતાર હે,
અનંત અવ્યાળાધ સ્વરૂપમેં સ્થિતિ કરાવનહાર હે.
સહજાત્મ સહજાનંદ આનંદધન નામ અપાર હે,
સત્ દેવ ધર્મ સ્વરૂપ દર્શક સુગુરુ પારોવાર હે;
ગુરુ ભક્તિસેં લહો તીર્થપતિપદ શાશ્વત્મે વિસ્તાર હે,
ત્રિકાળ જયવંત વર્તો શ્રી ગુરુરાજને નમસ્કાર હે.
એમ પ્રણમી શ્રી ગુરુરાજકે પદ આપ-પરહિતકારણમ્,
જયવંત શ્રી જિનરાજ-વાણી કરું તાસ ઉચ્ચારણમ્;
ભાવભીત ભવિક જો ભણે ભાવે સુણે સમજે સદહો,
શ્રી રત્નત્રયની ઐક્યતા લહી સહી સો નિજ પદ લહો.

श्रीमद् राजव्यंङ

[illegible]

ਵਿਦਿਆ-ਸਾਗਰ - ਗੁਪਤਾਨੰਦ
ਅੰਕ-੧, ੧੯੫੭ ਚਾਰ ਵਾਲੇ ਪ.

—ત્રણ મંત્રની માળા—

સહજાત્મ સ્વરૂપ પરમ ગુરુ.

આતમ ભાવના ભાવતાં જીવ લહે કેવળજ્ઞાનરે.

પરમગુરુ નિર્ગ્રંથ સર્વજ્ઞદેવ.

૪. આત્મજાગૃતિનાં પદો.

અબદ્ધસ્પૃષ્ઠ, અનન્ય, નિયત, અવિશેષ, અસંયુક્ત;

જલ-કમળ, મૃત્તિકા, સમુદ્ર, સુવર્ણ, ઉદક ઉષ્ણ.

ઉષ્ણ ઉદક જેવો રે આ સંસાર છે;

તેમાં એક તત્ત્વ મોટું રે સમજણ સાર છે.

શુદ્ધતાં વિચારે ધ્યાવે, શુદ્ધતામેં કેલિ કરે;

શુદ્ધતામેં સ્થિર વહે, અમૃતધારા વરસે.

એનું સ્વપ્ને જો દર્શન પામે રે, તેનું મન ન ચઢે ખીજે ભામેરે;

થાયે સદ્ગુરુનો લેશ પ્રસંગરે, તેને ન ગમે સંસારીનો સંગરે.

હસતાં રમતાં પ્રગટ હરિદેખુંરે, મારું જીવ્યું સદ્ગુણતવ લેખુંરે;

મુક્તાનંદનો નાથ વિહારીરે, સંતો જીવનદોરી અમારીરે.

*૫. સ્વાત્મવૃત્તાંત કાવ્ય.

ધન્ય રે દિવસ આ અહો,

જાગી રે શાંતિ અપૂર્વ રે;

દશ વર્ષે રે ધારા ઉલ્લસી,

મટયો ઉદયકર્મનો ગર્વ રે. ધન્ય ૦ ૧.

* આ નિત્યક્રમમાં નથી પરંતુ તત્ત્વજ્ઞાનમાંથી વિવિધ પદ આવાં નિઠવાળાં સ્થાને પ્રસંગોપાત્ત ઉમેરાય છે.

૨. જિનેશ્વરની વાણી

અનંત અનંત લાવભેદથી ભરેલી લાલી,
અનંત અનંત નયનિક્ષેપે વ્યાખ્યાની છે;
સકળ જગત હિત કારિણી. હારિણી મોહ,
તારિણી લવાઝિધ, મોક્ષચારિણી પ્રમાણી છે.
ઉપમા આખ્યાની જેને તમા રાજવી તે વ્યર્થ,
આપવાથી નિજ મતિ મપાઈ મેં માની છે;
અહો ! રાજચંદ્ર, ણાળ ખ્યાલ નથી પામતા એ,
જિનેશ્વર તણી વાણી જાણી તેણે જાણી છે.
(ગુરુરાજ તણી વાણી જાણી તેણે જાણી છે.)

૩. પ્રાતઃકાળની ભાવનાનાં પદો

ત્રીન ભુવન ચૂડા રતન, સમ શ્રી જિનકે પાય;
નમત પાઈએ આપ પદ, સળ વિધિ ણંધ નશાય.
આસ્રવ ભાવ અભાવતે, ભાયે સ્વભાવ સ્વરૂપ;
નમો સહજ આનંદમય, અચલિત અમલ અનૂપ.
કરી અભાવ ભાવભાવ સળ, સહજ ભાવ નિજ પાય;
જય અપુનર્ભાવ ભાવમય, ભાયે પરમ શિવરાય.
કર્મ શાંતિ કે અર્થાં જિન, નમો શાંતિ કરતાર;
પ્રશમિત દુરિત સમૂહ સળ, મહાવીર જિન સાર.
જ્ઞાન ધ્યાન વૈરાગ્યમય, ઉત્તમ જહાં વિચાર;
એ ભાવે શુભ ભાવના, તે ઉતરે ભવ પાર.

અવશ્ય કર્મનો ભોગ છે,
ભોગવલે અવશેષ રે;
તેથી દેહ એક જ ધારીને,
જાણું સ્વરૂપ સ્વદેશ રે. ધન્ય૦ ૮.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

(૬)*

૧. જડ ને ચૈતન્ય બન્ને દ્રવ્યનો સ્વભાવ ભિન્ન,
સુપ્રતીતપણે બન્ને જેને સમજાય છે;
સ્વરૂપ ચૈતન્ય નિજ, જડ છે સંબંધ માત્ર,
અથવા તે જેય પણ પરદ્રવ્યમાંય છે;
એવો અનુભવનો પ્રકાશ ઉદભાસિત થયો,
જડથી ઉદાસી તેને આત્મવૃત્તિ યાય છે;
કાયાની વિસારી માયા, સ્વરૂપે સમાયા એવા.
નિર્બંધનો પંથ ભવ-અન્તનો ઉપાય છે.
૨. દેહ છવ એકરૂપે ભાસે છે અજ્ઞાન વડે,
ક્રિયાની પ્રવૃત્તિ પણ તેથી તેમ યાય છે;
છવની ઉત્પત્તિ અને રોગ શોક દુઃખ મૃત્યુ,
દેહનો સ્વભાવ છવ પદમાં જળાય છે;
એવો જે અનાદિ એકરૂપનો મિથ્યાત્વભાવ,
જ્ઞાનીનાં વચન વડે દૂર થઈ જાય છે;
ભાસે જડ ચૈતન્યનો પ્રગટ સ્વભાવ ભિન્ન,
બન્ને દ્રવ્ય નિજનિજ રૂપે નિયત યાય છે.

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

ઝોગણીસસે' ને એકત્રીસે,
 આઠ્યો અપૂર્વ અનુસાર રે;
 ઝોગણીસસે' ને જેતાલીસે,
 અદ્ભુત વૈરાગ્યધાર રે. ધન્ય૦ ૨.
 ઝોગણીસસે' ને સુડતાલીસે,
 સમક્રિત શુદ્ધ પ્રકાશ્યુ' રે;
 શ્રુત અનુભવ વધતી દશા,
 નિજ સ્વરૂપ અવભાસ્યુ' રે. ધન્ય૦ ૩.
 ત્યાં આઠ્યો રે ઉદય કારમો,
 પરિગ્રહ કાર્ય પ્રપંચ રે;
 જેમ જેમ તે હડસેલીએ,
 તેમ વધે ન ઘટે એક રંચ રે. ધન્ય૦ ૪.
 વધતું એમ જ ચાલિયું;
 હવે હીસે ક્ષીણ કાંઈ રે;
 કમે કરીને રે તે જશે,
 એમ લાસે મનમાંહિ રે. ધન્ય૦ ૫.
 યથાહેતુ જે ચિત્તનો,
 સત્ય ધર્મનો ઉદ્ધાર રે;
 થશે અવશ્ય આ દેહથી.
 એમ થયો નિર્ધાર રે. ધન્ય૦ ૬.
 આવી અપૂર્વ વૃત્તિ અહો,
 થશે અપ્રમત્ત યોગ રે;
 કેવલ લગભગ ભૂમિકા,
 સ્પર્શને દેહવિયોગ રે. ધન્ય૦ ૭.

- મેવાને પ્રતિજ્ઞા એ, હો અંધન નથી અજાણ; ૧૦
 દેવદ્રિય માને નહિ, કદે જાણ પર રાગ,
 ગુણવિધોમ શુદ્ધતા નથી, વચન નયનરમ નહિ;
 નહિ ઉદ્ધામ અનભાવગી, તેમ બુદ્ધાદિત મોદિ. ૧૧
 અદ્ભુતાગી રહિત નહિ, રસધર્મ મંથન નહિ;
 નથી નિવૃત્તિ નિર્મલપદે, અન્ય પદની કોઈ. ૧૨
 કૌમ અનંત પ્રદારગી, સાધન રહિત દુષ્ટ;
 નહીં એક સાશુજી પણ, મુખ જાણુ મુખ ? ૧૩
 દેવતા શુદ્ધા-મૂર્તિ ઇંદ્ર, દીનજાણુ દીનનાથ;
 પાપી પરમ અજાણ હું, મોટા શુદ્ધ લાભ. ૧૪
 અનંત કામગી આગલ્યો, વિના જાન બમવાન;
 સેવ્યા નહિ શુર અંતને, મુખ્ય નહિ અગિમાન. ૧૫
 સંતવરજીઆશ્રય વિના, સાધન કયાં અનેક;
 પાર ન તેથી પામિયો, ઉગ્યો ન અંત વિચેક. ૧૬
 સદુ સાધન અંધન ગ્રયાં, રચી ન કોઈ ઉપાય;
 અત્સાધન અમલ્યો નહિ, ત્યાં અંધન શુભાય ? ૧૭
 પ્રભુ પ્રભુ હવ જાગી નહિ, પડ્યો ન સદ્ગુરુ પાપ;
 દ્રીઘ નહિ નિજ દોષ તો, તરીએ કોણ દેવાય ? ૧૮
 અધમાધમ અધિકો પતિત, સદેવ અજાણો દુષ્ટ;
 એ નિશ્ચય આવ્યા વિના સાધન કયો શુભ ? ૧૯
 પડી પડી તુલ પદપંદરે, ફરિ ફરિ માણુ એ જ;
 અદ્ભુત અંત સ્વરૂપ તુલ, એ દેહતા ફરી દેવ. ૨૦

૮. આલોચના પાઠ.

દોહા

વંદો પાંચેં પરમશુર, ચૌવીસૌં જિનરાજ;
કહું શુદ્ધ આલોચના, શુદ્ધ કરનકે કાજ. ૧

સાખી ૭૬ (૧૪ માત્રા)

સુનિચે જિન અરજ હમારી, હમ દોષ કિચે અતિ ભારી;
તિનકી અળ નિવૃત્તિ કાજ, તુમ શરન લહી જિનરાજ. ૨
ઇક જે તે ચઉ ઇન્દ્રી વા, મન-રહિત-સહિત જે જીવા;
તિનકી નહિ કરુના ધારી, નિરદર્ધ બુંદ ઘાત વિચારી. ૩
સમરંભ સમારંભ આરંભ, મન વચ તન કીને પ્રારંભ;
કૃત કારિત મોહન કરિકૈં, કોધાદિ ચતુષ્થ ધરિકૈં. ૪
શત આઠ જી ઇમ લેહનૈં, અઘ કીને પર છેહનૈં;
તિનકી કહું કોલૌં કહાની, તુમ જાનત કેવલજાની. ૫
વિપરીત એકાંત વિનયકે, સંશય અજ્ઞાન કુનયકે;
વશ હોય ઘોર અઘ કીને, વચૈં નહિ જાત કહીને. ૬
કુશુરુનકી સેવ જી કીની, કેવલ અદ્યાકર લીની;
યા વિધિ મિથ્યાત ભ્રમાયો, ચહુંગતિમધિ દોષ ઉપાયો. ૭
હિંસા પુનિ જૂઠ જી ચોરી, પરવનિતાસેં દગ જોરી;
આરંભ પરિણહ લીનો, પનપાપ જી યા વિધિ કીનો. ૮
સપરસ રસના ધ્રાનનકો, અળ કાન વિષય સેવનકો;
બાદુ કરમ કિચે મનમાને, કછુ ન્યાય અન્યાય ન જાને. ૯

ફલ પંચ ઉદ્ધાર આયે, મધુ માંસ મગ ગિત્ત આયે;
 નહિ અષ્ટ મહાશુભધારી, વિચન જુ સેયે દુઃખધારી. ૧૦
 દુર્ગમીસ અઘણ જિન ગાયે, સો બી નિશદિન ભુલયે;
 કંઠુ ભેદભેદ ન પાયો, ત્યેાં ત્યેાં કર ઉદર ભરાયો. ૧૧
 અનંતાન જુ જંધી લાનૌ, પ્રત્યાખ્યાન અપ્રત્યાખ્યાનો;
 સંજ્વલન ચૌકરી શુનિયે, સળ ભેદ જુ પોડશ મુનિયે. ૧૨
 પરિક્ષાન અરતિ રતિ શોગ, બય ગ્તાનિ તિવેદ સંભોગ;
 પનવીસ જુ ભેદ બયે ઇમ, ઇનકે વશ પાપ દ્રીયે હમ. ૧૩
 નિદ્રાવશ શયન કરાઈ, સુપનેમધિ દોષ લગાઈ;
 ફિર જાગિ વિપય-વન ધાયો, નાનાવિધ વિપદલ ખાયો. ૧૪
 ક્રિયે આહારનિહાર વિહારા, ઇનમેં નહિ જતન વિચારા;
 જિન દેખી ધરી દહાઈ, જિન શોધી ભોજન ખાઈ. ૧૫
 તળ હી પરમાદ ગતાયો, જાલુવિધિ વિકલપ ઉપજાયો;
 કંઠુ સુધિ જુધિ નાંહિ રહી હે, મિથ્યામતિ છાય ગઈ હે. ૧૬
 મરવતદા તુમ દિગ લીની, તાહૂમેં દોષ જુ દ્રીની;
 જિનજિન આળ કંસે કહિયે, તુમ જ્ઞાનવિપેં સળ પઈયે. ૧૭
 હા! હા! મેં દુઠ અપરાધી, વસણવનરાશિ વિરાધી;
 આવરદ્રી જતન ન દ્રીની, ઉરમેં કરુણા નહિ લીની. ૧૮
 પૃથિવી જાલુ જોદ કરાઈ, મહલાદિક જાગાં ચિનાઈ;
 જિનગાલ્યો પુનિ જલ ઢાલ્યો, પંખાતેં પવન વિહોલ્યો. ૧૯
 હા! હા! મેં અદયાચારી, જાલુ હરિત જુ કાય વિહારી;
 યા મધિ જીવનકે ખંદા, હે ધરી આનંદા.

૮. આલોચના પાઠ.

દોહા

વંદો પાંચેં પરમશુર, ચૌવીસૌં જિનરાજ;
કહું શુદ્ધ આલોચના, શુદ્ધિ કરનકે કાજ. ૧

સાખી ૭૬ (૧૪ માત્રા)

પુનિચે જિન અરજ હમારી, હમ દોષ કિચે અતિ ભારી;
તિનકી અખ નિવૃત્તિ કાન્ત, તુમ શરન લાહી જિનરાજ. ૨
ઝંક જે તે અહ ઇન્દ્રી વા, મન-રહિત-સહિત જે જીવા;
તિનકી નહિ કરુના ધારી, નિરદર્ષ બંહે ઘાત વિચારી. ૩
સમરંભ સમારંભ આરંભ, મન વચ તન કીને પ્રારંભ;
કૃત કારિત મોહન કરિકેં, કોધાદિ અતુલ્ય ધરિકેં. ૪
શત આઠ જુ ઈમ ભેદનતેં, અથ કીને પર છેદનતેં;
તિનકી કહું કોલોં કહાની, તુમ જાનત કેવલજાની. ૫
વિપરીત એકાંત વિનયકે, સંશય અજ્ઞાન કુનયકે;
વશ દોષ ઘોર અથ કીને, વચતેં નહિ જાત કહીને. ૬
કુશુલનકી સેવ જુ કીની, કેવલ અદયાકર બીની;
યા વિધિ મિથ્યાત પ્રમાયો, ચહુંગતિમધિ દોષ ઉપાયો. ૭
દિસા પુનિ જૂદ જુ ચારી, પરવનિતાસોં દગ જેરી;
આરંભ પરિકેલ બીનો, પનપાપ જુ યા વિધિ કીનો. ૮
સપરમે રસના પ્રાનનકો, અખ કાન વિષય સંવનકો;
કહું કરમ કિચે મનમાને, કહું ન્યાય અન્યાય ન જાને. ૯

હા ! મેં પરમાદ્દ બસાઈ, બિન દેષે અગ્નિ જલાઈ;
 તા મધ્ય જીવ જે આયે, તે હૂં પરલોક સિધાયે. ૨૧
 વિંધો અન્ન રાતિ પિસાયો, ઇંધન બિનસોધિ જલાયો;
 આહૂ લે જાગાં બુહારી, ચિટિઆદિક જીવ વિદારી. ૨૨
 જલ છાનિ જીવાની કીની, સોહૂં પુનિ ડારી બુ દીની;
 નહિ જલયાનક પહુંચાઈ, કિરિયા બિન પાપ ઉપાઈ. ૨૩
 જલ મલ.મોરિનમેં ગિરાયો, કૃમિકુલ બહુ ઘાત કરાયો;
 નદિયનિ બિચ ચીર ધુવાયે, કોસનકે જીવ મરાયે. ૨૪
 અન્નાદિક શોધ કરાઈ, તામેં જુ જીવ નિસરાઈ;
 તિનકા નહિ જતન કરાયા, ગરિયારે ધૂપ ડરાયા. ૨૫
 પુનિ દ્રવ્ય કમાવન કાળે, બહુ આરંભાહિંસા સાળે;
 કીયે તિસનાવશ ભારી, કડુના નહિ રંચ વિચારી. ૨૬
 ઇંદ્રિયાદિક પાપ અનંતા, હમ કીને શ્રી ભગવંતા;
 સંતતિ ચિરકાલ ઉપાઈ, વાનીતેં કહિય ન જાઈ. ૨૭
 તાકો બુ ઉદય જળ આયો, નાનાવિધ મોહિ સતાયો;
 ફલ ભુંજત જિય દુઃખ પાવે, વચતેં કેસેં કરિ ગાવે. ૨૮
 તુમ જાનત કેવલજ્ઞાની, દુઃખ દૂર કરો શિવધાની;
 હમ તૌ તુમ શરત લાડી હિં, જિન તારત બિરુદ સહી હિં. ૨૯
 જે ગાંવપતિ ઇંક હોવે, સો બી દુઃખિયાં દુઃખ જોવે;
 તુમ તીન ભુવનકે સ્વામી, દુઃખ મેટો અંતરજામી. ૩૦
 દ્રૌપદીકો ચીર બઢાયો, સીતા પ્રતિ કમલ રચાયો;
 અંજનસે કિયે અકામી, દુઃખ મેટો અંતરજામી. ૩૧

કોઇ માન મદ લે! ભ મોહ માયાવશ પ્રાની,
 દુઃખસહિત જે કિયે દયા તિનકી નહિ આની;
 ણિના પ્રયોજન એક ઇન્દ્રિયિ તિ ચહ પંચેન્દ્રિય,
 આપ પ્રસાદહિં મિટે દોષ ને લાગ્યો મોહિ જિય. ૩
 આપસમેં ઈક ઠોર થાપિકરી જે દુઃખ હીને,
 પેલિ દિયે પગતલે દાણિકરી પ્રાણ હરીને;
 આપ જગતકે જીવ જીતે તિન સખકે નાયક,
 અરજ કરું મેં સુનો દોષ મેટો દુઃખદાયક. ૪
 અંજન આદિક ચોર મહા ઘનઘોર પાપમય,
 તિનકે જે અપરાધ લયે તે ક્ષમા ક્ષમા કિય;
 મેરે જે અણ દોષ લયે તે ક્ષમહુ દયાનિધિ,
 ચહ પડિકોણે કિયો આદિ પદકર્મમાંહિ વિધિ. ૫

૨. પ્રત્યાગ્ન્યાન કર્મ.

જો પ્રમાદ વશ હોઈ વિરાધે જીવ ઘનેરે,
 તિનકો જે અપરાધ લયો મેરે અધ ઢેરે;
 સો સખ જૂઠો હોહુ જગતપતિકે પરસાદે,
 નત પ્રસાદતેં મિલે સર્વ સુખ દુઃખ ન લાધે. ૬
 મેં પાપી નિર્લજ્જ દયાકરિ હીન મહાશઠ,
 કિયે પાપ અતિ ઘોર પાપમતિ હોય ચિત્ત દુઠ;
 નહં હું મેં ખારખાર નિજ જિયકો ગરહું,
 જાણ વિધિ ધર્મ ઉપાય પાય ફિરિ પાંપહિ કરહું. ૭
 લંભ હે નરજન્મ તથા આવકકુલ ભારી,
 ગતિ-સંયોગ ધર્મ જિન શ્રદ્ધા ધારી;

જિન વચનામૃત ધાર સમાવૈત્ જિનવાની,
 તોહું જીવ સંહારે ધિદ્ ધિદ્ ધિદ્ હમ જાની. ૮
 ઇન્દ્રિયલંપટ હોય જોય નિજ જ્ઞાનજમા સળ,
 અજ્ઞાની જિમ કરે તિસ્રી વિધિ હિંસક ગૈ અળ;
 ગમનાગમન કરંતો જીવ વિરાધે ભોલે,
 તે સળ દોષ કિયે નિદ્ધં અળ મનવચતોલે. ૯
 આલોચનવિધિયકી દોષ લાગે જીવ ઘનેરે,
 તે સળ દોષ વિનાશ હોઉ તુમૈત્ જિન મેરે;
 બારબાર ઇસ લાંતિ મોહ મદ દોષ કુટિલતા,
 ઇર્ષાદિકૈ લયે નિદિયે જે લયભીતા. ૧૦

૩ સામાયિક કર્મ.

સળ જીવનમેં મેરે સમતાભાવ લગ્યો હૈ,
 સળ જિય મોસમ સમતા રાખો ભાવ લગ્યો હૈ;
 આર્ત રૌદ્ર દ્વય ધ્યાન છાંડિ કરિહું સામાયિક,
 સંયમ મો કળ શુદ્ધ હોય ચહ ભાવ બધાયિક. ૧૧
 પૃથિવી જલ અર અગ્નિ વાયુ ચઉ કાય વનસ્પતિ,
 પંચહિ થાવરમાંહિ તથા ત્રસજીવ બસૈં જિત;
 બે ઇન્દ્રિય તિય ચઉ પંચેન્દ્રિયમાંહિ જીવ સળ.
 તિનસૈં ક્ષમા કરાજો મુઝપર ક્ષમા કરો અળ. ૧૨
 ઇસ અવસરમેં મેરે સળ સમ કંચન અરુ ત્રણ.
 મહલ મસાન સમાન શત્રુ અર મિત્રહુ સમ ગણ;
 જન્મન મરન સમાન જાન હમ સમતા કીની,
 સામાયિકકા કાલ જિત ચહ ભાવ નવીની. ૧૩

ડોષ માન મદ લોભ મોહ માયાવશ પ્રાની,
 દુઃખસહિત જે કિયે દયા તિનકી નહિ આની;
 ણિના પ્રયોજન એક ઇન્દ્રિયિ તિ ચહ પંચેન્દ્રિય,
 આપ પ્રસાદહિં મિટે દોષ ને લાગ્યો મોહિ જિય. ૩
 આપસમેં ઈક ઠોર થાપિકરી જે દુઃખ દીને,
 પેલિ દિયે પગતલે દાખિકરી પ્રાણ હરીને;
 આપ જગતકે જીવ જીતે તિન સખકે નાયક,
 અરજ કરું મેં સુનો દોષ મેટો દુઃખદાયક. ૪
 અંજન આદિક ચોર મહા ધનધોર પાપમય,
 તિનકે જે અપરાધ લયે તે ક્ષમા ક્ષમા કિય;
 મેરે જે અણ દોષ લયે તે ક્ષમહુ દયાનિધિ,
 યહ પડિકેણે કિયો આદિ પદકર્મમાંહિં વિધિ. ૫

૨. પ્રત્યાખ્યાન કર્મ.

ને પ્રમાદ વશ હોઈ વિરાધે જીવ ધનેરે,
 તિનકો ને અપરાધ લયો મેરે અઘ ઢેરે;
 સો સખ જૂઠો હોહુ જગતપતિકે પરસાદે,
 જા પ્રસાદતં મિલે સર્વ સુખ દુઃખ ન લાધે. ૬
 મેં પાપી નિર્લજ્જ દયાકરિ હીન મહાશક.
 કિયે પાપ અતિ ધોર પાપમતિ હોય ચિત્ત દુઃ;
 નિદ્રાં દુઃ મેં ખારખાર નિજ જિયકો ગરાદું,
 સખ વિધિ ધર્મ ઉપાય પાય ફિરિ પાપહિ કરાદું. ૭
 દુહાંજાં દે નરનન્મ તથા આવકકુત્ત બારી,
 સત્સંગતિ-સંયોગ ધર્મ જિન શ્રદ્ધા ધારી;

જિન વચનામૃત ધાર સમાવૈત્ જિનવાની,
 તોહૂં જીવ સંહારે ધિરૂં ધિરૂં ધિરૂં હમ જાની. ૮
 ઇન્દ્રિયલંપટ હોય જોય નિજ જ્ઞાનજમા સળ,
 અજ્ઞાની જિમ કૌરે તિસ્રી વિધિ હિંસક બુંદે અળ;
 ગમનાગમન કરંતો જીવ વિરાધે ભોલે,
 તે સળ દોષ કિયે નિદ્રાં અળ મનવચતોલે. ૯
 આલોચનવિધિથક્રી દોષ લાગે જીવ ઘનેરે,
 તે સળ દોષ વિનાશ હોઉં તુમતે જિન મેરે;
 બારબાર ઇસ ભાંતિ મોહ મદ દોષ કુટિલતા,
 ઇર્ષ્યાદિકતૈ ભયે નિદિયે જે ભયભીતા. ૧૦

૩ સામાયિક કર્મ.

સળ જીવનમે મેરે સમતાભાવ જગ્યો હૈ.
 સળ જિય મોસમ સમતા રાજો ભાવ લગ્યો હૈ;
 આર્ત રોદ્ર ક્રય ધ્યાન છાંડિ કરિહૂં સામાયિક,
 સંયમ મો કળ શુદ્ધ હોય યહ ભાવ બધાયિક. ૧૧
 પૃથિવી જલ અર અગ્નિ વાયુ ચઉ કાય વનસ્પતિ,
 પંચહિ થાવરમાંહિં તથા ત્રસજીવ બસેં જિત;
 જે ઇન્દ્રિય તિય ચઉ પંચેન્દ્રિયમાંહિં જીવ સળ.
 તિનસેં ક્ષમા કરાજોં મુજપર ક્ષમા કરો અળ. ૧૨
 ઇસ અવસરમે મેરે સળ સમ કંચન અરુ ત્રણ.
 મહલ મસાન સમાન શત્રુ અર મિત્રદુ સમ ગણ;
 જન્મન મરન સમાન જાન હમ સમતા કીની,
 સામાયિકકા કાલ જિત યહ ભાવ નવીની. ૧૩

ક્રોધ માન મદ લોભ મોહ માયાવશ પ્રાની,
 દુઃખસહિત જે કિયે દયા તિનકી નહિ આની;
 ણિના પ્રયોજન એક ઇન્દ્રિય તિ અહિ પંચેન્દ્રિય,
 આપ પ્રસાદહિં મિટે દોષ જો લાગ્યો મોહિ જિય. ૩
 આપસમેં ઈક ઠોર થાપિકરી જે દુઃખ દીને,
 પેલિ દિયે પગતલેં દાણિકરી પ્રાણ હરીને;
 આપ જગતકે જીવ જીતે તિન સખકે નાયક,
 અરજ કરું મેં સુનો દોષ મેટો દુઃખદાયક. ૪
 અંજન આદિક ચોર મહા ધનધોર પાપમય,
 તિનકે જે અપરાધ લયે તે ક્ષમા ક્ષમા કિય;
 મેરે જે અણ દોષ લયે તે ક્ષમહુ દયાનિધિ,
 યહ પડિકોણોં કિયો આદિ પદકર્મમાંહિ વિધિ. ૫

૨. પ્રત્યાખ્યાન કર્મ.

જો પ્રમાદ વશ હોઈ વિરાધે જીવ ધનેરે,
 તિનકો જે અપરાધ લયો મેરે અઘ ઢેરે;
 સો સખ જૂઠો હોહુ જગતપતિકે પરસાદે,
 જા પ્રસાદતેં મિલે સર્વ સુખ દુઃખ ન લાધે. ૬
 મેં પાપી નિર્લજ્જ દયાકરિ હીન મહાશઠ,
 કિયે પાપ અતિ ધોર પાપમતિ હોય ચિત્ત દુઠ;
 નિદ્રાં દૂં મેં ખારખાર નિજ જિયકો ગરહું,
 સખ વિધિ ધર્મ ઉપાય પાય ફિરિ પાંપહિ કરહું. ૭
 દુર્લભ છે નરનમ તથા આવકકુલ ભારી,
 નિત્યસંગતિ-સંયોગ ધર્મ જિન શ્રદ્ધા ધારી;

મુનિમુત્રત તતકરત નમત મુરસંઘહિ નમિ જિન,
 નેમિનાથ જિન નેમિ ધર્મરથમાંહિ જ્ઞાનધન. ૧૯
 પાશ્વનાથ જિન પાશ્વઉપલ સમ મોક્ષરમાપતિ,
 વર્દમાન જિન નમો વર્મો ભવદુઃખ કર્મકૃત;
 યા વિધિ મેં જિનસંઘરૂપ ચઉવીસ સંખ્ય ધર,
 સ્તહિં નમૂં હું ખારખાર વંદું શિવમુખકર. ૨૦

પં સ્તવન ક્રમ

વંદું મેં જિનવીર ધીર મહાવીર મુસન્મતિ,
 વર્દમાન અતિવીર વંદિહો મનવચતનકૃત;
 ત્રિશલાતનુજ મહેશ ધીશ વિદ્યાપતિ વંદું,
 વંદું નિત પ્રતિ કનકરૂપતનુ પાપ નિકંદું. ૨૧
 સિદ્ધારથ નૃપનાંદ કંદ દુઃખ દોષ મિટાવન,
 દુરિત દવાનલ જ્વલિત જ્વાલ જગજીવ ઉદ્ધારન;
 કુંડલપુર કરિ જન્મ જગત જિય આનંદકારન,
 વર્ષ ખડત્તરિ આયુ પાય સળાડી દુઃખ-ટારન. ૨૨
 સપ્ત હસ્ત તનુ તુંગ ભંગ કૃત જન્મમરનભય,
 ખાલ બ્રહ્મમય જ્ઞેય હેય આદેય જ્ઞાનમય;
 દે ઉપદેશ ઉધારિ તારિ ભવસિંધુ જીવધન,
 આપ બસે શિવમાંહિ તાહિ વંદો મનવચતન. ૨૩.
 જાકે વંદન થકી દોષ દુઃખ દૂરહિ જાવે,
 જાકે વંદન થકી મુક્તિતિય સન્મુખ આવે;
 જાકે વંદનથકી વંદ્ય હોવે સુરગનકે,
 એસે વીર જિનેશ વંદિહોં કમયુગ તિનકે. ૨૪
 સામાયિક પરકર્મમાંહિ વંદન થહ પંચમ,
 વંદે વીર જિનેન્દ્ર ઇન્દ્રશંતવંદ્ય વંદ્ય મમ;

મુનિશ્રુત તત્ત્વકરન નમત મુરસંઘર્ષિ નમિ જિન,
 નેમિનાથ જિન નેમિ ધર્મરથમાંહિ, જ્ઞાનધન. ૧૯
 પાર્શ્વનાથ જિન પાર્શ્વઉપલ સમ મોક્ષરમાપતિ,
 વર્દ્ધમાન જિન નમો વમો ભવદુઃખ કર્મકૃત;
 યા વિધિ મેં જિનસંઘરૂપ ચઉવીસ સંખ્ય ધર,
 સ્તજિં નમૂં હું ખારણાર વંદું શિવશુભકર. ૨૦

પં સ્તવન કર્મ

વંદું મેં જિનવીર ધીર મહાવીર મુસન્મતિ,
 વર્દ્ધમાન અતિવીર વંદિહો મનવચતનકૃત;
 ત્રિશલાતનુજ મહેશ ધીશ વિદ્યાપતિ વંદું,
 વંદું નિત પ્રતિ કનકરૂપતનુ પાપ નિકંહું. ૨૧
 સિદ્ધારથ નૃપનંદ કંદ દુઃખ દોષ મિટાવન,
 દુરિત દવાનલ જ્વલિત જ્વાલ જગજીવ ઉદ્ધારન;
 કુંડલપુર કરિ જન્મ જગત જિય આનંદકારન,
 વર્ષ બહુત્તરિ આયુ પાય સળહી દુઃખ-ટારન. ૨૨
 સપ્ત હસ્ત તનુ તુંગ લાંગ કૃત જન્મમરનભય,
 બાલ બ્રહ્મમય જ્ઞેય હેય આદેય જ્ઞાનમય;
 દે ઉપદેશ ઉધારિ તારિ ભવસિંધુ જીવધન,
 આપ બસે શિવમાંહિ તારિ વંદો મનવચતન. ૨૩.
 બકે વંદન થકી દોષ દુઃખ દૂરહિ બવે,
 બકે વંદન થકી મુક્તિતિય સન્મુખ આવે;
 બકે વંદનથકી વંદ્ય હોવં સુરગનકે,
 એસે વીર જિનેશ વંદિહોં કર્મયુગ તિનકે. ૨૪
 સામાયિક પદ્ધત્તમાંહિ વંદન ચહ પંચમ,
 વંદે વીર જિનેન્દ્ર ઈન્દ્રશતવંદ્ય વંદ્ય મમ;

જન્મમરણ લાય હરો કરો અઘશાંતિ શાંતિમય,
 મેં અઘકોશ સુપોપ દોપકો દોપ વિનાશય. ૨૫

૬. કાયોત્સર્ગ કર્મ

કાયોત્સર્ગવિધાન કરું અંતિમ સુખદાર્ઘ.
 કાય ત્યજનમય હોય કાય સળકો દુઃખદાર્ઘ;
 પૂરવ દક્ષિણ નમૂં દિશા પશ્ચિમ ઉત્તર મેં.
 જિનગૃહ વંદન કરું હરું લવ પાપતિગિર મેં. ૨૬
 શિરોનતી મેં કરું નમું મસ્તક કર ધરિકેં;
 આવર્તાદિકેં ક્રિયા કરું મનવચ મદ હરિકેં;
 તીનલોક જિનભવનમાંહિં જિન હું જુ અકૃત્રિમ,
 કૃત્રિમ હું દ્વયઅર્ધદ્રીપમાંહિ વંદોં જિમ. ૨૭
 આઠકોડિપરિ છપ્પન લાખ જુ સહસ સત્યાણું,
 ચારિ શતક પરિ અસી એક જિનમંદિર જાણું;
 વ્યંતર જ્યોતિષિમાંહિં સંજયરહિતે જિનમંદિર.
 જિનગૃહ વંદન કરું હરહુ મમ પાપ સંઘકર. ૨૮
 સામાયિક સમ નાહિં ઔર કોઉ વૈર મિટાયક,
 સામાયિક સમ નાહિં ઔર કોઉ મૈત્રીદાયક;
 શ્રાવક આગુત્રત આદિ અંત સપ્તમ ગુણુથાનક,
 યહ આવશ્યક ક્રિયે હોય નિશ્ચય દુઃખહાનક. ૨૯
 જે ભવિ આતમકાજકરણ ઉદ્યમકે ધારી,
 તે સળ કાજ વિહાય કરો સામાયિક સારી;
 રાગ દોષ મદ મોહ ક્રોધ લોભાદિક જે સળ,
 ખુધ 'મહાચંદ્ર' ગિલાય નય તારીં શ્રીજ્યો અળ ૩૦
 આ પાર્થિવપાઠ સમાપ્ત

૧૦. મેરી ભાવના.

સદ્ગુરુ શ્રોત્રિય પ્રાણનિષ્ઠપદ, - સેવાથી શુદ્ધ જ્ઞાન થશે;
અવર ઉપાસન દોટિ કરો પણ, શ્રીહરિથી નહિ હેત થશે.

(એ દેશી)

જિસને રાગદ્વેષકામાદિક છોતે, સળ જગ જાન લિયા,
સળ છવેંકો મોક્ષમાર્ગકા નિઃસ્પૃહ હો, ઉપદેશ દિયા;
ખુદ વીર જિન હરિ હર પ્રદા, યા ઉસકો સ્વાધીન કહો,
શક્તિ ભાવશે' પ્રેરિત હો યહ, ચિત્ત ઉસીમે' લીન રહો. ૧
વિપયોંકી આશા નહિ જિનકે, સામ્યભાવ ધન રખતે હું,
નિજ પરકે હિત સાધનમે' જો, નિશદિન તત્પર રહતે હું;
સ્વાર્થત્યાગકી કહિન તપસ્યા, ણિના ખેદ જો કરતે હું,
એસે જ્ઞાની સાધુ જગતકે, દુઃખસમૂહકો હરતે હું. ૨
રહે સદા સત્સંગ ઉન્હીંકા, ધ્યાન ઉન્હીંકા નિત્ય રહે,
ઉનાદી જંત્રી ચર્ચામે' ચહ, ચિત્ત સદા અનુરકત રહે;
નહીં સતાજીં કીત્રી છવકો. જૂઠ કભી નહિ કહા કરું,
પરધન વનિતા પર ન લુભાઉં, સંતોષામૃત પિયા કરું. ૩
અહંકારકા ભાવ ન રકખૂં. નહીં કિસી પર કોધ કરું.
દેખ દસરોંકી ખઢતીકો, કભી ન ઇર્ષા-ભાવ ધરું;
રહે ભાવના ઐસી મેરી, સરલ સત્ય વ્યવહાર કરું,
ખને જહાંતક ઇસ છવનમે'. ઔરોંકા ઉપકાર કરું. ૪
મંત્રીભાવ જગતમે' મેરા, સળ છવેંસે નિત્ય રહે,
દીન-દુઃખી છવેંપર મેરે, ઊરસે કરુણાસોત વહે;
દુર્જન-દૂર-કુમાર્ગરતોં પર, ક્ષોભ નહીં મુઝકો આવે,
સામ્યભાવ રકખૂં મેં ઉન પર, ઐસી પરિણતિ હો જાવે. ૫

ગુણીજનોંડો દેખ હૃદયમેં, મેરે પ્રેમ ઉમડ આવે,
 બને જહાંતક ઉનકી સેવા, કરકે યહ મન સુખ પાવે;
 દોઝીં નહીં કૃતમ કબી મેં, દ્રોહ ન મેરે ઉર આવે,
 ગુણ-ગ્રહણકા બાવ રહે નિત, દષ્ટિ ન દોષોં પર જાવે. ૬
 કોઈ ખુરા કોઈ યા અચ્છા, લક્ષ્મી આવે યા જાવે,
 લાખોં વર્ગોંતક જીતીં યા મૃત્યુ આજ હી આજાવે;
 અથવા કોઈ કેમા હી વાય, યા લાલચ દેને આવે,
 મો બી ન્યાયમાર્ગશેં મેરા, કબી ન પદ ઊગને પાવે. ૭
 જોકર મુખમેં મગન ન ફૂલે, દુઃખમેં કબી ન ગભરાવે,
 પર્વત નહીં રમશાન બચાનક, અટવીસે નહિ વાય જાવે;
 રોડે અટોલ અકાંચ નિરંતર, યહ મન દહતર બન જાવે,
 ઇન્દ્રિયયોગ-અનિન્દ્રિયોગમેં, સદનશીલતા દિખલાવે. ૮
 મુખી રોડે સુખ જીવ જગતકે, કોઈ કબી ન ઘમરાવે,
 કેરે પાપ-અભિમાન છોડ જગ, નિન્ય નયે મંગલ જાવે;
 ધર ધર અર્થો રોડે ધર્મકી, દુષ્ટન દુષ્ટર પેદા જાવેં,
 માનવચિત્ત દિશતર કર અપના, મનુજ જન્મકલ સખ પાવે. ૯
 દંતિ-બંધિ વ્યાપ નહિ જગમેં, પ્રાપ્તિ અમયપર લુચા કરે,
 અનનિષ્ઠ પેદાકર ગજત બી. ન્યાય પ્રવતકા દિયા કરે;
 મેઘ-મરૂ-દુનિયા ન દેસે, પ્રવત આનિમે દિયા કરે,
 જન્મ-અદિમા-અન્ત જગતમેં, કેવ અર્થ દિત દિયા કરે. ૧૦
 કોઈ મેઘ-વરદન જગમેં, મેલક દુઃખ પન પડા કરે,
 અનિષ્ઠાકરકે દેહ-સદ નહિ, કોઈ મુખમેં દેહા કરે;
 જગત ન મન મુખપેં, દૃઢવર્તે દેસે, અનિષ્ઠા પડા કરે,
 અનિષ્ઠાકરકે દેહ-સદ નહિ, કોઈ મુખમેં દેહા કરે. ૧૧

૧૧. કૈવલ્યબીજ શું ?

(ત્રોટક છંદ)

યમ નિયમ સંયમ આપ ક્રિયો,
પુનિ ત્યાગ વિરાગ અથાગ લલ્હો;
વનવાસ લિયો મુખ મૌન રહ્યો,
દઢ આસન પદ્મ લગાય દિયો. ૧

મનપૌન-નિરોધ સ્વબોધ ક્રિયો,
હઠજોગ પ્રયોગ સુ તાર લયો;
જપ ભેદ જપે તપ ત્યોંહિ તપે,
ઉરસોંહિ ઉદાસિ લહી સળપે. ૨

સળ શાસ્ત્રન કે નય ધારિ દિયે,
મતમંડન ખંડન ભેદ લિયે;
વહ સાધન ખાર અનંત ક્રિયો,
તદપિ કહ્યુ હાથ હજુ ન પર્યો. ૩

અખ કયો ન બિચારત હે મનસેં,
કહ્યુ ઔર રહા ઉન સાધનસેં ?
બિન સદ્ગુરુ કોઈ ન ભેદ લહે,
મુખ આગલ હૈં કહ બાત કહે ? ૪

કરુના હમ પાવત હે તુમકી,
વહ બાત રહી સુગુરુગમકી;
પલમે પ્રગટે મુખ આગલસેં,
જખ સદ્ગુરુચર્ન સુપ્રેમ બસેં. ૫

તનસેં, મનસેં, ધનસેં, સળસેં,
ગુરુદેવકી આન સ્વ-આત્મ બસેં;

છું, નિરાશ્રિત છું, અનાથ છું. નિરાગી પરમાત્મા! હવે હું તમારું, તમારા ધર્મનું અને તમારા મુનિનું શરણુ અહું છું. મારા અપરાધ ક્ષય થઈ હું તે સર્વ પાપથી મુક્ત થાઉં એ મારી અભિલાષા છે. આગળ કરેલાં પાપોનો હું હવે પશ્ચાત્તાપ કરું છું. જેમ જેમ હું સૂક્ષ્મ વિચારથી જિંડો ઉતરું છું, તેમ તેમ તમારા તત્ત્વના ચમત્કારો મારા સ્વરૂપનો પ્રકાશ કરે છે. તમે નિરાગી, નિર્વિકારી, સચ્ચિદાનંદસ્વરૂપ, સહજાનંદી, અનંતજ્ઞાની, અનંતદર્શી અને ત્રેલોક્ય-પ્રકાશક છો. હું માત્ર મારા હિતને અર્થે તમારી સાક્ષીએ ક્ષમા ચાહું છું. એક પણ પણ તમારાં કહેલાં તત્ત્વની શંકા ન થાય, તમારા કહેલા રસ્તામાં અહોરાત્ર હું રહું, એ જ મારી આકાંક્ષા અને વૃત્તિ થાઓ! હે સર્વજ્ઞ ભગવાન! તમને હું વિશેષ શું કહું? તમારાથી કંઈ અબળપ્રયુ નથી. માત્ર પશ્ચાત્તાપથી હું કર્મજન્ય પાપની ક્ષમા ઇચ્છું છું.

ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:

વિ. સં. ૧૯૪૧

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

૧૩. છ પદનો પત્ર.

અનન્ય શરણુના આપનાર એવા શ્રી સદ્ગુરુદેવને
અત્યંત ભક્તિથી નમસ્કાર.

શુદ્ધ આત્મસ્વરૂપને પામ્યા છે એવા જ્ઞાની પુરુષોએ
નીચે કહ્યાં છે તે છ. પદને સમ્યક્દર્શનના નિવાસનાં
સર્વોત્કૃષ્ઠ સ્થાનક કહ્યાં છે.

પ્રથમ પદ : ‘આત્મા છે.’ જેમ ઘટપટ આદિ પદાર્થો છે, તેમ આત્મા પણ છે. અમુક ગુણ હોવાને ત્રીને જેમ ઘટપટ આદિ હોવાનું પ્રમાણ છે, તેમ સ્વપરપ્રકાશક એવી નિત્ય-સત્તાનો પ્રત્યક્ષ ગુણ જેને વિષે છે એવો આત્મા હોવાનું પ્રમાણ છે.

બીજું પદ : ‘આત્મા નિત્ય છે.’ ઘટપટ આદિ પદાર્થો અમુક કાળવર્તી છે. આત્મા ત્રિકાળવર્તી છે. ઘટપટાદિ સંયોગે કરી પદાર્થ છે. આત્મા સ્વભાવે કરીને પદાર્થ છે. કેમકે તેની ઉત્પત્તિ માટે કોઈ પણ સંયોગો અનુભવ યોગ્ય થતા નથી. કોઈ પણ સંયોગી દ્રવ્યથી ચેતનસત્તા પ્રગટ થવા યોગ્ય નથી, માટે અનુત્પન્ન છે. અસંયોગી હોવાથી અવિનાશી છે, કેમકે જેની કોઈ સંયોગથી ઉત્પત્તિ ન હોય, તેનો કોઈને વિષે લય પણ હોય નહીં.

ત્રીજું પદ : ‘આત્મા કર્તા છે.’ સર્વ પદાર્થ અર્થક્રિયા-સંપન્ન છે. કંઈ ને કંઈ પરિણામક્રિયાસહિત જ સર્વ પદાર્થ જોવામાં આવે છે. આત્મા પણ ક્રિયાસંપન્ન છે. ક્રિયા-સંપન્ન છે, માટે કર્તા છે. તે કર્તાપણું ત્રિવિધ શ્રી જિને વિવેચ્યું છે; પરમાર્થથી સ્વભાવ પરિણુતિએ નિજ સ્વરૂપનો કર્તા છે. અનુપચરિત (અનુભવમાં આવવાયોગ્ય-વિશેષ સંબંધ સહિત) વ્યવહારથી તે આત્મા દ્રવ્યકર્મનો કર્તા છે. ઉપચારથી ઘર, નગર આદિનો કર્તા છે.

ચોથું પદ : ‘આત્મા લોકતા છે.’ જે જે કંઈ ક્રિયા છે તે તે સર્વ સફળ છે, નિરર્થક નથી. જે કંઈ પણ કરવામાં

આવે તેનું ફળ ભોગવવામાં આવે એવો પ્રત્યક્ષ અનુભવ છે. વિષ ખાધાથી વિપનું ફળ, સાકર ખાવાથી સાકરનું ફળ, અગ્નિસ્પર્શથી તે અગ્નિસ્પર્શનું ફળ, હિમને સ્પર્શ કરવાથી હિમસ્પર્શનું જેમ ફળ થયા વિના રહેતું નથી, તેમ કષ્ટાયાદિ કે અકષ્ટાયાદિ જે કંઈ પણ પરિણામે આત્મા પ્રવર્તે તેનું ફળ પણ થવા યોગ્ય જ છે, અને તે ચાર છે. તે ક્રિયાનો આત્મા કર્તા હોવાથી ભોક્તા છે.

પાંચમું પદ : 'મોક્ષપદ છે.' જે અનુપચરિત વ્યવહારથી જીવને કર્મનું કર્તાપણું નિરૂપણ કર્યું, કર્તાપણું હોવાથી ભોક્તાપણું નિરૂપણ કર્યું, તે કર્મનું ટળવાપણું પણ છે; કેમકે પ્રત્યક્ષ કષ્ટાયાદિનું તીવ્રપણું હોય પણ તેના અનભવાસથી, તેના અપરિચયથી, તેને ઉપશમ કરવાથી, તેનું મંદપણું દેખાય છે, તે ક્ષીણ થવા યોગ્ય દેખાય છે, ક્ષીણ થઈ શકે છે. તે તે બંધભાવ ક્ષીણ થઈ શકવા યોગ્ય હોવાથી તેથી રહિત એવો જે શુદ્ધ આત્મસ્વભાવ તે રૂપ મોક્ષપદ છે.

છઠું પદ : તે 'મોક્ષનો ઉપાય છે.' જે કદી કર્મબંધ માત્ર થયા કરે એમ જ હોય તો તેની નિવૃત્તિ કોઈ કાળે સંભવે નહીં; પણ કર્મબંધથી વિપરીત સ્વભાવવાળાં એવાં જ્ઞાન, દર્શન, સમાધિ, વૈરાગ્ય, ભક્ત્યાદિ સાધન પ્રત્યક્ષ છે, જે સાધનના બળે કર્મબંધ શિથિલ થાય છે, ઉપશમ પામે છે, ક્ષીણ થાય છે, માટે તે જ્ઞાન, દર્શન, સંયમાદિ મોક્ષપદના ઉપાય છે.

શ્રી જ્ઞાનીપુરુષોએ સમ્યક્દર્શનના મુખ્ય નિવાસભૂત
 કહ્યાં એવાં આ છ પદ અત્રે સંક્ષેપમાં જણાવ્યાં છે.
 સમીપમુક્તિગામી જીવને સહજ વિચારમાં તે સપ્રમાણ
 થવા યોગ્ય છે; પરમ નિશ્ચયરૂપ જણાવા યોગ્ય છે. તેના
 સર્વ વિલાગે વિસ્તાર થઈ તેના આત્મામાં વિવેક થવા
 યોગ્ય છે; આ છ પદ અત્યંત સંદેહરહિત છે, એમ પરમ
 પુરુષે નિરૂપણ કર્યું છે. એ છ પદનો વિવેક જીવને સ્વ-
 સ્વરૂપ સમજવાને અર્થે કહ્યો છે. અનાદિ સ્વપ્નદશાને
 લીધે ઉત્પન્ન થયેલો એવો જીવનો અહંભાવ, મમ-વભાવ
 તે નિવૃત્ત થવાને અર્થે આ છ પદની જ્ઞાની પુરુષોએ
 દેશના પ્રકાશી છે. તે સ્વપ્નદશાથી રહિત માત્ર પોતાનું સ્વરૂપ
 છે, એમ જો જીવ પરિણામ કરે, તો સહજ માત્રમ તે
 જાગૃત થઈ સમ્યક્દર્શનને પ્રાપ્ત થાય; સમ્યક્દર્શનને
 પ્રાપ્ત થઈ સ્વસ્વભાવરૂપ મોક્ષને પામે. કોઈ વિનાશી,
 અશુદ્ધ અને અન્ય એવા ભાવને વિષે તેને હર્ષ, શોક,
 સંયોગ, ઉત્પન્ન ન થાય. તે વિચારે સ્વસ્વરૂપને વિષે જ
 શુદ્ધપણું, સંપૂર્ણપણું, અવિનાશીપણું, અત્યંત આનંદપણું,
 અંતરરહિત તેના અનુભવમાં આવે છે. સર્વ વિલાવ-
 પર્ચાયમાં માત્ર પોતાને અધ્યાસથી ઐક્યતા થઈ છે. તેથી
 કેવળ પોતાનું ભિન્નપણું જ છે, એમ સ્પષ્ટ, પ્રત્યક્ષ,
 અત્યંત પ્રત્યક્ષ, અપરોક્ષ તેને અનુભવ થાય છે. વિનાશી
 અથવા અન્ય પદાર્થના સંયોગને વિષે તેને ઇષ્ટ-અનિષ્ટ-
 પદ પ્રાપ્ત થતું નથી. જન્મ, જરા, મરણ, રોગાદિ બાધા-
 રહિત સંપૂર્ણ માહાત્મ્યનું ડેકાણું એવું નિજ સ્વરૂપ જાણી,

નિત્યક્રમ

વેદી તે કૃતાર્થ થાય છે. જે જે પુરુષોને એ છ પદ સપ્રમાણ એવાં પરમ પુરુષનાં વચને આત્માનો નિશ્ચય થયો છે, તે તે પુરુષો સર્વ સ્વરૂપને પામ્યા છે; આધિ, વે, ઉપાધિ, સર્વ સંગથી રહિત થયા છે, થાય છે

લાવિકાળમાં પણ તેમ જ થશે. જે સત્પુરુષોએ જન્મ, જરા, મરણનો નાશ કરવા- જો, સ્વસ્વરૂપમાં સહજ અવસ્થાન થવાનો ઉપદેશ કહ્યો, તે સત્પુરુષોને અત્યંત લક્ષિતથી નમસ્કાર છે. તેની નેપ્કારણ કરુણાને નિત્ય પ્રત્યે નિરંતર સ્તવવામાં પણ આત્મસ્વલાવ પ્રગટે છે. એવા સર્વ સત્પુરુષો, તેનાં ચરણારવિંદ સદાય હૃદયને વિષે સ્થાપન રહો !

જે છ પદથી સિદ્ધ છે એવું આત્મસ્વરૂપ તે જેનાં વચનને અંગીકાર કર્યું સહજમાં પ્રગટે છે, જે આત્મ- સ્વરૂપ પ્રગટવાથી સર્વ કાળ જીવ સંપૂર્ણ આનંદને પ્રાપ્ત થઈ નિર્ભય થાય છે, તે વચનના કહેનાર એવા સત્પુરુષના શુભની વ્યાખ્યા કરવાને અશક્ત છે; કેમકે જેનો પ્રત્યુ- પકાર ન થઈ શકે એવો પરમાત્મલાવ તે જાણે કંઈ પણ ઇચ્છ્યા વિના માત્ર નિપ્કારણ કરુણાશીલતાથી આપ્યો, એમ છતાં પણ જેણે અન્ય જીવને વિષે આ મારો શિષ્ય છે, અથવા લક્ષિતનો કર્તા છે; મારે મારો છે, એમ કદી જોયું નથી, એવા જે સત્પુરુષ તેને અત્યંત લક્ષિતએ ફરી ફરી નમસ્કાર હો !

જે સત્પુરુષોએ સદ્ગુરુની લક્ષિત નિરૂપણ કરી છે, તે લક્ષિત માત્ર શિષ્યના કહ્યાણુને અર્થે કહી છે. જે લક્ષિતને

પ્રાપ્ત થવાથી સદ્ગુરુના આત્માની ચેષ્ટાને વિષે વૃત્તિ રહે, અપૂર્વ ગુણ દષ્ટિગોચર થઈ અન્ય સ્વચ્છંદ મટે, અને સહેજે આત્મભોધ થાય એમ જાણીને જે લક્ષિતનું નિરૂપણ કર્યું છે, તે લક્ષિતને અને તે સત્પુરુષોને ફરી ફરી ત્રિકાળ નમસ્કાર હો !

જો કદી પ્રગટપણે વર્તમાનમાં કેવળજ્ઞાનની ઉત્પત્તિ થઈ નથી, પણ જેના વચનના વિચારયોગે શક્તિપણે કેવળજ્ઞાન છે એમ સ્પષ્ટ જાણ્યું છે, શ્રદ્ધાપણે કેવળજ્ઞાન થયું છે, વિચારદશાએ કેવળજ્ઞાન થયું છે, ઇચ્છાદશાએ કેવળજ્ઞાન થયું છે, મુખ્ય નયના હેતુથી કેવળજ્ઞાન વર્તે છે, તે કેવળજ્ઞાન સર્વ અવ્યાખ્યાધ સુખનું પ્રગટ કરનાર, જેના યોગે સહજ માત્રમાં જીવ પામવા યોગ્ય થયો, તે સત્પુરુષના ઉપકારને સર્વોત્કૃષ્ટ લક્ષિતએ નમસ્કાર હો ! નમસ્કાર હો !

મુંબઈ કાગળ, ૧૯૫૦

શ્રીમદ્ રાજચંદ

૧૪.

વીતરાગનો કહેલો પરમ શાંત રસમય ધર્મ પૂર્ણ સત્ય છે એવો નિશ્ચય રાખવો. જીવના અનધિકારીપણાને લીધે તથા સત્પુરુષના યોગ વિના સમજાતું નથી; તેા પણ તેના જેવું જીવને સંસારરોગ મટાડવાને ધીનું કોઈ હિતકારી ઔપચ નથી એમ વારંવાર ચિંતવન કરવું.

આ પરમ તત્ત્વ છે; તેનો મને સદાય નિશ્ચય રહો, એ યથાર્થ સ્વરૂપ મારા હૃદયને વિષે પ્રકાશ કરો ! અને

જન્મ મરણાદિ બાંધનથી અત્યંત નિવૃત્તિ થાઓ !
નિવૃત્તિ થાઓ !

હે જીવ, આ કલેશરૂપ સંસાર ઘડી વિરામ પામ,
વિરામ પામ. કંઈક વિચાર, પ્રમાદ છોડી જત્યૂત થા, જત્યૂત
થા; તહિ તો રતનચિંતામણિ જેવો આ મનુષ્યદેહ નિષ્કૃળ જશે.

હે જીવ, હવે તારે સત્યરૂપની આજ્ઞા નિશ્ચયે ઉપા-
સવા યોગ્ય છે.

શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ:

હે કામ ! હે માન ! હે સંગહદય !

હે વચનવર્ગાણા ! હે મોહ ! હે મોહદયા !

હે શિથિલતા ! તમે શા માટે અંતરાય કરો છો ?

પરમ અનુગ્રહ કરીને હવે અનુકૂળ થાવ ! અનુકૂળ થાવ !

શ્રીમદ્ ગજચંદ્ર

૧૫. પ્રાતઃકાળની રતુતિ.

મહાદેવ્યાઃ કુક્ષિરત્નં, શબ્દજીતવરાત્મજમ્ ;

રાજચંદ્રમહં વંદે, તત્ત્વલોચનઘાયકમ્. ૧ .

જય ગુરુ દેવ ! સહજાત્મસ્વરૂપ પરમગુરુ શુદ્ધ ચેતન્ય સ્વામી.

ૐકારં ણિદુ - સંયુક્તં નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ

કામદં મોહદં ચૈવ, ૐકારાય નમોનમઃ ૨

મંગલમય મંગલકરણ્ય, વીતરાગ વિજ્ઞાન;

નમો તાહિ જાતે ભયે, અરિહંતાદિ મહાન. ૩

* પાદોન્તર : શબ્દજીતવરાત્મજમ્

વિશ્વભાવ વ્યાપિ તદ્દપિ, જ્યેષ્ઠ વિમલ ચિદ્રૂપ;
 જ્ઞાનાનંદ મહેશ્વરા, જયવંતા જિનભૂપ. ૪
 મહત્તત્ત્વ મહનીય મહઃ મહાધામ ગુણધામ;
 ચિદાનંદ પરમાત્મા, વંદો રમતા રામ. ૫
 ત્રીનભુવનચૂડારતન, સમ શ્રી જિનકે પાય;
 નમત પાર્થજો આપ પદ, રાજ વિધિ ગંધ નશાય. ૬
 નમું ભક્તિભાવે, ઋષભ જિન શાંતિ અથ હરો,
 તથા નેમિ પાર્શ્વ, પ્રભુ મમ સદા મંગલ કરો;
 મહાવીરસ્વામી ભુવનપતિ કાપો દુમતિને,
 જિના શેષા જે તે સકલ મુજ આપો સુમતિને. ૭
 અહંતો ભગવંતઃ સંદ્રમહિતાઃ ! સિદ્ધાશ્ચ સિદ્ધિસ્થિતાઃ,
 આચાર્યા જિનશાસનોન્નતિકરાઃ, પૂજ્યા ઉપાધ્યાયકાઃ
 શ્રીસિદ્ધાન્તસુપાઠકા મુનિવરાઃ રત્નત્રયારાધકાઃ
 પચંતે પરમેષ્ઠિતઃ પ્રતિદિનં કુર્વંતુ વો મંગલમ્. ૮

ભક્તામરપ્રણુતમૌલિમણિપ્રભાણા—

મુદ્યોતકં દલિતપાપતમેવિતાનમ્
 સમ્યક્પ્રણમ્ય જિનપાદયુગં યુગાદા—
 વાલંબનં ભવજલે પતતાં જનતાનામ્

યઃ સંસ્તુતઃ સકલવાદ્ભયતત્ત્વજોધા—

દુઃખજાતબુદ્ધિપદ્મિણિઃ સુરલોકનાથૈઃ

સ્તોત્રંજગત્ત્રિતયચિત્તહરૈરુદારૈઃ

સ્તોત્ર્યે કિલાહમપિ તં પ્રથમં જિનેન્દ્રમ્. ૧૦

દર્શનં દેવદેવસ્ય, દર્શનં પાપનાશનમ્,
 દર્શનં સ્વર્ગસોપાનં, દર્શનં મોક્ષસાધનમ્. ૧૧
 દર્શનાદ્ દુરિતધ્વંસી, વંદનાદ્ વાંચિતપ્રદઃ
 પૂજનાત્ પૂરકઃ શ્રીણાં, જિનઃ સાક્ષાત્ સુરદ્રુમઃ ૧૨
 પ્રભુદર્શનં સુખસંપદા, પ્રભુદર્શનં નવ નિધિઃ
 પ્રભુદર્શનસેં પામીએ, સકલ મનોરથ - સિદ્ધિ. ૧૩
 જીવડા જિનવર પૂજીએ, પૂજનાં ફળ હોય;
 રાજ નમે પ્રજા નમે, આણુ ન હોયે કોય. ૧૪
 કુંભે બાંધ્યું જળ રહે, જળ વિણ કુંભ ન હોય;
 (ત્યમ)જ્ઞાને બાંધ્યું મન રહે, (સદ્)ગુરુ વિણ જ્ઞાન ન હોય. ૧૫
 ગુરુ દીવો, ગુરુ દેવતા, ગુરુ વિણ ઘોર અંધાર;
 જે ગુરુ વાણી વેગળા, રડવડીઆ સંસાર. ૧૬
 તનકર મનકર વચનકર, દેત ન કાહું દુઃખ;
 કર્મ રોગ પાતિકે ઝરે, નિરખત સદ્ગુરુ સુખ. ૧૭
 દરખતસેં ફળ ગિર પડ્યા, ખુઝી ન મનડી પ્યાસ;
 ગુરુ મેલી જોવિદ લજે, મિટે ન ગભાંવાસ. ૧૮
 ભાવે જિનવર પૂજીએ, ભાવે દીજે દાન;
 ભાવે ભાવનાં ભાવિયે, ભાવે કેવળ જ્ઞાન. ૧૯
 ત્વં માતા ત્વં પિતા ઈવ, ત્વં ગુરુસ્ત્વં બાંધવઃ
 ત્વમેકઃ શરણું સ્વામિન્ જીવિતં જીવિતેન્ધરઃ. ૨૦
 ત્વમેવ માતા ચ પિતા ત્વમેવ, ત્વમેવ બ્રાતા ચ સખા ત્વમેવ;
 ત્વમેવ વિદ્યા દ્રવિણં ત્વમેવ, ત્વમેવ સર્વં મમ દેવદેવ. ૨૧
 યત્સ્વ ગાંવત રોત્સવે યદભવત્તજન્માણિપેકોત્સવે;
 યદીક્ષા અહુષ્ણોત્સવે યદખિલજ્ઞાનપ્રકાશોત્સવે;

મનિપીળુમમોન્મતે જિનપતેઃ પુષ્પકળાં તદ્વર્ણેઃ
સુગીન્દ્રનિમગ્નૈઃ પદમતાં મે સુપદ્મલોન્મતઃ ૨૨

૧૬. ચૈત્યવંદન સૂત્રો

શ્રી નવધાર્મક.

નમો અરિહંતાણં	૧
નમો સિદ્ધાણં	૨
નમો આગરિઆણં	૩
નમો ઉવજ્જાયાણં	૪
નમો લોચે સંવ સાદુણં	૫
એએ પંચ નમુદ્ધારે	૬
સંવ પાવપ્પણાસણે	૭
મંગલાણં ચ સંવેસિ	૮
પદમં હવર્ધ મંગલં	૯

શ્રી પ્રણિપાત અર્થાત્ ખમાસમણ.

ધરછામિ ખમાસમણે વંદિઉં વતવણિજ્ઞતથે
નિસીહિઆથે મથથેણ વંદામિ ॥

ધરિયાવહિયં.

ધરછાકારેણ સંદિસહ લગવન્ ધરિયાવહિયં
પડિક્કમામિ ॥ ધરછં ॥ ધરછામિ પડિક્કમિઉં

ગમણાગમણે	૩
પાણુક્રમણે, ણીયક્રમણે, હરિયક્રમણે.	
ઓસા ઉત્તિંગ પણુગદગ મટ્ટીમક્રકા સંતાણાસંક્રમણે	૪
જે મે જીવા વિરાહિયા,	૫
એગિદિયા, એધદિયા, તેધદિયા, ચઉરિદિયા, પંચિદિયા	૬
અણિહયા, વત્તિયા, લેસિયા સંઘાર્થયા, સંઘટ્ટિયા,	
પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદવિયા, ઠાણાઓ ઠાણું	
સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા, તસ્સ	
મિચ્છામિ દુકકકં.	

તસ્સ ઉત્તરી

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણું, પ્રાયચ્છિત્તકરણેણું,	
વિસોદ્ધીકરણેણું, વિસદ્ધીકરણેણું,	
પાવાણું કર્માણું નિગ્ધાયણુદ્ધાએ,	
ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં.	૧

અનનથ ઉસસિએણું.

અનનથ ઉસસિએણું નિસસિએણું ખાસિએણું,	
હીએણું જંભાઈએણું, ઉદુએણું, વાયનિસગ્ગેણું,	
ભમલિએ પિત્તમુચ્છાએ;	
સુહુમેહિ અંગસંચાલેહિ, સુહુમેહિ જેલસંચાલેહિ,	
સુહુમેહિ દિહિસંચાલેહિ;	૨
એવમાઈએહિ આગાદેહિ, અભગ્ગો અવિરાહિઓ,	
હુગ્ગ મે કાઉસ્સગ્ગો;	૩

જ' કિંચિ.

- જ' કિંચિ નામ તિથ્યં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ
 નાઈ જિણુગિઆઈ, તાઈ સંવાઈ વંદામિ. ૧
- નમુથુણું વા શકરેતવ.
 નમુથુણું અરિહંતાણું લગવંતાણું; ૧
 આઈગરાણું, તિથ્યયરાણું, સયંસંખુદ્ધાણું; ૨
 પુરિસુત્તમાણું, પુરિસસિહાણું, પુરિસવરપુંડરીઆણું
 પુરિસવરગંધહથીણું; ૩
 લોગુત્તમાણું, લોગનાહાણું, લોગહિઆણું;
 લોગપર્ધવાણું, લોગપન્નેઅગરાણું, ૪
 અલયદયાણું ચખ્ખુદયાણું મગ્ગદયાણું,
 સરણુદયાણું, જીવદયાણું, જોહિદયાણું; ૫
 ધમ્મદયાણું, ધમ્મદેસિયાણું, ધમ્મનાયગાણું,
 ધમ્મસારહીણું, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણું,
 દીવે તાણું સરણુ ગઈ પઈટ્ટા; ૬
 અપ્પડિક્કયવરનાણુદંસણુધરાણું, વિઅદ્ધઉમાણું; ૭
 જિણુણું જીવયાણું, તિન્નાણું તારયાણું
 ખુદ્ધાણું જોહયાણું, મુત્તાણું મોઅગાણું; ૮
 સંવન્નૂણું સંવહરિસિણું, સિવમયલમરુઅ
 મણુંતમખ્ખયમંવાખાહમપુણુરાવિત્તી સિદ્ધિગઈનામધેયં
 કાણું સંપત્તાણું, નમે જિણુણું, જિઅલયાણું; ૯
 જેઅ અઈઆ સિદ્ધા, જેઅ ભવિસ્સંતિ અણાગએ
 કાલે, સંપઈ અ વદ્ધમાણા, સંવે તિહિવેણુ વંદામિ. ૧૦

અષ્ટોત્તર સય ગુણ મલી, એમ સમરે નવકાર
ધીર વિમલ પંડિત તણે, નય પ્રણમે નિત સાર. ૩

(૪)

જગ ચિંતામણિ ચૈત્યવંદન.

ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચૈત્યવંદન કરું ? ॥ ઇચ્છં ॥

જગચિંતામણિ, જગનાહ, જગગુરુ, જગરખખણ,
જગખંધવ, જગસથવાહ, જગલાવવિઅખખણ,
અઠાવયસંઠવિચરૂવ, ક્રમ્મકૂવિણાસણ, ચઉવીસંપિ
જિણુવરા જયંતુ અપ્પડિયસાસણ. ૧

ક્રમ્મભૂમિહિં, ક્રમ્મભૂમિહિં, પઠમસંધયણિ, ઉક્કોસય
સત્તરિસય, જિણુવરાણ વિહરંત લખ્ખર્થ, નવકોડીહિં
કેવલિણ, કોડિસહસ્સનવ સાહુ ગમ્મર્થ.

સંપઈ જિણુવર વીસ મુણી, ણીહુંકોડિહિં વરનાણિ
સમણહ કોડિસહસહુઅ, થુણિજિઅ નિચ્ચ વિહાણિ. ૨

જયઉ સામીય જયઉ સામીય, રિસહ સત્તુંજિ, ઉન્નિજતે
પહુ નેમિજિણ, જયઉ વીર સચ્ચઉરિમંડણ;

ભરુઅચ્છહિં મુણિસુવ્વય, મુહરિ પાસ હહુહરિઅખંડણ;
અવર વિદેહિં તિથયરા, ચિહું દિસિ વિદિસિ જિંકેવિ;

તીઆણાગયસંપઈઅ, વંહું જિણુ સંવેવિ. ૩

સત્તાણુવઈસહસ્સા, લખ્ખા છપ્પન્ન અઠ્ઠકોડીઆ;
ખત્તીસય ખાસિઆઈ તિઅલોઆ ચેઈઆ વંદે. ૪

પનરસ કોડીસયાઈ કોડી ખાયાલ લખ્ખ અડવન્ના;
છત્તીસ સહસ અસિઈ, સાસયણિખાઈ પણમામિ. ૫

૪. ક્રિયિ.

૪. ક્રિયિ નામ તિથ્યં, સગ્ગે પાયાલિ માણસે લોએ
ભઈ જિણિણાઈ, તાઈ સંવાઈ વંદામિ. ૧

નમુશ્યુણં વા શકરેતવ.

નમુશ્યુણં અરિહંતાણં ભગવંતાણં; ૧

આઈગરાણં, તિથ્યયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં; ૨

પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસિંહાણં, પુરિસવરપુંડરીઆણં
પુરિસવરગંધર્ધથીણં; ૩

લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં,
લોગપઈવાણં, લોગપન્નજેઅગરાણં; ૪

અભયદયાણં ચખ્ખુદયાણં મગ્ગદયાણં,
સરણદયાણં, જીવદયાણં, યોહિદયાણં; ૫

ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસિયાણં, ધમ્મનાયગાણં,
ધમ્મસારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટીણં,

દીવો તાણં સરણ ગઈ પઈદ્ધા; ૬

અપ્પહિહયવરનાણદંસણધરાણં, વિઅદ્ધઉમાણં; ૭

જિણાણં ભવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં
બુદ્ધાણં યોહયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં; ૮

સંવન્નૂણં સંવદરિસિણં, સિવમયલમરુઅ
મણંતમખખંયમંવાબાહમપુણરાવિત્તી સિદ્ધિગઈનામધેયં

ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં, જિઅભયાણં; ૯

જેઅ અઈઆ સિદ્ધા, જેઅ ભવિસ્સંતિ અણાગણે
કાલે, સં અ વદમાણા, સંવે તિહિવેણ વંદામિ. ૧૦

જાવંતિ ચેઈઆઈ.

જાવંતિ ચેઈઆઈ, ઉઠે અ અહે અ તિરિયલોએ અ;
સંવાઈ તાઈ વંદે, ઇહ સંતો તથ્ય સંતાઈ. ૧

જાવંત કેવિસાહૂ

જાવંત કેવિ સાહૂ, ભરહેરવય મહાવિદેહે, અ;
સંવેસિં તેસિં પણુઓ, તિવિહેણુ તિદંડ વિરયાણુ. ૧

પરમોષ્ઠ નમસ્કાર:

નમોઽર્હંત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ. ૧

ઉપસર્ગહર સ્તવન.

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મધણુમુક્કં;
વિસહરવિસનિત્તાસં, મંગલકદ્ધાણુઆવાસં. ૧
વિસહરકુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા માણુઓ;
તસ્સ ગહરોગમારિ, હુકુંજરા જંતિ ઉવસામં. ૨
ચિદ્ધુ હુરે મંતો તુજ પણુમોવિ બહુદ્ધો હોઈ;
નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુઃખદોગચ્ચં. ૩
તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે ચિંતામણી કપ્પપાયવપ્પલહિએ;
પાવંતિ અવિગ્ધેણુ, જીવા અયરામરં ઠાણુ. ૪
ઈઅ સંથુઓ મહાયસ, ભત્તિભારનિભારેણુ હિઅએણુ;
તા દેવ દિન્ન જોહિં, ભવે ભવે પાસન્નિણુચંદ. ૫

—: ભક્તિના છંદ તથા સ્તવનો :—

૧૭. વંદન તથા પ્રણિપાતસ્તુતિ.

અહો! અહો! શ્રી સદ્ગુરુ, કરુણાસિંધુ અપાર;
 આ પામર પર પ્રભુ કર્યો, અહો! અહો! ઉપકાર.
 શું પ્રભુ ચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ દીન;
 તે તેા પ્રભુએ આપીઓ વતું ચરણાધીન.
 આ દેહાદિ આજથી, વતો પ્રભુ આધીન;
 દાસ દાસ હું દાસ છું, આપ પ્રભુનો દીન.
 પદ સ્થાનક સમજાવીને, ભિન્ન બતાવ્યો આપ;
 મ્યાન થકી તરવારવત્, એ ઉપકાર અમાપ.
 જેહ સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત;
 સમજાવ્યું તે પદ નમું, શ્રી સદ્ગુરુ ભગવંત.
 પરમ પુરુષ પ્રભુ સદ્ગુરુ, પરમજ્ઞાન સુખધામ;
 જેણે આપ્યું જ્ઞાન નિજ, તેને સદા પ્રણામ.
 દેહ છતાં જેની દશા, વતે દેહાતીત;
 તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત.

હે પરમકૃપાળુ દેવ! જન્મ, જરા, મરણાદિ સ
 દુઃખોનો અત્યંત ક્ષય કરનારો એવો વીતરાગ પુરુષ
 મૂળધર્મ (માર્ગ) આપ શ્રીમદે અનંતકૃપા કરી મ
 આપ્યો, તે અનંત ઉપકારનો પ્રતિઉપકાર વાળવા
 સર્વથા અસમર્થ છું; વળી આપ શ્રીમત્ કંઈ પણ લેવા
 સર્વથા નિઃસ્પૃહ છો; જેથી હું મન, વચન, કાયા
 એકાગ્રતાથી આપના ચરણારવિંદમાં નમસ્કાર કરું છું
 આપની પરમ ભક્તિ અને વીતરાગ પુરુષના મૂળધર્મ
 ઉપાસના મારા હૃદયને વિષે ભવપર્યંત અખંડ જાગ
 રહો એટલું માગું છું તે સફળ થાઓ.

ૐ શાંતિ: શાંતિ: શાંતિ

૧૮. શ્રી સદ્ગુરુ ઉપકાર-મહિમા.

- પ્રથમ નમું ગુરુરાજને, જેણે આપ્યું જ્ઞાન;
જ્ઞાને વીરને જોખળ્યા. ટળ્યું દેહ-અભિમાન. ૧
- તે કારણ ગુરુરાજને પ્રાણમું વારંવાર;
કૃપા કરી મુજ ઉપરે, રાખેા ચરણ મોઝાર. ૨
- પંચમ કાળે તું મળ્યો, આત્મરતન દાતાર;
કારજ સાધોં માહરાં, બળ્ય છવ દિતકાર. ૩
- અહો! ઉપકાર તુમારો, સંભારું દિનંરાત;
આવે નયણે નીર જાડું. સાંભળતાં અવદાત. ૪
- અનંતકાળહું આચર્યો, ન મળ્યા ગુરુ શુદ્ધ સંત;
હુપમ કાળે તું મળ્યો. રાજ નામ લગવંત. ૫
- રાજ રાજ સી કો કહે, વિરલા જાણે ભેદ;
જે જન જાણે ભેદ તે, તે કરશે ભવ છેદ. ૬
- અપૂર્વ વાણી તાકરી, અમૃત ચરણી સાર;
વળી તુજ મુદ્રા અપૂર્વ છે, શુભગુણ રતન ભંડાર. ૭
- તુજ મુદ્રા તુજ વાણીને, આદરે સગ્યદ્વંત;
નહીં ખીનનો આશરો, એ ગુહ્ય જાણે સંત. ૮
- ખાણાચરણ મુસંતનાં, ટાળે જનનાં પાપ;
અંતરચારિત્ર ગુરુરાજનું, ભાંગે ભવ સંતાપ. ૯

૧૯. શ્રી સદ્ગુરુરતુતિ.

સદ્ગુરુ પદમે સમાત છે અર્ધંતાદિ પદ સર્વ;
તાતે સદ્ગુરુ ચરણકં, ઉપાસો તજી ગર્વ.

સદ્ગુરુચરણું અશરણુશરણું, પ્રમ-આતપદરરવિ શશિકિરણું:
જયવંત યુગલપદ જયકરણું-મમ સદ્ગુરુચરણુ સદા શરણું. ૧
પદ સકલકુશલવહ્ની સમ ધ્યાવો, પુષ્કર સંવત્તમેઘ ભાવો;

સુરગોસમ પંગ્યામૃત ઝરણું-મમ ૦ ૨
પદ કલ્પ-કુંભ કામિત દાતા, ચિત્રાવલી ચિતામણિ ખ્યાતા;

પદ સંભ્રુવિની હરે જરમરણું-મમ ૦ ૩
પદ મંગલ કમલા-આવાસં, હરે દાસનાં આશપાશત્રાસં;

ચંદન ચરણું ચિત્તવૃત્તિઠરણું-મમ ૦ ૪
દુસ્તર ભવ તરણુ કાજ સાજં, પદ સફરી જહાજ અથવા પાજં

મહી મહીધરવત્ અભારાભરણું-મમ ૦ ૫
સંસાર કાંતાર પાર કરવા, પદ સાર્યવાહ સમ ગુણ ગરવા;

આશ્રિત શરણુપત્ર ઉદ્ધરણું-મમ ૦ ૬
શ્રીમદ્ સદ્ગુરુપદ પુનિતં, સુમુક્તુ-જનમન અમિત વિતં

ગંગાજલવત્ મનમલ-હરણું-મમ ૦ ૭
પદકમલઅમલ મમ દિલકમલં, સંસ્થાપિત રહોઅણંડ અચલં

રતનત્રય હરે સર્વાવરણું-મમ ૦ ૮

અનંત ચોવીશી જિન નમું, સિદ્ધ અનંતી કોડ;
જે મુનિવર મુક્તે ગયા, વંદું જે કર જોડ.

૨૦. પ્રભુ ઉપકાર.

કૌન ઉતારે પાર, પ્રભુજિન કૌન ઉતારે પાર?

ભવોદ્ધિ અગમ અપાર, પ્રભુજિન કૌન ઉતારે પાર?

કૃપા તિહારીતે હમ પાચો, નામ મંત્ર આધાર. પ્રભુ ૦

નિકો તુમ ઉપદેશ દિયો હે, સળ સારનકો સાર-પ્રભુ ૦

હલકે બંડે ચાલે એ નિકસે, બૂટે જે શિરભાર. પ્રભુ
ઉપકારીકો નહિ વીસરીએ; ચેહિ ધર્મ-અધિકાર-પ્રભુ
ધર્મપાલ પ્રભુ, તું મેરે તારક; કયું ભૂલું ઉપકાર. પ્રભુ

(મધ્યાદ્ય પહેલાંની ભક્તિનો ક્રમ, સમય ૯૧-૧૧૧)

મંગળાચરણ તથા જિનેશ્વરની વાણી: પૃષ્ઠ ૧—૨
વીશ દોહરા—યમનિયમ—ક્ષમાપના: પૃષ્ઠ ૬-૧૯-૨૦
૨૧. સ્વર્ગાય કવિવર રૂપચંદ્રજી પાંડે કૃત

જિનેંદ્ર પંચકલ્યાણક

મંગલગીત યા પંચમંગલ

જન્મ્યા શ્રી ગુરુરાજ જગત હિત કારણે,
કરવા અમ ઉદ્ધાર વારી જાઉં વારણે. એ દેશી
પણુવિવિ પંચ પરમગુરુ, ગુરુ જિનશાસનો,
સકલસિદ્ધિદાતા સુ વિધનવિનાસનો;
સારદ અરુ ગુરુ ગૌતમ, સુમતિપ્રકાસનો,
મંગલકર ચઉસંઘહિ, પાપપણાસનો.

પાપહિ પણાસન ગુણુહિ ગરુવા, દોષ અઘ્ટાદશ-રહિઉ,
ધરિ ધ્યાન કરમ વિનાસિ કેવલજ્ઞાન અવિચલ જિન લહિઉ;
પ્રભુ પંચકલ્યાણક-વિરાજિત, સકલ સુર નર ધ્યાવહી.
ત્રેલોકનાથ સુદેવ જિનવર જગત મંગલ ગાવહી. ૧

૧. ગર્ભકલ્યાણક:—

જાકે ગર્ભકલ્યાણક, ધનપતિ આપ્યો,
અવધિગ્યાન-પરવાન, સુ ઇન્દ્ર પઠાપ્યો;

રથિ નવ ધારહ જોજન નયરિ સુહાવની,
 કનકરચણુમણિમંડિત મંદિર અતિ ધની.
 અતિ ધની પૌરિ પ્રગાર પરિણા, સુવન ઉપવન સોહજો,
 નર નારી સુંદર ચતુરભોજ સુ, દેખ જનમન મોહજો;
 તહ જનકગૃહ છહ માસ પ્રથમહિ, રતનધારા ધરસિયો,
 પુનિ રુચિકવાસિની જનનિ-સેવા, કરહિ સળ વિધિ હરસિયો.

સુર કુંજરસમ કુંજર, ધવલ ધુરંધરો,
 કેસરિ કેસરસોભિત, નળસિળસુંદરો;
 કમલા કલસ-ન્હવન, દુર્ધદામ સુહાવની,
 રવિસસિમંડલ મધુર, મીનબુગ પાવની.
 પાવની કનક ઘટ બુગમ પૂરન, કમલકલિત સરોવરો,
 કલ્લોલમાલાકુલિત સાગર, સિંહપીઠ મનોહરો;
 રમણીક અમરવિમાન ક્ષણિપતિ-ભવનભુવિ છવિ છાજજો,
 રુચિ રતનરાસિ દિપંત દહન સુ, તેજપુજ વિરાજજો. ૩

યે સળિ સોરહ સુપને, સૂતી સયનહીં,
 દેજો માય મનોહર, પશ્ચિમ-રયનહીં;
 ઉઠિ પ્રભાત પિય પૂછિયો, અવધિ પ્રકાસિયો,
 ત્રિભુવનપતિ સુત હોસી, ફલ તિહં ભાસિયો.
 ભાસિયો ફલ તિહિ ચિંતિ દંપતિ પરમ આનંદિત ભજો,
 છહમાસપરિનવમાસ પુનિ તહં, રયન દિન સુખસૌં ગજો;
 ગભાવતાર મહંત મહિમા, સુનત સળ સુખ પાવહીં,
 ભણિ 'રૂપચંદ' સુદેવ જિનવર, જગત મંગલ ગાવહીં. ૪

૨. જન્મકલ્યાણક

મતિસુતઅવધિવિરાજિત, જિન જળ જનમિયો,
 તિહૂંલોક ભયો છોભિત, સુરગન ભરમિયો;

કદપવાસિધર ઘંટ, અનાહદ બનિજયા,
 જોતિસિ-ધર હરિનાદ, સહજ ગલગનિજયા.
 ગનિજયા સહજ હિ સંખ લાવન-ભુવન સખદ સુહાવને,
 વિતરનિલય પટુ પટહ બનજહિ, કહત મહિમા કયોં બને;
 કંપિત સુરાસન અવધિબલ જિન-જનમ નિહયે જાનિયો,
 ધનરાજ તણ ગજરાજ માયા,-મયી નિરમયો આનિયો. પ
 જોજન લાખ ગયંદ, વદન-સૌ નિરમયે,
 વદન . વદન વસુ દંત, દંત સર સંઠયે;
 સર . સર સૌ-પનવીસ, કમલિની છાજહીં,
 કમલિનિ કમલિનિ કમલ, પચીસ વિરાજહીં.
 રાજ હિ કમલિની કમલ ઠોતર, સૌ મનોહર દલ બને,
 દલ-દલહિ અપછર નટઈ નવરસ, હાવલાવ સુહાવને;
 મણિ કનકકિંકણિ વર વિચિત્ર, સુ અમરમંડપ સોહયે,
 ગર ઘંટ અંવર ધુળ પતાકા, દેખિ ત્રિભુવન મોહયે. ૬
 તિહિ કરિ હરિ અદિ આયઉ, સુરપરિવારિયો,
 પુરહિ પ્રદરહન દે ત્રય, જિન જયકારિયો;
 ગુપ્ત જાય જિન જનનીહિ, સુખ નિદ્રા રચી,
 માયામઈ સિસુ રાણિ તૌ, જિન આન્યો સચી.
 આન્યો સચી જિનરૂપ નિરખત નયન ત્રિપતિ ન ઢૂંજિયે,
 તણ પરમહરષિત હૃદયહરના, સહસ લોચન પૂજિયે;
 પુનિ કરિ પ્રણામ જી પ્રથમ ઇન્દ્ર, ઉછંગ ધરિ પ્રભુલીનઉ,
 ઈસાન ઇન્દ્ર સુ ચંદ્ર ઇવિ, સિર છત્ર પ્રભુકે દીનઉ. ૭
 સનતકુમાર મહેન્દ્ર, ચમર હુઈ દારહીં,
 સેસ સકે જયકાર, સખદ ઉચ્ચારહીં;

૨૨. શ્રીમદ્દશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત આઠ દષ્ટિની સજ્જાયા.

દાળ પદેલી

ચતુર સનેલી મોદના—એ દેશી.

શિવ સુખ કારણ ઉપદેશી, યોગતાણી અઠ દિહીરે;
તે ગુણ થુણી જિનવીરનો, કરશુ ધર્મની પુહીરે;

વીરજિનેસર દેશનાં ૧

સધન અધન દિનરચણિમાં, બાલવિકલને અનેરારે:

અર્થ જીએ જેમ જીજીઆ, તેમ ઓધ નજરના ફેરારે. વીર૦ ૨

દર્શન જે થયાં જીજીઆં, તે ઓધ નજરને ફેરારે;

ભેદ ચિરાદિક દષ્ટિમાં, સમકિત દષ્ટિને હેરારે. વીર૦ ૩

દર્શન સકલના નય ગ્રહે, આપ રહે નિજ લાવેરે;

હિત કરી જનને સંજીવની, ચારો તેહ ચરાવેરે. વીર૦ ૪

દષ્ટિ ચિરાદિક ચારમાં, મુક્તિ પ્રયાણ ન ભાજેરે,

રચણિ શયન જેમ શ્રમ હરે, સુરનર સુખ તેમ છાજેરે. વીર૦ ૫

એહ પ્રસંગથી મેં કહ્યું, પ્રથમ દષ્ટિ હવે કહીએરે;

જિહાં મિત્રાતિહાં બોધ જે, તે તૃણ અગનિસો લાહીએરે. વીર૦ ૬

વ્રત પણ ચમ ઈહાં સંપળે, એદ નહીં શુભ કાજેરે;

દ્વેષ નહીં વળી અવરશું, એહ ગુણ અંગ વિરાજેરે. વીર૦ ૭

યોગનાં બીજ ઈહાં ગ્રહે, જિનવર શુદ્ધ પ્રણામોરે;

ભાવાચારજ સેવના, ભવ-ઉદ્દેગ સુઠામોરે. વીર૦ ૮

દ્રવ્ય અભિગ્રહ પાળવા, ઔષધ પ્રમુખને દાનેરે;

આદર આગમ આસરી, લિખનાદિક બહુમાનેરે. વીર૦ ૯

લેખન પૂજન આપવું, શ્રુત વાચના ઉદ્ધાહારે;
ભાવ વિસ્તાર સન્નિધિથી, ચિંતન ભાવન ચાહારે. વીર૦ ૧૦
ળીજ કથા ભક્તી સાંભળી, રોમાંચિત હુવે દેહરે;
એહ અવંચક યોગથી, લહીએ ધરમ સનેહરે. વીર૦ ૧૧
સદ્ગુરુ યોગે વંદન ક્રિયા, તેહથી ક્ષણ હોય જેહારે;
યોગ ક્રિયા ક્ષણ ભેદથી, ત્રિવિધ અવંચક એહારે. વીર૦ ૧૨
ચાહે ચક્રોર તે ચંદ્રને, મધુકર માલતી ભોગીરે;
તેમ ભવિ સહજગુણે હોય, ઉત્તમ નિમિત્ત સંયોગીરે. વીર૦ ૧૩
એહ અવંચક યોગ તે, પ્રગટે ચરમાવર્તેરે;
સાધુને સિદ્ધ દશાસનું, ળીજનું ચિત્ત પ્રવર્તેરે. વીર૦ ૧૪
કરણ અપૂર્વના નિકટથી, જે પહેલું ગુણુઠાણુરે,
મુખ્યપણે તે ઇલાં હોયે, સુચશ વિલાસનું ટાણુરે. વીર૦ ૧૫

દાળ ળીજ

મનમોહન મેરે-એ દેશી.

દર્શન તારા દિપ્તિમાં, મનમોહન મેરે, ગોમય અગ્નિ સમાન; મ૦
શૌચ સંતોષ ને તપ ભાલું મ૦ સન્નિધાય ઇશ્વર ધ્યાન. મ૦ ૧
નિયમ પંચ ઇલાં સંપજે, મ૦ નહીં કિરિઆ ઉદ્દેગ; મ૦
જિજ્ઞાસા ગુણુતત્ત્વની, મ૦ પણુ નહીં નિજહઠ દેગ. મ૦ ૨
એહ દિપ્તિ હોય તરતતાં, મ૦ યોગકથા ળાહુ પ્રેમ; મ૦
અનુચિત તેહ ન આગરે, મ૦ વાળ્યો વળે જેમ હેમ. મ૦ ૩
વિનય અધિક ગુણીનો કરે, મ૦ દેખે નિજગુણુ હાળા. મ૦
ત્રાસ ધરે ભવભાય થકી, મ૦ ભવ માને દુઃખાળ
શાસ્ત્ર નિમિત્ત થોડલી; મ૦ શિષ્ટ કહે તે પ્રમ
રે જૂઠું ડંક

૨૨. શ્રીમદ્દેવોપનિષદના ગીતાંવાપ કૃત

અર્ચક દર્શિનની રાજ્ય પ્રાપ્તિ.

અમ પદ ૧૧

અર્ચક પદ ૧૧, ગાદના ન રચી

શિવ સુખ પ્રાપ્ત્ય વિપદિયી, યોગવળી બદ દિહીયે;

તે સુખ ગુણી જિનવીરનો, પરમ પર્મની પુરીયે;

વીરજનનર દેશના ૧

સમન અમન દિનરમણિમા, બાતવિંદન ને અનંસાયે;

અર્ચક સુખે જો મનુષ્યના, તેમ જાણ નજરના ફેરેયે. વીર ૦ ૨

દર્શન જે થયાં મનુષ્યનાં, તે જાણ નજરને ફેરેયે;

એક ચિરાદિક દષ્ટિમાં, સમદિન દષ્ટિને ફેરેયે. વીર ૦ ૩

દર્શન સકલના નય ગણે, આપ રહે નિજ બાંધેયે;

હિત કરી જનને સંજીવની, આરો તેજ અરાવેયે. વીર ૦ ૪

દષ્ટિ ચિરાદિક આરમાં, મુક્તિ પ્રમાણ ન બાળેયે,

રમણિયન જેમ શ્રમ હરે, મુરનર સુખ તેમ છાળેયે. વીર ૦ ૫

એક પ્રસંગથી મેં કહ્યું, પ્રથમ દષ્ટિ હવે કદીએયે;

જિહાં મિત્રાતિહાં બોધ જે, તે તૃણ અગનિદો લાટીએયે. વીર ૦ ૬

મત પણ ચમ ઈહાં સંપળે, એક નહીં શુભ કાળેયે;

દેશ નહીં વળી અવરણ, એક શુભ આંગ વિરાળેયે. વીર ૦ ૭

યોગનાં બીજ ઈહાં ગ્રહે, જિનવર શુદ્ધ પ્રણામોયે;

ભાવાચારજ સેવના, ભવ-ઉદ્દેગ સુઠામોયે. વીર ૦ ૮

દ્રવ્ય અભિચ્છ પાળવા, ઔષધ પ્રમુખને દાનેયે;

આહર આગમ આસરી, લિખનાદિક બહુમાનેયે. વીર ૦ ૯

નિત્યમ

લેખન પૂજન આપર્ણ, મૃત વાચના ઉમાહોરે;
 ભાવ વિરતાર સન્નિધિ, ચિત્તન ભાવન શાહોરે. વીર૦ ૧૦
 બીજ કથા ભક્તી સાંભળી, રામાંચિત હૃદે દેહરે;
 એક અવંચક યોગી, લક્ષ્મી ધરમ સનેહરે. વીર૦ ૧૧
 સર્ગુરો યોગે વંદન ક્રિયા, તેહમી કૃણ હોય લેહોરે;
 યોગ ક્રિયા કૃણ ભેદથી, ત્રિવિધ અવંચક એહોરે. વીર૦ ૧૨
 ચાહે ચક્રોર તે ચંદ્રને, મધુકર માલતી ભોગીરે;
 તેમ ભવિ સહજગુણે હોય, ઉત્તમ નિગિત સયોગીરે. વીર૦ ૧૩
 એક અવંચક યોગ તે, પ્રગટે ચરમાવર્તરે;
 સાધુને સિદ્ધ દશાસનું, બીજનું ચિત્ત પ્રવર્તરે. વીર૦ ૧૪
 કરણ અપૂર્વના નિષ્ટથી, જે પહેલું ગુણહાણુરે;
 મુખ્યપણે તે ઇલાં હોયે, મુયશ વિલાસનું ટાણુરે. વીર૦ ૧૫

દાળ બીજ

મનમોહન મેર-એ રશી.

દર્શન તારા દષ્ટિમાં, મનમોહન મેરે, ગોમય અગ્નિ સમાન; મ૦
 ગૌર્ય સંતોષ ને તપ વાહુ મ૦ સન્નિધિ ઇશ્વર ધ્યાન. મ૦ ૧
 નિયમ પંચ ઇલાં સંપન્ને, મ૦ નહીં કિરિઆ ઉદેગ; મ૦
 જિજ્ઞાસા ગુણતરવની, મ૦ પણ નહીં નિજલહ દેગ. મ૦ ૨
 એક દષ્ટિ હોય વરતતાં, મ૦ યોગકથા બહુ પ્રેમ; મ૦
 અનુચિત તેહ ન આગરે, મ૦ વાળ્યો વળે જેમ હેમ. મ૦ ૩
 વિનય અધિક ગુણીનો કરે, મ૦ દેજો નિજગુણ હાણુ; મ૦
 ત્રાસ ધરે ભવભાય થકી, મ૦ ભવ માને દુઃખખાણુ. મ૦ ૪
 શાસ્ત્ર ઘણું મતિ ચોઠલી, મ૦ શિષ્ટ કહે તે પ્રમાણુ; મ૦
 મુયશ લહે જો ભાવથી, મ૦ ન કરે ભૂલ ઉદ્ધાણુ. મ૦ ૫

શીતળ ચંદનથી પણ ઉપનયો, અગ્નિ દહે જેમ વનનેરે;
ધમંજનિત પણ ભોગ છડાં તેમ, લાગે અનિદ તે મનનેરે. ઐ૦ ૫
અંશે હોય છંદાં અચિનારી, પુદ્ગલ બલ તમારીરે;
ચિદાનંદ ધન સુયશ વિલાસી, કેમ હોય જગનો આરીરે. ઐ૦ ૬

દાન પ્રતી

બોલીશ દ હારે વિષય ન રાનીએ-એ રશી.

અચપલ રોગરહિત નિહર નહિ, અદ્ય હોય હોય નીતિ;
જંધ તે સારેરે કાન્તિ પ્રસન્નતા, સુસ્વર પ્રથમ પ્રવૃત્તિ.
ધન ધન શાસન શ્રી જિનવરતણું. ૧

ધીર પ્રભાવીરે આગલે યોગથી, મિત્રાદિક્યુતચિત્ત;
લાભ ઈષ્ટનોરે દંદ અધૃષ્ટતા, જન પ્રિયતા હોય નિત્ય. ધન૦ ૨
નાશ હોયનોરે તૃપ્તિ પરમ લહે, સમતા ઉચિત સંયોગ;
નાશ વેરનોરે શુદ્ધિ શતંબરા, એ નિષ્પક્ષ યોગ. ધન૦ ૩
ચિહ્ન યોગનાંરે જે પરઅંધમાં યોગાચાર્ય દિઠું;
પંચમ દષ્ટિ યદી તે લેડીએ, એહવા તેહ ગરિઠું. ધન૦ ૪
છટી દિઠિરે હવે કાંતા કહું, તિહાં તારાખ પ્રકાશ;
તત્ત્વ મિમાંસારે દહહોયે ધારણા, નહિ અન્ય શ્રુતવાસ. ધન૦
મન મહિલાનુંરે વાહલા ઉપરે, બીજાં કામ કરંત;
તેમ શ્રુતધર્મેરે મન દહ ધરે, જ્ઞાનાક્ષેપકવંત. ધન
એહવે જ્ઞાનેરે વિઘન નિવારણે, ભોગ નહિ ભવહેત;
નવિ શુણ્ણ હોય નવિયય સ્વરૂપથી, મન શુણ્ણ અવશુણ્ણ જેત. ધન
માયા પાણીરે જાણી તેહને, લંઘી જાય અડોલ;
સાચું જાણીરે તે જીતો રહે, ન ચલે કામાડોલ. ધન૦ ૬
ભોગતત્ત્વનેરે યોગ ભય નવિ દળે, જૂઠા જાણેરે ભોગ;
તેએ દષ્ટિ રે ભવસાયરતરે, લહે વળી સુયશ સ.

દાળ સાતમી.

એ ઝિંડી ઢિહાં રાખી-એ દેશી.

અર્કપ્રભા સમ યોધપ્રભામાં ધ્યાન પ્રિયા એ દિઠ્ઠી;
તરવ તણી પ્રતિપત્તિ ઇહાં વળી, રોગ નહીં સુખપુકીરે.

લલિતા વીર વચન ચિત્ત ધરીએ. ૧

સઘળું પરવશ તે દુઃખલક્ષણ, નિજવશ તે સુખ લાડીએ;
એ દષ્ટે આતમ ગુણ પ્રગટે, કહો સુખ તે કુણ કહીએરે. લ૦ ૨
નાગરસુખ પામર નવિ જાણે, વદલલ સુખ ન કુમારી;
અનુભવ વિણ તેમ ધ્યાનતણું સુખ, કોણ જાણે નરનારીરે. લ૦ ૩
એહ દષ્ટિમાં નિર્મળ યોધે ધ્યાન સદા હોય સાચું;
દુષણ રહિત નિરંતર જ્યોતિ, રતન તે દીપે જાણ્યુંરે. લ૦ ૪
વિષભાગ ક્ષય, શાંત વાહિતા, શિવ મારગ ધ્રુવનામ;
કહે અસંગ ક્રિયા ઇહાં યોગી, વિમલ સુયશ પરિણામરે. લ૦ ૫

દાળ આઠમી.

તુજ સાથે નહિ જોલું મારા વહાલા-એ દેશી.

દષ્ટિ આઠમી સાર સમાધિ, નામ પરા તસ જાણુંજી,
આપ સ્વભાવે પ્રવૃત્તિ પૂરણ, શશિસમ યોધ વખાણુંજી;
નિરતિચાર પદ એહમાં યોગી, કહિયે નહીં અતિચારીજી,
આરોહે આરુઢે ગિરિને, તેમ એહની ગતિન્યારીજી. ૧
અંદન ગંધ સમાન ક્ષમા ઇહાં, વાસકને ન ગવેયેજી,
આસંગે વરજિત વળી એહમાં, કિરિયા નિજગુણ લેજેજી;
શિક્ષાથી જેમ રતન નિયોજન, દષ્ટિ ભિન્ન તેમ એહોજી,
તાસ નિયોગે કરણ અપૂરવ, લહે મુનિ કેવલ ગેહોજી. ૨
ક્ષીણ દોષ સર્વજ્ઞ મહામુનિ, સર્વ લખિધ ફલ ભોગીજી,
પર ઉપકાર કરી શિવમુખ તે, પામે યોગ અયોગીજી;

સર્વ શત્રુક્ષય સર્વ વ્યાધિલય, પૂરણ સર્વ સમીકાલ,
 સર્વ અરથ યોગે સુખ તેહથી, અનંતગુણ નિરીકાલ. ૩
 એ અહદિદી કહી સંક્ષેપે, યોગ શાસ્ત્ર સંકેતેલ,
 કુલ યોગી ને પ્રવૃત્તચક્રે, તેહ તણે હિત હેતેલ;
 યોગી કુલે વતયા તસ ધર્મે, અનુગત તે કુલયોગીલ,
 અદેષી ગુરુદેવદ્વિજ-ત્રિય, દયાવંત ઉપયોગીલ. ૪
 શુશ્રૂષાદિક અહગુણ સંપુરણ, પ્રવૃત્તચક્રે તે કહિયેલ,
 યમદય લાભી પરદુગ અર્થિ, આદ્ય અવંચક લહિયેલ;
 ચાર અહિંસાદિક યમ ઇચ્છા, પ્રવૃત્તિ ચિરસિદ્ધિનામેલ,
 શુદ્ધ રુચે પાલે અતિચારક, ટાલે ક્ષણ પરિણામેલ. ૫
 કુલયોગી ને પ્રવૃત્તચક્રને, શ્રવણ શુદ્ધિ પક્ષપાતલ,
 યોગદષ્ટિ અંથે હિત હોવે, તેણે કહિ એ વાતલ;
 શુદ્ધ ભાવ ને સૂનિ કિરિયા, બેહુમાં અંતર કેતોલ,
 જલહલતો સૂરજ ને બળુઓ, તાસ તેજમાં તેતોલ. ૬
 ગુહ્ય ભાવ એ તેહને કહિએ, જેહસું અંતર લાંબેલ,
 જેહસું ચિત્ત પટંતર હોવે, તેહસું ગુહ્ય ન છાંબેલ;
 યોગ્ય અયોગ્ય વિભાગ અલહતો, કરશે મોટી વાતોલ,
 ખમશે તે પંડિત પરિષદમાં, મુદ્દિપ્રહાર ને લાતોલ. ૭
 સભા ત્રણ શ્રોતા ગુણ અવગુણ, નંદી સૂત્રે દિસેલ,
 તે જાણી રહે અંથ યોગ્યને, દેભે સુગુણ જગીશેલ;
 લોક પુરબે નિજનિજ ઇચ્છા, યોગ ભાવ ગુણરચણેલ,
 શ્રી નયવિનય વિબુધપયસેવક; વાચક યશને વચણેલ. ૮

૨૩. છૂટક પદો.

સુખકી સહેલી હે, અકેલી ઉદાસીનતા,
અધ્યાત્મની જનની, તે ઉદાસીનતા.

- સધુ વચથી અફભુત થયો, તત્ત્વજ્ઞાનનો જોધ;
એ જ સૂચવે એમ કે, ગતિ આગતિ કાં શોધ? ૧
- જે સંસ્કાર થવો ઘટે, અતિ અભ્યાસે કાંય;
વિના પરિશ્રમ તે થયો, ભવ શંકા શી ત્યાંય? ૨
- જેમ જેમ મતિ અદ્વૈતા, અને મોહ ઉદ્યોત;
તેમ તેમ ભવશંકના, અપાત્ર અંતર જ્યોત. ૩
- કરી કલ્પના દૃઢ કરે, નાના નાસ્તિ વિચાર;
પાણુ અસ્તિ તે સૂચવે, એ જ ખંડો નિર્ધાર. ૪
- આ ભવ વણુ ભવ છે નહીં, એ જ તર્ક અનુકૂળ;
વિચારતાં પામી ગયા, આત્મધર્મનું મૂળ. ૫
- વિ. સં. ૧૯૪૫ શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

(૨)

- ભિન્ન ભિન્ન મત દેખિયે, ભેદ દૃષ્ટિનો એક
એક તત્ત્વના મૂળમાં, વ્યાખ્યા માનો તેક. ૧
- તેક તત્ત્વરૂપ વૃક્ષનું, આત્મધર્મ છે મૂળ;
સ્વભાવની સિદ્ધિ કરે, ધર્મ તે જ અનુકૂળ. ૨
- પ્રથમ આત્મસિદ્ધિ થવા, કરીએ જ્ઞાન વિચાર;
અનુભવિ શુદ્ધને સેવિયે, જુધજનનો નિર્ધાર. ૩
- કેવું કેવું જે અસ્થિરતા, અને વિભાવિક મોહ;
તે જેતામાંથી ગયા, તે અનુભવિ શુદ્ધ જોય. ૪

ખાદ્ય તેમ અહ્યંતરે, અંથ અંથિનહિ હોય;
પરમ પુરુષ તેને કહો, સરળ દૃષ્ટી જોય. ૫
વિ સં. ૧૯૫૪ શ્રીમદ્ રાજયંત્ર

(મધ્યાહ્ન પર્ણાની જાકિનો ક્રમ : સમય ૨ થી ૪૧)
મંગલાચરણ તથા જિનેશ્વરની વાણી : પૃ. ૧-૨
વીશ દોહરા, યમનિયમ-ક્ષમાપના પૃ. ૬, ૧૯-૨૦

૨૪. ગુણુચ્ચાન આરોહણક્રમ.

- ૧ અપૂર્વ અવસર એવો ક્યારે આવશે ?
ક્યારે થઈશું ખાદ્યાંતર નિર્ગ્રંથ જો ?
સર્વ સંબંધનું બંધન તિક્ષ્ણ છેદીને,
વિચરણ કવ મહત્ પુરુષને પંથ જો. અપૂર્વં ૦
- ૨ સર્વ ભાવથી ઔદાસીન્ય વૃત્તિ કરી,
માત્ર દેહ તે સાંયમ હેતુ હોય જો;
અન્ય કારણે અન્ય કશું કલ્પે નહીં,
દેહે પણ કિચિત્ મૂર્છા નવ જોય જો. અપૂર્વં ૦
- ૩ દર્શનમોહ વ્યતીત થઈ ઉપજ્યો બોધ જો,
દેહ ભિન્ન કેવલ ચૈતન્યનું જ્ઞાન જો;
તેથી પ્રક્ષીણ ચારિત્રમોહ વિલોકિયે,
વર્તે એવું શુદ્ધ સ્વરૂપનું ધ્યાન જો. અ
- ૪ આત્મસ્થિરતા ત્રણ સંક્ષિપ્ત યોગની,
મુખ્યપણે તો વર્તે દેહપર્યંત જો;
તેને જોઈને જો જોઈને જોઈને જોઈને જોઈને

- ૫ સંયમના હેતુથી યોગપ્રવર્તના
સ્વરૂપલક્ષે જિનઆરા આધીન જો;
તે પણ ક્ષણ ક્ષણ ઘટતી જાતિ સ્થિતિમાં,
અંતે થાયે નિજ સ્વરૂપમાં લીન જો. અપૂર્વ૦
- ૬ પંચ વિષયમાં રાગદ્વેષ વિરહિતતા,
પંચ પ્રમાદે ન મળે મનનો ક્ષોભ જો;
દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાળ ભાવ પ્રતિબંધ વણુ,
વિચરણું ઉદયાધીન પણ વીતલોભ જો. અપૂર્વ૦
- ૭ ક્રોધ પ્રત્યે તો વર્તે ક્રોધસ્વભાવતા,
માન પ્રત્યે તો દીનપણાનું માન જો;
માયા પ્રત્યે માયા સાક્ષી ભાવની.
લોભ પ્રત્યે નહીં લોભ સમાન જો. અપૂર્વ૦
- ૮ ણહુ ઉપસર્ગકર્તા પ્રત્યે પણ ક્રોધ નહીં,
વંદે ચક્રિ તથાપિ ન મળે માન જો,
દેહ જાય પણ માયા થાય ન રોમમાં;
લોભ નહીં છો પ્રણણસિદ્ધિ નિદાન જો. અપૂર્વ૦
- ૯ નશ્નભાવ મુંડભાવ સહ અસ્થાનતા,
અદંત ધોવન આદિ પરમ પ્રસિદ્ધ જો;
કેશ, રોમ, નળ કે અંગે શૃંગાર નહીં,
દ્રવ્યભાવ સંયમમય નિર્ઘંચ સિદ્ધ જો. અપૂર્વ૦
- ૧૦ શત્રુ મિત્ર પ્રત્યે વર્તે સમદર્શિતા;
માન અમાને વર્તે તે જ સ્વભાવ જો;
ભવિત કે મરણે નહીં ન્યૂનાધિકતા,
ભવ મોક્ષે પણ શુદ્ધ વર્તે સમભાવ જો. અપૂર્વ૦

૧૭ મન, વચન, કાયા ને કર્મની વર્ગણા,
છૂટે જહાં સકલ પુદ્ગલ સંબંધ જો;
એવું અયોગી ગુણસ્થાનક ત્યાં વર્તતું,
મહાભાગ્ય સુખદાયક પૂર્ણ અબંધ જો. અપૂર્વ૦

૧૮ એક પરમાણુમાત્રની મળે ન સ્પર્શતા,
પૂર્ણ કલંક રહિત અડોલ સ્વરૂપ જો;
શુદ્ધ નિરંજન ચૈતન્યમૂર્તિ અનન્યમય,
અગુરુલઘુ અમૂર્ત સહજપદરૂપ જો. અપૂર્વ૦

૧૯ પૂર્વપ્રયોગાદિ કારણના યોગથી,
બિર્ધગમન સિદ્ધાલય પ્રાપ્ત સુસ્થિત જો;
સાદિ અનંતઅનંત સમાધિસુખમાં,
અનંત દર્શન જ્ઞાન અનંત સહિત જો. અપૂર્વ૦

૨૦ જે પદ શ્રી સર્વજ્ઞે દીધું જ્ઞાનમાં,
કહી શક્યા નહીં પણ તે શ્રી લગવાન જો;
તેહ સ્વરૂપને અન્ય વાણી તે શું કહે?
અનુભવગોચર માત્ર રહ્યું તે જ્ઞાન જો. અપૂર્વ૦

૨૧ એહ પરમપદપ્રાપ્તિનું કર્યું ધ્યાન મેં,
ગન્ત વગર ને હાલ મનોરથરૂપ જો;
તોપણ નિશ્ચય રાજચંદ્ર મનને રહ્યો,
પ્રભુઆસાએ થાશું તે જ સ્વરૂપ જો. અપૂર્વ૦

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

૨૫. મૂળમાર્ગ રહસ્ય.

૧૨૭ સાંભળો જિનનો રે, કરી વૃત્તિઅબંધ સન્મુખ; મૂં

દિની જો કામનારે, નો'ય બહાલું અંતર લવઢુઃખ. મૂં ૧

કરી જોજો વચનની તુલનારે, જોજો શોધીને જિન સિદ્ધાંત; મૂં ૨
 માત્ર કહેવું પરમારથ હેતુથી રે, કોઈ પામે મુમુક્ષુ વાત. મૂં ૨
 જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રની શુદ્ધતારે, એકપણે અને અવિરુદ્ધ; મૂં
 જિન મારગ તે પરમાર્થથી રે, એમ કહ્યું સિદ્ધાંતે બુધ. મૂં ૩
 લિંગ અને ભેદો જે વ્રતના રે, દ્રવ્ય દેશ કાળાદિ ભેદ; મૂં
 પણ જ્ઞાનાદિની જે શુદ્ધતા રે, તે તો ત્રણે કાળે અભેદ. મૂં ૪
 હવે જ્ઞાન દર્શનાદિ શબ્દનો રે, સંક્ષેપે સુણો પરમાર્થ; મૂં
 તેને જોતાં વિચારી વિશેષથી રે, સમજાશે ઉત્તમ આત્માર્થ. મૂં ૫
 છે દેહાદિથી લિપ્ત આત્મા રે, ઉપયોગી સદા અવિનાશ; મૂં
 એમ જાણે સદ્ગુરુ ઉપદેશથી રે, કહ્યું જ્ઞાન તેનું નામ ખાસ. મૂં ૬
 જે જ્ઞાને કરીને જાણિયું રે, તેની વર્તે છે શુદ્ધ પ્રતીત; મૂં
 કહ્યું ભગવંતે દર્શન તેહને રે, જેનું બીજું નામ સમકીત. મૂં ૭
 જેમ આવી પ્રતિતી જીવનીરે, જાણ્યો સર્વેથી લિપ્ત અસંગ; મૂં
 તેવો સ્થિર સ્વભાવ તેજીપજે રે, નામ ચારિત્ર તે અણલિંગ. મૂં ૮
 તે ત્રણે અભેદ પરિણામથી રે, જ્યારે વર્તે તે આત્મારૂપ; મૂં
 તેહ મારગ જિનનો પામિયોરે, ક્રિવાપાર્યો તે નિજસ્વરૂપ. મૂં ૯
 એવાં મૂળ જ્ઞાનાદિ પામવારે, અને જવા અનાદિ બંધ; મૂં
 ઉપદેશ સદ્ગુરુનો પામવો રે, ટાળી સ્વચ્છંદને પ્રતિબંધ. મૂં ૧૦
 એમ દેવ જિનદે ભાણિયું રે, મોક્ષમાર્ગનું શુદ્ધ સ્વરૂપ; મૂં
 ભવ્ય જનોના હિતને કારણે રે, સંક્ષેપે કહ્યું સ્વરૂપ. મૂં ૧૧
 આશુદ્ધ, આસો મુદ ૧, ૧૯૫૨.

(સાયંકાળની ભક્તિનો ક્રમ - સમય ૬-)

૨૬. સાયંકાળની સ્તુતિ તથા દેવવંદન.

મહાદેવ્યાઃકુક્ષિરત્નં શબ્દજીતરવાત્મજમ;

રાજ્યંદ્રમહં વદે તત્ત્વલોચનદાય;

નમસ્કાર

જય જય ગુરુદેવ ! સહનૃત્તમસ્વરૂપ પરમગુરુ શુદ્ધ ચૈતન્ય
સ્વામી અંતરજાતી ભગવાન હંચ્છામિ જામાસમણો
વંદિઉં જીવણિજીવંત્યે નિસિદ્ધિઆત્યે મત્યએણ વંદામિ.

પરમ પુરુષ પ્રભુ સદ્ગુરુ, પરમજ્ઞાન સુખધામ;

જેણે આપ્યું જ્ઞાન નિજ, તેને સદા પ્રણામ. ૨૫

નમસ્કાર

જય જય ગુરુદેવ !.....મત્યએણ વંદામિ.

દેહ છતાં જેની દશા, વતે દેહાતીત;

તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત. ૨૬

નમસ્કાર

જય જય ગુરુદેવ !.....મત્યએણ વંદામિ.

નમોઽસ્તુ નમોઽસ્તુ નમોઽસ્તુ, શરણું, શરણું, શરણું,

ત્રિકાલ શરણું, બવો બવ શરણું, સદ્ગુરુશરણું,

સદા સર્વદા, ત્રિવિધ ત્રિવિધ ભાવવંદન હો. વિનયવંદન હો;

સમયાત્મક વંદન હો, ઐ નમોસ્તુ જય ગુરુદેવ શાંતિ;

પરમ તારુ, પરમ સત્જન, પરમ હેતુ, પરમ દયાળ,

પરમ મયાળ, પરમ દ્રુપાળ, વાણીસુરસાળ, અતિ મુદ્રમાળ,

શુભદયા પ્રતિપાળ, કર્મશત્રુના કાળ, 'મા હજો મા હજો',

શબ્દના કરનાર. આપકે ચરણકમળમે મેરા મસ્તક,

આપકે ચરણકમળ મેરે હૃદયકમળમે અણંડપાણ,

મોરે જિત રહે. મોરે અપિત રહે. સંપુર્યોકા સત્સ્વરૂપ,

મેરે જિત રહ્યો. પદપર રહે. નીચાં વત્ સદાદિત,

વંદન રહે. વંદન રહે.

આનંદમાનન્દકરં પ્રસન્નં જ્ઞાનસ્વરૂપં નિજજોષદ્વયમ્;
યોગીન્દ્રમીડયં ભવદોગવંદ્યં શ્રીમદ્ગુરું નિત્યમકં નમામિ.

૨૭. આરતિ (૧)

જય જય આરતી સદ્ગુરુરાયા,
શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર નમું (તુજ)પાયા. જય જય૦ ૧
પહેલી આરતી મિથ્યા ટાળે,
સમ્યક્જ્ઞાન પ્રકાશ નિહાળે. જય જય૦ ૨
બીજી આરતી બીજ હિગાડે,
દંદાતીતપભ્રામે પમાડે. જય જય૦ ૩
ત્રીજી આરતી ત્રિકરણ શુદ્ધિ,
ધાત્રે સદેજે નિર્માણ શુદ્ધિ. જય જય૦ ૪
ચોથી આરતી અનંત ચતુષ્ઠય,
પરિણામે આયે પદ અવ્યય. જય જય૦ ૫
પંચમી આરતી પંચ સંવરથી,
શુદ્ધ સ્વભાવ સદ્ગુણ લહે અરથી. જય જય૦ ૬
શ્રીમદ્ સદ્ગુરુરાજ કૃપાએ,
સત્ય મુમુક્ષુપદ્મ પ્રગટાયે. જય જય૦ ૭

આરતી (૨)

જય દેવ, જય દેવ. જય પંચ પરમ પદ સ્વામી,
પ્રભુ પંચ પરમ પદ સ્વામી;
મોહાદિક હણ્યાથી (૨) અનંત ગુણધામી. જય દેવ૦ ૧
લોકાલોક પ્રકાશક, સૂર્ય પ્રગટ જ્ઞાની; પ્રભુ
આરતી કરી હવ પામે(૨)શિવ પદ સુખખાણી. જય દેવ૦ ૨

પહેલી આરતી પ્રભુની, જિજ્ઞાસુ કરતા; પ્રભુ
 નિજ પદ લક્ષ લક્ષીને (૨) મિત્ર્યામતિ કરતા. જય દેવ ૩
 બીજી આરતી પ્રભુની, સમક્રિતી કરતા; પ્રભુ
 પ્રભુ સમ નિજ ગિદ્ગપને (૨) અંતર અનુભવતા. જય દેવ ૪
 ત્રીજી આરતી પ્રભુની, શાંત સુધા ઝરતા; પ્રભુ
 રત્નત્રય ઉન્નવલશી (૨) ધર્મ ધ્યાન ધરતા. જય દેવ ૫
 ચોથી આરતી પ્રભુની, શ્રાવણી ક્ષપક ચડતા; પ્રભુ
 શુકલ ધ્યાન વર યોગે, (૨) મોહ શત્રુ હણતા. જય દેવ ૬
 પાંચમી આરતી પ્રભુની, કેવલશ્રી વરતા; પ્રભુ
 ધન્ય ધન્ય સહજાત્મા, (૨) સિદ્ધિસદન વસતા. જય દેવ ૭
 શુદ્ધ ચિદાત્મની આરતી, આત્માર્થી કરતા; પ્રભુ
 શ્રી ગુરુરાજ-કૃપાથી (૨) લવજ્વલધિ તરતા. જય દેવ ૮

૨૮. મંગલ દીવો (૧)

દીવો રે દીવો પ્રભુ મંગલિક દીવો,

શ્રીમદ્ સદ્ગુરુ શાશ્વત જીવો. દીવો ૧

સમ્યગ્ દર્શન નયન અજવાળે,

કેવલ જ્ઞાન પ્રકાશ નિહાળે. દીવો ૨

લવબ્રમતિમિરનું મૂળ નસાવે,

મોહ પતંગની લાસ્ય ળનાવે. દીવો ૩

પાત્ર મુમુક્ષુ ન નીચે રાખે.

તપવે નહીં એ અચરિત્ત દાખે. દીવો ૪

કલિમલ સળ ઉત્પત્તિ નયે,

શ્રીમદ્ સદ્ગુરુ સદાય વરાયે. દીવો ૫

મોલા યક્તા બક્તા સકલમે.
 શિવકર તુલિ રમે મંગલમે દીવો ૬
 શ્રીમદ સેવક બાપ પ્રભાવે.
 સેવક સેવ્ય મહેલ સ્વભાવે. દીવો ૭

મંગલ દીવો (૨)

દીવો ૨ દીવો પ્રભુ મંગલિક દીવો;
 જ્ઞાન દીવો પ્રભુ તુલ મિલેવો. દીવો ૧
 નિશ્ચય દીવે પ્રગટે દીવો;
 પ્રગટાવે બધે કિલમાં દીવો. દીવો ૨
 પ્રગટ દીવો જ્ઞાની પરમાત્મા;
 તેને અર્પણ હો નિજ આત્મા. દીવો ૩
 બલિસાતમતા નહ પ્રભુ શરણે;
 બનો અંતરાત્મા પ્રભુ સ્મરણે. દીવો ૪
 પરમાત્મતા નિશ્ચિત બાવે;
 આત્મ અર્પણતા તો ધાવે. દીવો ૫
 આત્મશાવના સતત અભ્યાસે;
 નિજ સદ્ગતમસ્વરૂપ પ્રકાશે. દીવો ૬
 આત્મદષ્ટિ દીવો જલકલતો;
 પ્રગટયો હરમાં જન્મ સફલ તો. દીવો ૭
 શ્રીમદ સદ્ગુરુ રાજ દ્રુપાથી;

(રાત્રિની ભક્તિનો ક્રમ : સમય ૭ા થી ૯ા)

વંદન તથા પ્રણિપાત સ્તુતિ : પૃષ્ઠ ૩૭.

મંગળાચરણ તથા જિનેશ્વરની વાણી : પૃષ્ઠ ૧-૨

વીશ દોહરા--ચમનિયમ : પૃષ્ઠ ૬-૧૯

૨૯. ભક્તિનો ઉપદેશ.

(તોટક છંદ)

શુભ શીતળતામય છાંય રહી, મનવાંછિત જ્યાં કૃપાપંકિત કહી;
જિનભક્તિ ગ્રહો તરુકદ્વ્ય ગ્રહો, ભજીને ભગવંત ભવંત લહો. ૧

નિજ આત્મસ્વરૂપ સુદા પ્રગટે, મનતાપ ઉતાપ તમામ મટે;
અતિ નિર્જરતા વણુદામ ગ્રહો, ભજીને ભગવંત ભવંત લહો. ૨

સમભાવિ સદા પરિણામ થશે, જડ મંદ અધોગતિ જન્મ જશે;
શુભ મંગળ આ પરિપૂર્ણ ગ્રહો, ભજીને ભગવંત ભવંત લહો. ૩

શુભ ભાવ વડે મન શુદ્ધ કરો, નવકાર મહાપદને સમરો;
નહિ એહ સમાન સુમંત્ર કહો, ભજીને ભગવંત ભવંત લહો. ૪

કરશે ક્ષય કેવળ રાગ કથા, ધરશે શુભ તત્ત્વસ્વરૂપ યથા;
નૃપચંદ્ર પ્રપંચ અનંત દહો, ભજીને ભગવંત ભવંત લહો. ૫

વિ. સ. ૧૯૪૧

શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

૩૦

જિના નયન પાવે નહીં, જિના નયનકી ખાત;
સેવે સદ્ગુરુકે ચરન, સો પાવે સાક્ષાત. ૧

જૂઝી ચડત જો પ્યાસકો, હૈ જૂઝનકી રીત;
પાવે નહિ શુભગમ જિના, એકી અનાદિ રિયત. ૨

એકી નહિ હૈ કદપના, એકી નહિ વિભાંગ;
કયિ નર પંચમકાળમે, દેખી વસ્તુ અભંગ. ૩

એના વિચાર વિવેકપૂર્વક, શાંત બાવે જો કર્યા,
 તો સર્વ આત્મિકજ્ઞાનનાં સિદ્ધાંતતત્ત્વ અનુભવ્યાં. ૪
 તે પ્રાપ્ત કરવા વચન કોનું સત્ય કેવળ માનવું?
 નિર્દોષ નરનું કથન માનો 'તેહ' જેણે અનુભવ્યું;
 રે! આત્મ તારો! આત્મ તારો! શીઘ્ર એને ઓળખો,
 સર્વાત્મમાં સમદ્રષ્ટિ દો, આ વચનને હૃદયે લખો. ૫
 વિ. સં. ૧૯૪૧. શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર

૩૨. બ્રહ્મચર્ય વિષે સુભાષિત.

(દોહરા)

નીરખીને નવચૌવના, લેશ ન વિષય નિદાન;
 ગણે કાષ્ટની પૃતળી, તે લગવાન સમાન. ૧

આ સઘળા સંસારની, રમણી નાયકરૂપ;
 એ ત્યાગી ત્યાગ્યું બધું, કેવળ શોકસ્વરૂપ. ૨

એક વિષયને જીતતાં, જીત્યો સૌ સંસાર;
 નૃપતિ જીતતાં જીતિયે, દળ પુર ને અધિકાર. ૩

વિષયરૂપ અંકૂરથી, ટળે જ્ઞાન ને ધ્યાન;
 લેશ મહિરાપાનથી, છાકે જ્યમ અજ્ઞાન. ૪

જે નવ વાડ વિશુદ્ધથી, ધરે શિયળ સુખદાઈ;
 લવ તેનો લવ પછી રહે, તત્ત્વવચન એ લાઈ. ૫

સુંદર શિયળ સુરતરુ, મન વાણી ને દેહ;
 જે નરનારી સેવશે, અનુપમ કૂળ લે તેહ. ૬

પાત્ર વિના વસ્તુ ન રહે, પાત્રે આત્મિક જ્ઞાન;
 પાત્ર થવા સેવો સદા, બ્રહ્મચર્ય મતિમાન. ૭

- આત્મજ્ઞાન સમદર્શિતા, વિચરે ઉદયપ્રયોગ;
અપૂર્વ વાણી પરમશ્રુત, સદ્ગુરુલક્ષણ યોગ્ય. ૧૦
- પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ સમ નહીં, પરોક્ષ જિન ઉપકાર;
એવો લક્ષ થયા વિના, ઉગે ન આત્મવિચાર. ૧૧
- સદ્ગુરુના ઉપદેશ વણ, સમન્વય ન જિનરૂપ,
સમન્વયાવણ ઉપકાર શો? સમન્વયે જિનસ્વરૂપ. ૧૨
- આત્માદિ અસ્તિત્વનાં, જેહ નિરૂપક શાસ્ત્ર;
પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુયોગ નહીં, ત્યાં આધાર સુપાત્ર. ૧૩
- અથવા સદ્ગુરુએ કહ્યાં, જે અવગાહન કાજ;
તે તે નિત્ય વિચારવાં, કરી મતાંતર ત્યાજ. ૧૪
- રોકે છવ સ્વચ્છંદ તો, પામે અવશ્ય મોક્ષ;
પામ્યા એમ અનંત છે, ભાખ્યું જિન નિર્દોષ. ૧૫
- પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ-યોગથી, સ્વચ્છંદ તે રોકાય;
અન્ય ઉપાય ક્યાં થકી, પ્રાપ્તે જમણો થાય. ૧૬
- સ્વચ્છંદ મત આચ્છેદ તજી, વર્તે સદ્ગુરુ લક્ષ;
સમકિત તેને ભાખિયું, કારણ ગણી પ્રત્યક્ષ. ૧૭
- માનાદિક શત્રુ મહા, નિજછંદે ન મરાય;
જ્ઞતાં સદ્ગુરુ શરણમાં, અરૂપ પ્રયાસે જાય. ૧૮
- જે સદ્ગુરુ ઉપદેશથી, પામ્યો કેવળજ્ઞાન;
ગુરુ રહ્યા છદ્મસ્થ પણ, વિનય કરે ભગવાન. ૧૯
- એવો માર્ગ વિનય તજી, ભાખ્યો શ્રી વીતરાગ;
મૃગ હિનુ એ માર્ગનો, સમજે કોઈ મુભાગ્ય. ૨૦
- અસદ્ગુરુ એ વિનયનો, લાલ લહે જે કાંઈ;
નહી મોહનીય કમંથી, જૂદે, ભવજળ માંદિ. ૨૧

(૧) શંકા-શિષ્ય ઉચ્ચાર :—

નથી દૃષ્ટિમાં આવતો, નથી જણાતું રૂપ,
 બીજો પણ અનુભવ નહીં, તેથી ન જીવસ્વરૂપ. ૪૫
 અથવા દેહ જ આત્મા, અથવા ઇન્દ્રિય પ્રાણ;
 મિથ્યા જુદો માનવો, નહીં જુદું એંધાણ. ૪૬
 વળી જો આત્મા હોય તો, જણાય તે નહિ કેમ ?
 જણાય જો તે હોય તો, ઘટ પટ આદિ જેમ. ૪૭
 માટે છે નહિ આત્મા, મિથ્યા મોક્ષ ઉપાય;
 એ અંતર શંકાતણો, સમજવો સદુપાય. ૪૮

(૧) સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉચ્ચાર :—

ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહ સમાન;
 પણ તે જાને ભિન્ન છે, પ્રગટ લક્ષણે જાન ૪૯
 ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહ સમાન;
 પણ તે જાને ભિન્ન છે, જેમ અસિ ને મ્યાન. ૫૦
 જે દષ્ટા છે દૃષ્ટિનો, જે જાણે છે રૂપ;
 અજાધ્ય અનુભવ જે રહે, તે છે જીવસ્વરૂપ. ૫૧
 છે ઇન્દ્રિય પ્રત્યેકને, નિજ નિજ વિષયનું જ્ઞાન;
 પાંચ ઇન્દ્રિયા વિષયનું, પણ આત્માને જાન. ૫૨
 દેહ ન જાણે તેહને, જાણે ન ઇન્દ્રિય, પ્રાણ;
 આત્માની સત્તાવડે, તેહ પ્રવર્તે જાણ. ૫૩
 સર્વ અવસ્થાને વિષે, ન્યાસો સદા જણાય;
 પ્રગટ રૂપ ચૈતન્યમય, એ એંધાણ સદાય. ૫૪
 ઘટ, પટ, આદિ જાણ તું, તેથી તેને માન;
 જાણનાર તે માન નહિ, કહિયે કેવું જ્ઞાન ? ૫૫

આત્માર્થી લક્ષણ.

- આત્મજ્ઞાન ત્યાં મુનિપાત્રું, તે સાગા ગુરુ હોય;
 બાકી કુળગુરુકલ્પના, આત્માર્થી નહિ જોય. ૩૪
- પ્રત્યક્ષ સદ્ગુરુ પ્રાપ્તિનો, ગળે પરમ ઉપકાર;
 ત્રણે યોગ એકત્વથી, વર્તે આશાધાર. ૩૫
- એક હોય ત્રણ કાળમાં, પરમારથનો પંથ;
 ગ્રેરે તે પરમાર્થને, તે વ્યવહાર સમંત. ૩૬
- એમ વિચારી અંતરે, શોધે સદ્ગુરુ યોગ;
 કામ એક આત્માર્થનું, બીજે નહિ મનરોગ. ૩૭
- કપાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષ અભિલાષ;
 ભવે જોદ પ્રાણીદયા, ત્યાં આત્માર્થ નિવાસ. ૩૮
- દશા ન એવી જ્યાં સુધી, જીવ લહે નહિ જોગ;
 મોક્ષમાર્ગ પામે નહીં, મટે ન અંતર રોગ. ૩૯
- આવે જ્યાં એવી દશા, સદ્ગુરુજોધ સુહાય;
 તે જોધે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે સુખદાય. ૪૦
- જ્યાં પ્રગટે સુવિચારણા, ત્યાં પ્રગટે નિજજ્ઞાન;
 જે જ્ઞાને ક્ષય મોહ થઈ, પામે પદ નિર્વાણ. ૪૧
- ઉપજે તે સુવિચારણા, મોક્ષમાર્ગ સમજાય;
 ગુરુશિષ્ય સંવાદથી, લાખું પદપદ આંહી. ૪૨

પદ્મપદનામકથન.

- ‘આત્મા છે’, ‘તે નિત્ય છે’, ‘છે કર્તા નિજકર્મ’;
 ‘છે લોકતા’ વળી ‘મોક્ષ છે’, ‘મોક્ષ ઉપાય સુધર્મ’. ૪૩
- પદ્મસ્થાનક સંક્ષેપમાં, પદ્મદર્શન પણ તેહ;
 સમજવા પરમાર્થને, કહ્યાં જ્ઞાનીએ એહ. ૪૪

(૧) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :—

નથી દૃષ્ટિમાં આવતો, નથી જણાતું રૂપ,
 બીજે પણ અનુભવ નહીં, તેથી ન જીવસ્વરૂપ. ૪૫
 અથવા દેહ જ આત્મા, અથવા ઇન્દ્રિય પ્રાણ;
 મિથ્યા જુદો માનવો, નહીં જુદું એંધાણ. ૪૬
 વળી જો આત્મા હોય તો, જણાય તે નહિ કેમ ?
 જણાય જો તે હોય તો, ઘટ પટ આદિ જેમ. ૪૭
 માટે છે નહિ આત્મા, મિથ્યા મોક્ષ ઉપાય;
 એ અંતર શંકાતણો, સમજવો સદુપાય. ૪૮

(૧) સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :—

ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહ સમાન;
 પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, પ્રગટ લક્ષણે ભાન ૪૯
 ભાસ્યો દેહાધ્યાસથી, આત્મા દેહ સમાન;
 પણ તે બન્ને ભિન્ન છે, જેમ અસિ ને મ્યાન. ૫૦
 જે દષ્ટા છે દૃષ્ટિનો, જે જાણે છે રૂપ;
 અજાધ્ય અનુભવ જે રહે, તે છે જીવસ્વરૂપ. ૫૧
 છે ઇન્દ્રિય પ્રત્યેકને, નિજ નિજ વિષયનું જ્ઞાન;
 પાંચ ઇન્દ્રિયા વિષયનું, પણ આત્માને ભાન. ૫૨
 દેહ ન જાણે તેહને, જાણે ન ઇન્દ્રિય, પ્રાણ;
 આત્માની સત્તાવડે, તેહ પ્રવર્તે જાણ. ૫૩
 સર્વ અવસ્થાને વિષે, ન્યારો સદા જણાય;
 પ્રગટ રૂપ ચૈતન્યમય, એ એંધાણ સદાય. ૫૪
 ઘટ, પટ, આદિ જાણ તું, તેથી તેને માન;
 જાણનાર તે માન નહિ, કહિયે કેવું જ્ઞાન ? ૫૫

કર્તા ઈશ્વર કોઈ નહિ, ઈશ્વર શુદ્ધ સ્વભાવ;
 અથવા પ્રેરક તે ગણ્યે, ઈશ્વર દોષપ્રભાવ. ૭૭
 ચેતન જો નિજભાનમાં, કર્તા આપ સ્વભાવ;
 વર્તે નહિ નિજભાનમાં, કર્તા કર્મ-પ્રભાવ. ૭૮

(૪) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :—

જીવ કર્મ કર્તા કહો, પણ ભોક્તા નહિ સોચ,
 શું સમજે જડ કર્મ કે, કૃણ પરિણામી હોય? ૭૯
 કૃણદાતા ઈશ્વર ગણ્યે, ભોક્તાપણું સધાય;
 એમ કહો ઈશ્વરતાણું, ઈશ્વરપણું જ જાય. ૮૦
 ઈશ્વર સિદ્ધ થયા વિના, જગત્ નિયમ નહિ હોય,
 પછી. શુભાશુભ કર્મનાં, ભોગ્યસ્થાન નહિ કોય. ૮૧

(૪) સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :—

ભાવકર્મ નિજકલ્પના, માટે ચેતનરૂપ;
 જીવવીર્યની સ્ફુરણા, પ્રહણ કરે જડધૂપ. ૮૨
 ઝેર મુઘા સમજે નહીં, જીવ ખાય કૃણ થાય;
 એમ શુભાશુભ કર્મનું, ભોક્તાપણું જણાય. ૮૩
 એક રાંક ને એક નૃપ, એ આદિ જે ભેદ;
 કારણ વિના ન કાર્ય તે, એ જ શુભાશુભ વેદ. ૮૪
 કૃણદાતા ઈશ્વરતાળી. એમાં નથી જરૂર;
 કર્મ સ્વભાવે પરિણમે, થાય ભોગથી દૂર. ૮૫
 તે તે ભોગ્ય વિશેષતાં, સ્થાનક દ્રવ્ય સ્વભાવ;
 જન્મન વાત છે શિષ્ય આ, કદી સંશ્લેષે સાવ. ૮૬

(૫) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :—

કર્તા ભોકતા જીવ હો, પણ તેનો નહિ મોક્ષ;
વીત્યો કાળ અનંત પણ, વર્તમાન છે દોષ. ૮૭
શુભ કરે ક્ષણ ભોગવે, દેવાદિ ગતિમાંય;
અશુભ કરે નકોદિ ક્ષણ, કર્મરહિત ન કયાંય. ૮૮

(૫) સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :

જેમ શુભાશુભ કર્મપદ, જાણ્યાં સક્ષણ પ્રમાણ;
તેમ નિવૃત્તિ સક્ષણતા, માટે મોક્ષ સુખજ. ૮૯
વીત્યો કાળ અનંત તે, કર્મ શુભાશુભ ભાવ;
તેહ શુભાશુભ છેદતાં, ઉપજે મોક્ષ સ્વભાવ. ૯૦
દેહાદિ સંયોગનો, આત્યંતિક વિયોગ;
સિદ્ધ મોક્ષ શાશ્વત પદે, નિજ અનંત સુખ ભોગ. ૯૧

(૬) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :

હોય કદાપિ મોક્ષપદ, નહિ અવિરોધ ઉપાય;
કમો કાળ અનંતનાં, શાથી છેઘાં જાય ? ૯૨
અથવા મત દર્શન ઘણાં, કહે ઉપાય અનેક;
તેમાં મત સાચો કયો, બને ન એહ વિવેક. ૯૩
કઈ જાતિમાં મોક્ષ છે, કયા વેષમાં મોક્ષ;
એનો નિશ્ચય ના બને, ઘણા ભેદ એ દોષ. ૯૪
તેથી એમ જણાય છે, મળે ન મોક્ષ ઉપાય;
જીવાદિ જાણ્યા તણો, શો ઉપકાર જ થાય ? ૯૫
પાંચે ભિન્નરથી થયું, સમાધાન સર્વોંગ;
સમજું મોક્ષ ઉપાય તો, ઉદય ઉદય સદ્ભાગ્ય. ૯૬

કર્તા ઈશ્વર કોઈ નહિ, ઈશ્વર શુદ્ધ સ્વભાવ;
અથવા પેરક તે ગણ્યો, ઈશ્વર દોષપ્રભાવ. ૭૭
એતન જે નિજબાનમાં, કર્તા આપ સ્વભાવ;
વર્તે નહિ નિજબાનમાં, કર્તા કર્મ-પ્રભાવ. ૭૮

(૪) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :—

જીવ કર્મ કર્તા કહો, પણ ભોકતા નહિ કોય,
શું સમજે જડ કર્મ કે, કૃણ પરિણામી હોય? ૭૯
કૃણદાતા ઈશ્વર ગણ્યો, ભોકતાપણું સધાય;
એમ કહ્યું ઈશ્વરતાણું, ઈશ્વરપણું જ બાય. ૮૦
ઈશ્વર સિદ્ધ થયા વિના, જગત્ નિયમ નહિ હોય,
પછી શુભાશુભ કર્મનાં, ભોગ્યસ્થાન નહિ કોય. ૮૧

(૪) સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :—

ભાવકર્મ નિજકલ્પના, માટે ચેતનરૂપ;
જીવતીર્થની સ્કુરણા, અહણ કરે જડધૂપ. ૮૨
ઝેર સુધા સમજે નહીં, જીવ ખાય કૃણ થાય;
એમ શુભાશુભ કર્મનું, ભોકતાપણું જણાય. ૮૩
એક રાંક ને એક નૃપ, એ આદિ જે ભેદ;
કારણ વિના ન કાર્ય તે, એ જ શુભાશુભ વેદ. ૮૪
કૃણદાતા ઈશ્વરતાણી, એમાં નથી જરૂર;
કર્મ સ્વભાવે પરિણમે, થાય ભોગથી દૂર. ૮૫
તે તે ભોગ્ય વિશેષનાં, સ્થાનક દ્રવ્ય સ્વભાવ;
ગહન વાત છે શિષ્ય આ, કહી સંક્ષેપે સાવ. ૮૬

(૫) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :—

કર્તા ભોકતા જીવ હો, પણ તેનો નહિ મોક્ષ;
વીત્યો કાળ અનંત પણ, વર્તમાન છે દોષ. ૮૭
શુભ કરે ક્ષણ ભોગવે, દેવાદિ ગતિમાંય;
અશુભ કરે નકાદિ ક્ષણ, કર્મરહિત ન કયાંય. ૮૮

(૫) સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :

જેમ શુભાશુભ કર્મપદ, જાણ્યાં સક્ષણ પ્રમાણ;
તેમ નિવૃત્તિ સક્ષણતા, માટે મોક્ષ સુજાણ. ૮૯
વીત્યો કાળ અનંત તે, કર્મ શુભાશુભ ભાવ;
તેહ શુભાશુભ છેદતાં, ઉપજે મોક્ષ સ્વભાવ. ૯૦
દેહાદિ સંયોગનો, આત્યંતિક વિયોગ;
મિદ્ધ મોક્ષ શાશ્વત પદે, નિજ અનંત મુખ ભોગ. ૯૧

(૬) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :

હોય કદાપિ મોક્ષપદ, નહિ અવિરોધ ઉપાય;
કર્મો કાળ અનંતનાં, શાથી છેદ્યાં જાય ? ૯૨
અથવા મત દર્શન ઘણાં, કહે ઉપાય અનેક;
તેમાં મત સાચો કયો, બને ન એહ વિવેક. ૯૩
કઈ જાતિમાં મોક્ષ છે, કયા વેપમાં મોક્ષ;
એનો નિશ્ચય ના બને, ઘણા ભેદ એ દોષ. ૯૪
તેથી એમ જાણાય છે, મળે ન મોક્ષ ઉપાય;
જીવાદિ જાણ્યા તણો, શો ઉપકાર જ થાય ? ૯૫
પાંચે ઉત્તરથી થયું, સમાધાન સર્વાંગ;
સમજું મોક્ષ ઉપાય તો, ઉદય ઉદય સદ્ભાગ્ય. ૯૬

કર્તા ઈશ્વર કોઈ નહિ, ઈશ્વર શુદ્ધ સ્વભાવ;
અથવા પ્રેરક તે ગણ્યે, ઈશ્વર દોષપ્રભાવ. ૭૭
ચેતન જે નિજભાનમાં, કર્તા આપ સ્વભાવ;
વર્તે નહિ નિજભાનમાં, કર્તા કર્મ-પ્રભાવ. ૭૮

(૪) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :—

જીવ કર્મ કર્તા કહો, પણ ભોકતા નહિ સોચ,
શું સમજે જડ કર્મ કે, દ્રુણ પરિણામી હોય? ૭૯
દ્રુણદાતા ઈશ્વર ગણ્યે, ભોકતાપણું સધાય;
એમ કહ્યે ઈશ્વરતાણું, ઈશ્વરપણું જ જાય. ૮૦
ઈશ્વર સિદ્ધ થયા વિના, જગત્ નિયમ નહિ હોય,
પછી. શુભાશુભ કર્મનાં, ભોગ્યસ્થાન નહિ કોય. ૮૧

(૪) સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :—

ભાવકર્મ નિજકલ્પના, માટે ચેતનરૂપ;
જીવવીર્યની સ્ફુરણા, ગ્રહણ કરે જડધૂપ. ૮૨
ઝેર સુધા સમજે નહીં, જીવ ખાય દ્રુણ થાય;
એમ શુભાશુભ કર્મનું, ભોકતાપણું જણાય. ૮૩
એક રાંક ને એક નૃપ, એ આદિ જે ભેદ;
કારણ વિના ન કાર્ય તે, એ જ શુભાશુભ વેદ. ૮૪
દ્રુણદાતા ઈશ્વરતણી. એમાં નથી જરૂર;
કર્મ સ્વભાવે પરિણમે, થાય ભોગથી દૂર. ૮૫
તે તે ભોગ્ય વિશેષનાં, સ્થાનક દ્રવ્ય સ્વભાવ;
ગહન વાત છે શિષ્ય આ, કાઢી સંક્ષેપે સાવ. ૮૬

(૫) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :—

કર્તા ભોકતા જીવ હો, પણ તેનો નહિ મોક્ષ;
વીત્યો કાળ અનંત પણ, વર્તમાન છે દોષ. ૮૭
શુભ કરે ફળ ભોગવે, દેવાદિ ગતિમાંય;
અશુભ કરે નકોદિ ફળ, કર્મરહિત ન કયાંય. ૮૮

(૫) સમાધાન-સદ્ગુરુ ઉવાચ :

જેમ શુભાશુભ કર્મપદ, જાણ્યાં સફળ પ્રમાણ;
તેમ નિવૃત્તિ સફળતા, માટે મોક્ષ સુખાણ. ૮૯
વીત્યો કાળ અનંત તે, કર્મ શુભાશુભ ભાવ;
તેહ શુભાશુભ છેદતાં, ઉપજે મોક્ષ સ્વભાવ. ૯૦
દેહાદિ સંયોગનો, આત્યંતિક વિયોગ;
સિદ્ધ મોક્ષ શાશ્વત પદે, નિજ અનંત સુખ ભોગ. ૯૧

(૬) શંકા-શિષ્ય ઉવાચ :

હોય કદાપિ મોક્ષપદ, નહિ અવિરોધ ઉપાય;
કર્મો કાળ અનંતનાં, શાથી છેદ્યાં જાય ? ૯૨
અથવા મત દર્શન ઘણાં, કહે ઉપાય અનેક;
તેમાં મત સાચો કયો, જને ન એહ વિવેક. ૯૩
કઈ જાતિમાં મોક્ષ છે, કયા વેષમાં મોક્ષ;
એનો નિશ્ચય ના જને, ઘણા ભેદ એ દોષ. ૯૪
તેથી એમ જાણાય છે, મળે ન મોક્ષ ઉપાય;
જીવાદિ જાણ્યા તણો, શો ઉપકાર જ થાય ? ૯૫
પાંચે જિત્તરથી થયું, સમાધાન સર્વાંગ;
સમજું મોક્ષ ઉપાય તો, ઉદય ઉદય સફળાગ્ય. ૯૬

૨) મોક્ષમાર્ગનું અદ્વૈતીય સ્વરૂપ :

પાંચે ઉત્તરની ગર્ભા, જાન્યા વિષે પાલીક
 માશે મોક્ષમાર્ગની, સદૃશ પાલીક એ રીત, ૧૦૭
 કર્મભાગ અજ્ઞાન એ, મોક્ષમાર્ગ નિષ્કામન;
 અંધકાર અજ્ઞાન સમ, નાશે જ્ઞાનપ્રકાશ. ૧૦૮
 જે જે કારણ અંધતા, તેહ અંધનો પંથ;
 તે કારણ છોડ દયા, મોક્ષપંથ બલ-અંત. ૧૦૯
 સમ દ્રવ્ય અજ્ઞાન એ, મુખ્ય કર્મની અંધ;
 યાચ નિવૃત્તિ જોડશી, તે જ મોક્ષનો પંથ. ૧૧૦
 આત્મા સત્, ચેતન્યમય, સર્વોભાસ રહિત;
 જોશી કેવળ પામીએ, મોક્ષપંથ તે રીત. ૧૧૧
 કર્મ અનંત પ્રકારનાં, તેમાં મુખ્યે આઠ;
 તેમાં મુખ્યે મોક્ષનિય, કાળાય તે કહું પાડ. ૧૧૨
 કર્મ મોક્ષનિય ભેદ બે, દર્શન આશ્રિત નામ;
 હોળે બોધ વીતરાગતા, અચૂક ઉપાય આમ. ૧૧૩
 કર્મબંધ ક્રોધાદિથી, હોળે ક્ષમાદિક તેહ;
 પ્રત્યક્ષ અનુભવ સર્વને, એમાં શો સંદેહ? ૧૧૪
 છોડી મત દર્શનતણે, આગ્રહ તેમ વિકલ્પ;
 કહ્યો માર્ગ આ સાધશે, જન્મ તેહના અલ્પ. ૧૧૫
 પદ્મપદનાં પદપ્રશ્ન તેં, પૃછ્યાં કરી વિચાર;
 તે પદની સર્વાંગતા, મોક્ષમાર્ગ નિર્ધાર. ૧૧૬
 ભતિ વેપનો ભેદ નહિ, કહ્યો માર્ગ ને હોય;
 સાધે તે મુક્તિ લહે, એમાં ભેદ ન કોય. ૧૧૭
 કપાયની ઉપશાંતતા, માત્ર મોક્ષ-અભિલાષ;
 ભવે જોદ અંતર દયા, તે કહિયે જિજ્ઞાસ. ૧૧૮

તે જિજ્ઞાસુ છવને, ધાય સદ્ગુરુ જોધ;
 તો પામે સમકિતને, વતે અંતર શોધ. ૧૦૯
 મત દર્શન આચક નહી, વતે સદ્ગુરુલક્ષ;
 લહે શુદ્ધ સમકિત તે, જેમાં ભેદ ન પદ. ૧૧૦
 વતે નિજ સ્વભાવનો, અનુભવ લક્ષ પ્રતીત;
 વૃત્તિ વહે નિજભાવમાં. પરમાર્થે સમકિત. ૧૧૧
 વર્ધમાન સમકિત ધર્મ, ટાળે મિથ્યાભાસ;
 ઉદય ધાય આરિવનો, વીતરાગ પદ વાસ. ૧૧૨
 કેવળ નિજસ્વભાવનું, અખંડ વતે જ્ઞાન;
 કહિયે કેવળજ્ઞાન તે, દેહ છતાં નિર્વાણ. ૧૧૩
 દોષિ વર્ધનું સ્વપ્ન પણ, જત્યત યતાં શમાય;
 તેમ વિભાવ અનાદિનો. જ્ઞાન થતાં હર ધાય. ૧૧૪
 છટે દેહાધ્યાસ તો. નહિ કર્તા તું કર્મ;
 નહિ ભોક્તા તું ભોક્તો, એ જ ધર્મનો મર્મ. ૧૧૫
 એ જ ધર્મથી મોક્ષ છે, તું હો મોક્ષસ્વરૂપ;
 અનંત દર્શન જ્ઞાન તું, અવ્યાખ્યાય સ્વરૂપ. ૧૧૬
 શુદ્ધ શુદ્ધ ચેતનપદ, સ્વયંભૂતિ સુખધામ;
 બીજુ કહિયે કેટલું, પ્ર વિચાર તો પામ. ૧૧૭
 નિઝય સર્વે જાનીનો, આવી અત્ર સમાય;
 ધરી મીનતા એમ કહી સદજ સમાધિમાંય. ૧૧૮

શિષ્યબોધકીતપ્રાપ્તિ

સાચુરુના ઉપદેશથી, આખું સ્વપૂર્વ જ્ઞાન;
 નિજપદ નિજમાંથી લઈ, હર યજુ અજ્ઞાન. ૧૧૯

ભાસ્યું નિજસ્વરૂપ તે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ;
 અજર અમર અવિનાશી ને, દેહાતીત સ્વરૂપ. ૧૨૦
 કર્તા ભોક્તા કર્મનો, વિભાવ વર્તે ત્યાંય;
 વૃત્તિ વહી નિજભાવમાં, થયો અકર્તા ત્યાંય. ૧૨૧
 અથવા નિજ પરિણામ જે, શુદ્ધ ચેતનારૂપ;
 કર્તા ભોક્તા તેહનો, નિર્વિકલ્પ સ્વરૂપ. ૧૨૨
 મોક્ષ કહ્યો નિજશુદ્ધતા, તે પામે તે પંથ;
 સમન્વયો સંક્ષેપમાં, સકળ માર્ગ નિર્ગંથ. ૧૨૩
 અહો! અહો! શ્રી સદ્ગુરુ, કરુણાસિંધુ અપાર;
 આ પામરપર પ્રભુ કર્યો, અહો! અહો! ઉપકાર. ૧૨૪
 શું પ્રભુ ચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ હીન;
 તે તો પ્રભુએ આપિયો, વર્તુ અરુણાધીન. ૧૨૫
 આ દેહાદિ આજથી, વર્તો પ્રભુ આધીન;
 દાસ, દાસ હું દાસ છું, તેહ પ્રભુનો દીન. ૧૨૬
 પદ સ્થાનક સમન્વયીને, ભિન્ન બતાવ્યો આપ;
 મ્યાન થકી તરવારવત્, એ ઉપકાર અમાપ. ૧૨૭

ઉપસંહાર

દર્શન પટે સમાય છે, આ પદ સ્થાનક માંહી;
 વિચારતાં વિસ્તારથી, સંશય રહે ન કાંઈ. ૧૨૮
 આત્મબ્રાંતિ સમ રોગ નહિ, સદ્ગુરુ વૈદ્ય સુબલ;
 ગુરુઆજ્ઞા સમ પથ્ય નહિ, ઔપધ વિચારધ્યાન. ૧૨૯
 ને ઈચ્છો પરમાર્થ તો, કરો સત્ય પુરુષાર્થ;
 ભવચ્છિન્નિ આદિ નાશ થઈ નેદો નહિ આ-આર્થ. ૧૩૦

નિશ્ચયવાણી સાંભળી, સાધન તજવાં નો'ય;
 નિશ્ચય રાખી લક્ષમાં, સાધન કરવાં સોય. ૧૩૧
 નય નિશ્ચય એકાંતથી, આમાં નથી કહેલ;
 એકાંતે વ્યવહાર નહીં, ખત્રે સાથ રહેલ. ૧૩૨
 ગચ્છમતની જે કલ્પના, તે નહિ સદ્વ્યવહાર;
 લાન નહીં નિજરૂપનું, તે નિશ્ચય નહીં સાર. ૧૩૩
 આગળ જ્ઞાની થઈ ગયા, વર્તમાનમાં હોય,
 થાશે કાળ ભવિષ્યમાં, માર્ગભેદ નહિ કોય. ૧૩૪
 સર્વ જીવ છે સિદ્ધસમ, જે સમજે તે થાય;
 સદ્ગુરુઆજ્ઞા જિનદશા, નિમિત્ત કારણમાંય. ૧૩૫
 ઉપાદાનત્રું નામ લઈ, એ જે તજે નિમિત્ત;
 પામે નહિ સિદ્ધત્વને, રહે બ્રાંતિમાં સ્થિત. ૧૩૬
 મુખથી જ્ઞાન કયે અને, અંતર છૂટયો ન મોહ;
 તે પામર પ્રાણી કરે, માત્ર જ્ઞાનીનો દ્રોહ. ૧૩૭
 દયા, શાંતિ: સમતા, ક્ષમા, સત્ય, ત્યાગ, વૈરાગ્ય;
 હોય મુમુક્ષુઘટ વિષે, એહ સદાય સુબોધ. ૧૩૮
 મોહલાવ ક્ષય હોય જ્યાં અથવા હોય પ્રશાંત;
 તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી કહીએ બ્રાંત. ૧૩૯
 સકળ જગત તે એંઠવત્, અથવા સ્વપ્નસમાન;
 તે કહીએ જ્ઞાનીદશા, બાકી વાચાજ્ઞાન. ૧૪૦
 સ્થાનક પાંચ વિચારીને, છૂટે વર્તે જેહ;
 પામે સ્થાનક પાંચમું, એમાં નહિ સંદેહ. ૧૪૧
 દેહ છતાં જેની દશા, વર્તે દેહાતીત;
 તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો! વંદન અગણિત. ૧૪૨

૩૪. બકિતના છંદો.

(૧)

સહજન્મસ્વરૂપ, દોષો ભગદૂપ અખિલ અનુગમ બહુભાગી;
પ્રભુ નિષ્કામી, અંતરજામી, અનિગળામી હે! સ્વામી.
જય જય જિનેન્દ્ર, અખિલ અજેન્દ્ર, જય જિનનન્દ્ર હે દેવા;
હું શરણ તમારે, આગ્રો દારે, બહન્ન બહારે કરું દોષા;
સુખશાંતિદાતા, પ્રભુ પ્રખ્યાતા, દિદાના દાતા હે સ્વામી. સહજન્મ

જય મંગળકારી બાહુ ઉપકારી, આશ તમારી દિદા પરીએ;
અભયપદ ચહું છું, કરગરી કહું છું, શરણે રહું છું સ્તુતિ કરીએ;
આ લક્ષ ચોરાસીખાણુજખામી, જહંજુત્રાસીહેસ્વામી. સહજન્મ

નવ જોશો કદાપિ, દોષો તથાપિ, કુમતિ કાપી હે બ્રાતા;
મુક્તિપદ દાતા, પ્રમુખ મનાતા, સન્મતિ દાતા હે ત્રાતા;
કૃતિઓ નવજોશો અતિશયદોષો સઘળાજોશો હેસ્વામી. સહજન્મ

હું પામર પ્રાણીનું દુઃખ જાણી, અંતર આર્ણને તારો;
ધર ધંધાઘાણી શિર લઈ તાણી, ભટક્યો ખાણી ભવ ખારો;
મનેરસ્તેચડાવો, કદીનડગાવો, ચિત્તરખાવો દુઃખવામી. સહજન્મ

ઉત્તમ ગતિ આપો, સદ્ધર્મ સ્થાપો, કિલ્લિવ કાપો હાથ ગ્રહી;
પ્રકાશે પ્રતાપો, અખિલ અમાપો, ભવદુઃખ કાપો નાથ સહી;
અવનીમાં તમારો સૌથી સારો જે શુભ ધારો સુખધામી. સહજન્મ

(૨)

જય જગતત્રાતા, જગતબ્રાતા, જન્મ હર જગદીશ્વરા,
સુખ સર્વ કારણ, ધર્મધારણ, ધીર વીર મહેશ્વરા;
અતિ કર્મ કંદન, ચિત્તચંદન, ચરણ કમળે ચિત્ત ધરું
સહજન્મરૂપી સેવ્ય ગુરુને વંદના વિધિએ કરું. ૧

આનંદસાગર-ચંદ્ર, નાગર-પૂંદ શ્રી મુખચંદ્ર છે,
ભવ દંડ હારક, છંદ ધારક, સર્વ સદ્ગુણ ગંદ્ર છે;
મુખકાર છે ભવપારનહીં કર્તૃ સાર ચિત્તમાં હું ધરું. સહજનં ૨

વિકરાળ આ કળિકાળ કેરી. કાળથી ભય પામતો;
શુરુ ચરણ કેરા શરણ આગળ. ચિત્તમાં વિશામતો;
શુરુ પરાણ પ્રેમી દર ધરે શિર ઝોમ આશા આગરું. સહજનં ૩

કરી કોપ આર કપાય જાંધે, જાંધ આશા પાડને;
અતિ માર મારે માર તેમાં. કાળની અનિલાપને;
છે નિર્વિકારી પાસ રાજો. જકિત હું દિલમાં ધરું સહજનં ૪

નિવ્ર ધામ ચંચળ, વિત્ત ચંચળ, ચિત્ત ચંચળ સર્વથી;
હિત મિત્ર ને સુકલત્ર ચંચળ, લય શું મુખથી કરી;
સ્થિર એક સદ્ગુરુ દેવ છે, એ દેક અંતર આદરું. સહજનં ૫

ભવ મંડપે કરી પ્રીત માયાસેજ મુંદર પાધરી;
ત્યાં નિત્ય સૂતો ગાદ નિદ્રા, મોહની અતિ આવરી,
લગત કરી શુરુ રાજચંદ્ર ઓધદાન કરું શરુ. સહજનં ૬

જયકાર શ્રી શુરુદેવનો, જન જગતમાંહી જન્મવળે;
શુભ લક્ષ્મીના જે ધર્મ તે, અતિ પ્રેમ સાથ જન્મવળે;
શુરુ ધર્મધારક, કર્મવારક, ધ્યાનમાં નિત્યે ધરું; સહજનં ૭

(૩)

દયાશુદ્ધીનાનાય અજ્ઞાનહારી, જરા ચિત્તથી ધ્યાનમાંહી વિહારી;
ધણા શિષ્યના આપ સંતાપકારી, શુરુ રાજચંદ્ર અહો જાંઘ મારી. ૧
કયો કોધ તો કોધને મારવાને, ધયો લોભ તો ધ્યાનને ધારવાને;
મહા મોહકારી નિવ્રતનંદધારી, શુરુ રાજચંદ્ર અહો જાંઘ મારી. ૨

જ્ઞાનિર્વિકારી મહા બ્રહ્મચારી, ન ખેડોંચે સ્તુતિમાં મતિ કાંઈ મારી;
 નેરાધાર આ બાલ માટે વિચારી, ગુરુ રાજચંદ્ર ગ્રહો બાંધ્ય મારી. ૩
 હ્રી નાથ સામું ન જોશે અમારા, તથાપિ અમે છીએ સદાચે તમારા;
 હવે આપ ઓ બાપ! તારો વિચારી, ગુરુ રાજચંદ્ર ગ્રહો બાંધ્ય મારી
 ક્ષમા, ધૈર્ય, ઔદાર્યના જન્મસિંધુ! સદાલોકથી દીનના આપબંધુ,
 ન શક્તિ કશા કામમાંહિ અમારી, ગુરુ રાજચંદ્ર ગ્રહો બાંધ્ય મારી. ૫
 ગુણી જ્ઞાનવંતા વિવેકી વિચારો, મને આશરો એક લાવે તમારો;
 દયાળુ હવે પ્રાર્થના લો અમારી, ગુરુ રાજચંદ્ર ગ્રહો બાંધ્ય મારી. ૬

(૪)

જડગુદ્ધિ જીવ સંતવિના શુદ્ધ મારગ કોણ જતાવે? એ દેશી
 અહો! રાજચંદ્ર દેવ, રાત દિવસ મને રહેજો રટણ તમારું,
 તુમે પતિતપાવન છો સ્વામી,
 હું તો લોભી લંપટ ને કામી,
 તે તો જાણે છો અંતરજામી. અહો! રાજ૦ ૧
 નથી જપ તપ સાધન કાંઈ કર્યું,
 નથી ચરણકમળમાં ચિત્ત ધર્યું,
 મન રેંટ તણી પેરે જાય દર્યું. અહો! રાજ૦ ૨
 મને મોહકટક લાગ્યું પૂઠે,
 નિત્ય ઘેરીને મુજને લૂંટે,
 તમે છોડાવો પ્રભુ તો છૂટે. અહો! રાજ૦ ૩
 અહો! બાનુ સમાન પ્રગટ મણિ,
 મારા અનંત દોષ કાઢો ધણી,
 દાણ દાણ કરો મુજ રંક જાણી. અહો! રાજ૦ ૪

પ્રભુ કરુણાસાગર આપ અહો !
 મુજ પામરની પ્રભુ બાંધ્ય અહો,
 તુમ સેવા મુને સદાય રહો. અહો ! રાજ૦ ૫
 જ્ઞાન દર્શન ચરણ ક્ષાયક જાણી,
 પ્રભુ સહજ સ્વભાવ પ્રગટ મણિ,
 આપો મને દેવ હો રંક ગણી. અહો ! રાજ૦ ૬
 દિવ્ય જ્ઞાન કળા પ્રભુ અકળ અહો !
 મુજ પામરથી ન કળાય અહો !
 તુમ મુદ્રા દેખી પ્રતીત લયો. અહો ! રાજ૦ ૭
 તુમે મોક્ષમાર્ગ ઉજવળ ક્રિયો,
 કુળ મતાગ્રહાદિ 'છેદ દિયો,
 અહો ! લબ્યને કારણ દેહ લિયો. અહો ! રાજ૦ ૮
 અહો ! વિષય કષાય અભાવ ક્રિયો,
 પ્રભુ સહજ સ્વભાવે ધર્મ લિયો,
 નિરઉપાધિપદ સહજ ગ્રંથો. અહો ! રાજ૦ ૯
 પરમ શીતળ અનંત દયા તુમમેં,
 પ્રભુ સ્યાદ્વાદશૈલી તુમ ઘટમેં,
 તુજ ચરણકમળ સેવા દો મુજને. અહો ! રાજ૦ ૧૦
 તુમ જ્ઞાનકળા અખંડ પ્રગટી,
 હું પામર ગુણ શું કહું કથી ?
 જૈન શૈલી પામું હું તુમ થકી. અહો ! રાજ૦ ૧૧
 પ્રભુ ચાર ગતિમાં હું લટકયો,
 હવે સ્વામી તુજ ચરણે આંચ્યો,
 મુનદાસ ગુલામ છે તુમ જાયો. અહો ! રાજ૦ ૧૨

૩૫. સ્તવનો.

૧લા શ્રી ઋષભદેવ સ્વામી.

(૧) શ્રી આનંદધનશુક્ર સ્તવન.

રાગ મારુ.

કરમ પરીક્ષા કરણ કુંવર ચર્યો રે—એ દેશી
 ઋષભ જિનેશ્વર પ્રીતમ માહરો રે, ચોર ન ચાહું રે કંત;
 રીઝ્યો સાહેબ સંગ ન પરિહરે રે, ભાંગે સાદિ-અનંત. ઋષભ ૦૧
 પ્રીત સગાઈ રે જગમાં સહુ કરે રે, પ્રીત સગાઈ ન કોય;
 પ્રીત સગાઈ રે નિરુપાધિક કહી રે, સોપાધિક ધન ખોય. ઋષભ ૦૨
 કોઈ કંત કારણ ^૧કાષ્ઠલક્ષણ કરે રે, મિલશું કંતને ધાય;
 એ મેળો નવિ ^૨કહિયે સંભવે રે, મેળો ઠામ ન ઠાય. ઋષભ ૦ ૩
 કોઈ પતિરંજન અતિ ઘણું તપ કરે રે, પતિરંજન તન તાય;
 એ પતિરંજનમે નવિ ચિત્ત ધર્યું રે, રંજન ^૩ધાતુમિલાપ ઋષભ ૦૪
 કોઈ કહે લીલા રે અલખ અલખ તણી રે, લખ પૂરે મન આશ;
 દોપરહિતને લીલા નવિ ઘટે રે, લીલા દોષ વિલાસ. ઋષભ ૦ ૫
 ચિત્તપ્રસન્ને રે પૂજનફલ કહ્યું રે, પૂજા અણાંડિત એહ;
 કપટરહિત થઈ આતમ અરપણા રે, આનંદધનપદ રેહ. ઋષભ ૦ ૬

(૨) શ્રી દેવચંદ્રશુક્ર સ્તવન.

નિઝડી વેરણ હુલ રહી—એ દેશી

ઋષભ જિણુંદશું પ્રીતડી, કિમ ટીજે હો કહો ચતુર વિચાર,
 પ્રભુજી જઈ અલગા વચ્ચા, તિહાં કિણે નવિ હો કો વચન—
 ઉચ્ચાર. ઋષભ ૦ ૧
 કાગળ પણ પહોંચે નહિ, નવિ પહોંચે હો તિહાં કો પરધાન;
 જે પહોંચે તે તુમ સમો, નહિ બાળે હો કોનું ^૪વ્યવધાન.
 ઋષભ ૦ ૨

૧. કાંઈમાં જગ્યા મર. ૨. કહિયે. ૩. પ્રકૃતિ. ૪. ઉપક્રાંત.

પ્રીતિ કરે તે રાગોઆ, જિનવરણ હો તુમે તો વીતરાગ;
પ્રીતડી જેહ અરાગીથી, ભેળવવી હો તો લોકોત્તર માર્ગ.

ઋષભ ૩

પ્રીતિ અનાદિની વિપલરી, તે રીતે હો કરવા મુજ ભાવ;
કરવી નિર્વિષ પ્રીતડી, કિણુ ભાંતે હો કહો બને બનાવ.

ઋષભ ૪

પ્રીતિ અનંતી પર થકી, જે તોડે હો તે જોડે એહ;
પરમપુરુષથી રાગતા, એકત્વતા હો દાખી ગુણ-ગેહ,

ઋષભ ૫

પ્રભુજીને અવલંબતાં, નિજ પ્રભુતા હો પ્રગટે ગુણરાશ;
દેવચંદ્રની સેવના, આપે મુજ હો અવિચળ સુખવાસ.

(૩) શ્રી યશોવિજયજીન રતન.

મહાવિદેહક્ષેત્ર સોહામણી-એ દેશી

જગજીવન જગવા'લહો, મરુદેવીનો નંદ લાલ રે;
મુખ દીઠે મુખ ભિખજે, દર્શન અતિહિ આનંદ. લાં ૧૦ ૧
આંખડી અંખુજપાંખડી, અષ્ટમી શશિસમ ભાલ લાલ રે;
પદન તે શારદ ચાંદલો, વાણી અતિહિ રસાલ. લાં ૧૦ ૨
લક્ષણ અંગે વિરાજતાં, અંડહિય સહસ ઉદાર લાલ રે;
રેખા કર ચરણાદિકે, અભયંતર નહિ પાર. લાં ૧૦ ૩
ઇંદ્ર, ચંદ્ર, રવિ ગિરિ તણા ગુણુ^૩ લઈ ઘડિયું અંગ લાલ રે;
ભાગ્ય કિહાં થકી આવિયું, અચરિજ એહ ઉત્તંગ. લાં ૧૦ ૪
ગુણુ સઘળા અંગે કર્યાં, દૂર કર્યાં સુવિ દોષ લાલ રે;
વાચક યશવિજયે થુણ્યો, દેલે મુખનો પોષ લાં ૧૦ ૫

(૨) શ્રી દેવચંદ્રશ્ચક્ર સ્તવન.

દેવો ગતિ દેવની જે જે દેશી

- જ્ઞાનાદિક ગુણસંપદા રે, તુજ અનંત આપાર;
તે સાંભળતાં ઊપની રે, રુચિ તેજે પાર ઉતાર,
અજિત જિન તારજો રે, તારજો દીનદયાળ. અં ૧
- જે જે કારણ જેહનું રે, સામગ્રી સંયોગ;
મળતાં કારણ નીપજે રે, કર્તા તણે પ્રયોગ. અં ૨
- કાર્યસિદ્ધિ કર્તા વશુ રે, લલિ કારણ સંયોગ;
નિજ પદકારક પ્રભુ મિદ્યા રે, હોય નિમિત્તલ ભોગ. અં ૩
- અજકુલગત કેશરી લહેરે, નિજપદ સિંહ નિહાળ;
તિમ પ્રભુલકતે ભવિ લહે રે, આતમશક્તિ સંભાળ. અં ૪
- કારણપદ કર્તાપણે રે, કરી આરોપ અભેદ;
નિજ પદ અર્થી પ્રભુ થકી રે, કરે અનેક ઉમેદ. અં ૫
- એહવા પરમાતમ પ્રભુ રે, પરમાનંદ સ્વરૂપ;
સ્વાદ્રાદ સત્તા રસી રે, અમલ અળંડ અનૂપ. અં ૬
- આરોપિત સુખ-ભ્રમ ટળ્યો રે, ભાસ્યો અવ્યાબાધ;
સમયું અભિલાષીપણું રે, કર્તા સાધન સાધ્ય. અં ૭
- ગ્રાહકતા સ્વામિત્વતા રે, વ્યાપક ભોકતા ભાવ;
કારણતા કારણ દશા રે, સકલ ગ્રહ્યું નિજભાવ, અં ૮
- શ્રદ્ધા ભાસન રમણતા રે, દાનાદિક પરિણામ;
સકલ થયા સત્તારસી રે, જિનવર-દરિસણ પામ. અં ૯
- તિણે નિર્યામક માહણો રે, વેદ ગોપ આધાર;
દેવચંદ્ર સુખ સાગરુ રે, ભાવ ધરમ દાતાર. અં ૧૦

(૩) શ્રી યજ્ઞોપવિનયજીકૃત સ્તવન.

નિદ્રી વેરજ દોઈ રતી-મે દેશી.

અજિત જિણું દશું પ્રીતડી, મુજ ન ગમે હો બીજનો સંગ કે;
માલની દૂલે મોહીઓ, કિમ બેસે હો બાવલ તરુ ભુંગ કે.

અજિત૦ ૧

ગંગાજલમાં લે રમ્યા, કિમ છિલ્લર હો રતિ પામે મરાળ કે;
સરોવર જલધર જલ વિના, નવિ આહે હો જગ આતક બાળ કે.

અજિત૦ ૨

હોકિલ કલકૃજિત કરે, પામી ગંગરી હો પંગડી સહકારકે;
જોઈ તરુવર નવિ ગમે, ગિરુઆશુ હો હોયે ગુણનો પ્યારકે.

અજિત૦ ૩

કમલિની દિનકર-કર ગ્રહે, વલી કુમુદિની હો ધરે ચંદ્રશું પ્રીતકે;
ગોરી^૧ ગિરીશ^૨ ગિરિધર^૩ વિના, નવિ આહે હો કમલા^૪

નિજ ચિત્તકે. અજિત૦ ૪

તિમ પ્રભુશું મુજ મન રમ્યું, બીજશું હો નવિ આવે દાય કે;
શ્રીનયવિનય સુગુરુતણો, વાચક જશ હો નિત નિત.

ગુણ ગાય કે. અજિત૦ ૫

(૪) શ્રી મોહનવિનયજીકૃત સ્તવન.

મોતીડાની-દેશી

અજિત અજિત જિન અંતરન્તમી,

અરજ કરું છું પ્રભુ શિર નામી;

સાહિબા સસનેહી સુગુણજ,

વાતલડી કરું દેહી-સાહિબા૦ ૧

૩ જી શ્રી સંભવનાથ સ્વામી.
(૧) શ્રી આનંદધનશુકલ સ્તવન.
રાજ સામગી.

ગતડી રમીને ક્રિતાથી આનિયારે—એ દેશી.
સંભવદેવ તે ધુર રેવો સવેરે, લાડી પ્રભુસેવન ભેદ;
સેવન કારણ પહેલી ભૂમિકારે, અભય અદ્વેષ અખેદ. સંભવ. ૧
ભય ચંચલતા હો જે પરિણામનીરે, દ્વેષ અરોચક ભાવ;
ખેદ પ્રવૃત્તિ હો કરતાં યાકિયેરે, દ્વેષ અખોધ લખાવ. સંભવ. ૨
ચરમાવતં^૧ હોચરમકરણ^૨ તથારે, ભવપરિણતિપરિપાક;
દ્વેષ ટળે વળી દ્વિષ્ટ ખૂલે ભલી રે, પ્રાપ્તિ પ્રવચન—વાક. સંભવ. ૩
પરિચયપાતિક-ધાતિક^૩ સાધુશુરે, અદુશળ અપચયચેત;
અંથ અધ્યાતમ શ્રવણ મનન કરીરે, પરિશીલન નયહેત. સંભવ. ૪
કારણભેગે હો કારજ નીપજેરે, એમાં કોઈ ન વાદ;
પણ કારણ વિણ કારજ સાધિયે રેએનિજ મત ઉન્માદ. સંભવ. ૫
મુગ્ધ મુગમ કરી સેવન આદરેરે, સેવન અગમઅનૂપ;
દેભે કદાચિત્ સેવક યાચનારે, આનંદધનરસ રૂપ. સંભવ. ૬

(૨) શ્રી દેવચંદ્રશુકલ સ્તવન.

ધનરા દોલા—એ દેશી

શ્રી સંભવ જિનરાજજીરે, તાહરું અકલ સ્વરૂપ; જિનવર પૂજે,
સ્વપર—પ્રકાશક દિનમણિરે, સમતા રસનો ભૂપ; જિન૦ પૂ૦
પૂજે પૂજેરે ભવિક જન પૂજે, પ્રભુ પૂજ્યા પરમાનંદ જિન૦ પૂ૦
અવિસંવાદી નિમિત્ત છો રે, જગતજંતુ સુખકાજ; જિન૦
હેતુ સત્ય બહુમાનથીરે, જિન સેવ્યાં શિવરાજ. જિન૦ પૂ૦

૧. છેલ્લું પુદ્ગલ પરાવર્તન, ૨. અનિવૃત્તિકરણ, ૩. પાપસંહારક.

ઉપાસનઃ આતમ સદી રે, પુષ્પાલંગન દેવઃ જિન૦
 ઉપાસનઃ કાન્તપત્ને રે, કમલ કદે પ્રજુ મેવ, જિન૦ ૫૦ ૩
 કાન્ત કુણ કાન્તપત્ને રે, કાન્ત કાન્ત અનૂપઃ જિન૦
 કાન્ત મિત્રતા તાતરી રે, તાતરે સાધનકેષ, જિન૦ ૫૦ ૪
 કૌંકાર પ્રજુવંદના રે, કામમ રીતે માયઃ જિન૦
 કાન્ત સર્વે કાન્તની રે મિત્ર પ્રીત કસય, જિન૦ ૫૦ ૫
 પ્રજુપતે પ્રજુ જોગળી રે અમલ વિમલ ગુણ ગેહઃ જિન૦
 કાન્તવદિ સાધકપતે રે, વદે મન્ય તર તેહ, જિન૦ ૫૦ ૬
 જનમ કુમાર્ય તેવમે રે, ક્રિષ્ણ સદૃશ પદ તાલઃ જિન૦
 જનમ કાન્ત જિનચરણે રે, વદે પરિચરિદ્વાસ, જિન૦ ૫૦ ૭
 નિજ ગત્તા નિજ બાવળી રે, ગુણ અનંતનું કાણુઃ જિન૦
 દેવમંદ્ર જિનકાજી રે, શુદ્ધ સિદ્ધ સુખખાણ, જિન૦ ૫૦ ૮

(૩) શ્રી ચમોપનિષદ્દ્વાર રતન.

મન મયુક મેલી રતો—મિ રમી

કંઠ્ય જિનચર વિનવી, અવધાદો ગુણ કાતા રે;
 ખાની નદી મુજ ખિજમંતે, ક્ષીપ રોગો ફલદાતા રે. સં ૧
 કદ જોડી હાંમે રહું, સદક્રિયા તુમ ક્યાનો રે;
 તે મનમાં ગાંધો નહીં, તો શુ ક્ષીમે છાનો રે; સં ૨
 ખાટ ખતને કો નહીં, દીછમે વાંછિત કાનો રે;
 કદુષ્માતર પ્રજુછ તજી, વાર્ય સેવક વાનો રે; સં ૩
 કાળ લગ્નિ મુજ મેત્રિ મળો, બાવ લગ્નિ તુમ કાથે રે.
 લગ્નનું પદ મનમન્યુ, માને એવર સામે રે. સં ૪
 દેશે તો તુમની બલા, ખીજ તો નવિ યાચું રે.
 વાચક યશ કદે સાંછશું, કુણશે જો મુજ સાચું રે. સં ૫

(૪) શ્રી મોહનવિજયજીવિત સ્તવન

આઘા આમ પધારો પ્રજ્ઞ...એ દેશી.

સમકિત દાતા સમકિત આપો, મન માગે થઈ મીઠું;
 છતી વસ્તુ દેતાં શું શોચો, મીઠું જે સહુએ દીઠું;
 ખ્યારા પ્રાણ થકી છો રાજ, સંભવ જિનજી. મુજને ૧
 એમ મત જાણો જે આપે લહીએ, તે લાધ્યું શું લેવું;
 પણ પરમારથ પ્રોછી આપે, તેહિજ કહીએ લેવું. ખ્યારા ૨
 અર્થી હું, તું અર્થસમર્પક, ઇમ મત કરજો હાંસું;
 પ્રગટ હતું તુજને પણ પહેલાં, એ હાંસાનું પાસું. ખ્યારા ૩
 પરમ પુરુષ તુમે પ્રથમ લજીને, પામ્યા ઇમ પ્રભુતાઈ;
 તેણે રૂપે તુમને અમે લજીએ, તેણે તુમ હાથ વડાઈ. ખ્યારા ૪
 તમે સ્વામી હું સેવાકામી, મુજરે સ્વામી નિવાજે;
 નહિ તો હઠ માંડી માગતાં કીણવિધ સેવક, લાજે. ખ્યારા ૫
 જ્યોતે જ્યોતિ મીલે મન પ્રીછે, કુણ લહેશે કુણ લજશે;
 સાચી લકિત તે હંસતણી પરે, ખીર-નીર^૧ નય કરશે. ખ્યારા ૬
 જોલગ કીધી તે લેજો આવી, ચરણભેટ પ્રભુ દીધી;
 રૂપ વિષુદ્ધનો મોહન પલાણે, રસના પાવન કીધી. ખ્યારા ૭

૪ થા શ્રી અભિનંદન સ્વામી

(૧) શ્રી આનંદબનજીવિત સ્તવન

રાગ ધન્યાશ્રી—સિંધુઓ

આજ નિહાળેરે દીરો નાહસો—એ દેશી.

અભિનંદનજિન દરિશણ તરંગીએ, દરિશણ દુર્લાભ દેવ;
 મત મત લેદેરે જો જઈ પૂછીએ, સહુ થાપે અહુમેવ. અભિ ૧

હીર—નીરનો ન્યાય કરશે—એને વસ્તુ પાડશે.

સામાન્યે કરી દરિશણ દોહિણું, નિર્ણય સકલ વિશેષ;
 મદમે ઘેરોંરે અંધો કેમ કરે, રવિશશિરૂપ વિલેખ. અભિ૦૨
 હેતુ વિવાદે હો ચિત્ત ધરી લેખ્યે, અતિ દુર્ગં મ નયવાદ;
 આમમવાદે હો ગુરુગમ કે નહીં, એ સળલો વિપવાદ. અભિ૦૩
 ઘાતિ દુર્ગર આડા અતિ ઘણા, તુઝ દરિશણ જગનાથ;
 પીઠાઈ કરી મારગ સંચરુ, સેઝી! કોઈ ન સાધ. અભિ૦૪
 દરિશણ દરિશણ રટતો જે ફરું, તો રણ રોઝ સમાન;
 લેહને પિપાસા હો અમૃતપાનની, કિમ ભાંજે વિપપાન. અભિ૦૫
 તરસ ન આવે હો મરણ-છવત તણો, સીઝે જે દરિશણ કાઝ;
 દરિશણ દુર્લભ મુલભ કૃપા થકી, આનંદધન મહારાજ. અભિ૦૬

(૨) શ્રીદેવચંદ્રલકૃત સ્તવન.

અભયર્થ પદ પૂજિયે-એ રેશી.

કયું જાણું કયું જાની આવશે, અભિનંદન રસ રીતિ હો મિત્ત;
 પુદ્ગલ અનુભવત્યાગથી, કરવી જગુ પરતીત હો મિત્ત. કયું૦૧
 પરમાત્મ પરમેશ્વર, વસ્તુગતે તે અલિપ્ત હો મિત્ત;
 દ્રવ્યે દ્રવ્ય મિલે નહીં, ભાવે તે અન્ય અવ્યાપ્ત હો મિત્ત. કયું ૨
 શુદ્ધ સ્વરૂપ સનાતનો, નિર્મલ જે નિઃસંગ હો મિત્ત;
 આત્મવિભૂતિ પરિણમ્યો, ન કરે તે પરસંગ હો મિત્ત. કયું ૦૩
 પણ જાણું આગમજળે, મિલણું તુમ પ્રભુ સાથ હો મિત્ત;
 પ્રભુ તો સ્વસંપત્તિમયી, શુદ્ધ સ્વરૂપનો નાથ હો મિત્ત. કયું ૦૪

૧. માર્ગદર્શક બોમિયો. ૨. ત્રાસ.

પરપરિણામિકતા આજે, જે તુજ પુદ્ગલભોગ હો મિત્ત;
 જડ^૧ ચલ^૨ જગની એંડનો, ન દાટે તુજને ભોગ હો મિત્ત.કયું૦૫
 શુદ્ધ નિમિત્તી પ્રભુ ગ્રહો, કરી અશુદ્ધ પર લેય હો મિત્ત;
 આત્માલંબી ગુણલયી, સાદુ સાધકનો ધ્યેય હો મિત્ત.કયું૦૬
 જિમ જિનવર આલંબને, વધે સધે એક તાન હો મિત્ત;
 તિમ તિમ આત્માલંબની, ગ્રહે સ્વરૂપ નિહાન હો મિત્ત.કયું૦૭
 સ્વસ્વરૂપ એકત્વતા, સાધે પૂર્ણાનંદ હો મિત્ત;
 રમે, ભોગવે આતમા, રતનત્રયી ગુણવૃંદ હો મિત્ત.કયું૦૮
 અભિનંદન અવલંબને, પરમાનંદવિલાસ હો મિત્ત;
 દેવચંદ્ર પ્રભુ-સેવના, કરી અનુભવ અભ્યાસ હો મિત્ત.કયું૦૯

(૩) શ્રી યશોવિજયજીકૃત સ્તવન.

મુળજો હો પ્રભુ—એ દેશી

દીઠી હો પ્રભુ દીઠી જગગુરુ તુજ,
 મૂરતિ હો પ્રભુ, મૂરતિ મોહન વેલડીજી;
 મીઠી હો પ્રભુ, મીઠી તાહરી વાણ,
 લાગે હો પ્રભુ, લાગે જેસી સેલડીજી. ૧
 જાણું હો પ્રભુ જાણું જન્મ કયથ્ય,^૩
 જો હું હો પ્રભુ, જો હું તુમ સાથે મિલ્યોજી;
 સુરમણિ હો પ્રભુ, સુરમણિ પામ્યો હથ્ય,
 આંગણે હો પ્રભુ, આંગણે મુજ સુરતરુ દ્યોજી. ૨
 જાગ્યા હો પ્રભુ, જાગ્યા પુણ્ય અંકુર,
 માગ્યા હો પ્રભુ મુહમાગ્યા પાસા ઢલ્યાજી;

૧ સ્થાવર. ૨ ત્રસ. ૩ કૃતાર્થ. ૪. મુખ, મોંમાગ્યા.

વૃઠયા હો પ્રભુ, વૃઠયા અમીરસ મેહ,
 નાઠા હો પ્રભુ, નાઠા અશુભ શુભ દિન વલ્યાળ. ૩
 ભૂખ્યાં હો પ્રભુ, ભૂખ્યાં મલ્યાં ઘૃતપૂર,
 તરસ્યાં હો પ્રભુ, તરસ્યાં દિવ્ય ઉદક મિલ્યાંળ;
 થાક્યાં હો પ્રભુ, થાક્યાં મિલ્યાં સુખપાલ,
 ચાહતાં હો પ્રભુ, ચાહતાં સજ્જન હેને હલ્યાળ. ૪
 દીવો હો પ્રભુ, દીવો નિશા વન ગેહ,
 સાળી હો પ્રભુ સાળી^૧ થલે^૨ જલનૌકા^૩ મલીળ;
 કલિયુગે હો પ્રભુ, કલિયુગે દુહાહો મુજ,
 દરિશણ હો પ્રભુ, દરિશણ લલ્યું આશા ફળીળ. ૫
 વાચક હો પ્રભુ, વાચક યશ તુમ દાસ,
 વિનવે હો પ્રભુ, વિનવે અભિનંદન સુણેળ;
 કંઠયે^૪ હો પ્રભુ, કંઠયે^૪ મ દેશે છેહ,
 દેને હો પ્રભુ, દેને મુખ દરિશણ તણેળ. ૬

(૪) શ્રી મોહનવિજયલક્ષ્મી સ્તવન.

આછે લાલની દેશી.

અકલ કળા અવિરુદ્ધ, ધ્યાન ધરે પ્રતિબુદ્ધ,
 આછેલાલ અભિનંદન જિનચંદનાળ;
 રોમાંચિત થઈ દેહ, પ્રગટ્યો પૂરણ નેહ,
 આં ચંદ્ર જયું વન અરવિંદનાળ. ૧
 એક ખીણ મન રંગ, પરમપુરુષને સંગ,
 આં પ્રાપ્તિ હોવે સો પામીએળ;
 મુગુણ-સલૂણી ગોઠ, જિમ સાકર લરી પોઠ,
 આં વિણ દામે વિવસાઈએળ. ૨

૧ આત્મવૃક્ષ. ૨ મરુભૂમિમાં. ૩ પાઠાંતર. સાથી હો પ્રભુ
 સાથી થશે જળ નૌકા મિલીળ. ૪ પાઠાંતર: કહીએ કદિયે.

(૪) શ્રી મોક્ષનિજગચ્છકૃત રતંવન.

ગ્રીષ્મા માગની કરતાડી-એ દેશી.

વહાલા મેલ જપિયડા, અલિકુલને મૃગકુલને,
 તિમ વળી નાદે વાળા હો રાજ,
 મધુકરને નવમલિકા, તિમ મુજને ઘણી વહાલી,
 સાતમા જિનની સેવા હો રાજ. સાં ૧
 અન્યઉચ્ચિક^૧ સુર છે ઘણા, પણ મુજ મનડું તેડશી,
 નાવે એકણ રાગે હો રાજ;
 રાચેા હું રૂપાતીતથી, કારણ મનમાન્યાનું,
 શું કાંઈ આપો હાથે હો રાજ. સાં ૨
 મૂળની લકતે રીઝશે, નહિ તો અવરની રીતે,
 ક્યારે પણ નવિ ખીજે હો રાજ;
 ઓલગડી મોંઘી થશે, ક'ણલ હોવે લારી,
 જિમજિમ જલથી લીંજે હો રાજ. સાં ૩
 મનથી નિવાજસ નહિ કરે, તો કર ચહીને લીજે,
 આવશે તે લેજો હો રાજ;
 મોટાને કહેવું કીશ્યું, પગદોડી અનુચરની,
 અંતરજામી દેજો હો રાજ. સાં ૪
 એહથી શું અધિકોચ છે, આવી મનડે વસીઓ,
 સાચો સુગુણ સનેહી હો રાજ;
 જે વશ હોશે આપને, તેહને માગ્યું દેતાં,
 અજર^૨ રહે કહો કેહી હો રાજ. સાં ૫

૧. અન્યતીર્થો હરિહરાદિક દેવો. ૨. નિર્ધન.

અતિ પરચો વિરચે નહિ નિત નિત નવલો નવલો
 પ્રભુજી મુજથી લાસે હો રાજ;
 એ પ્રભુતા એ નિપુણતા, પરમપુરુષ જે જેહવી,
 કિહાંથી કોઈ પાસે હો રાજ. સાં ૬
 ભીનો પરમ મહારસે, મહારો નાથ નગીનો,
 તેહને તે કુણ નિંદે હો રાજ;
 સમકિત દહતા કારણે, રૂપવિષ્ણુધનો મોહન,
 સ્વામી સુપાસને વંદે હો રાજ. સાં ૭

૮ મા શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામી
 (૧) શ્રી આનંદચનજીન સ્તવન.

રાગ દેવારો તથા ગોડી.

કુમરી આકંદ કરે, મુને કોઈ મુઠાવે-એ દેશી.

દેખણુ દે રે સજિ, મુને દેખણુ દે, ચંદ્રપ્રભ મુખચંદ, સજિં
 ઉપશમ રસનો કંદ સં સેવે સુર નર ઈંદ; સજિં
 ગત કલિમલ દુઃખ દંદ. સજિ. મુને ૧
 સુહમ નિગોદે ન દેખિયો સજિં આદર અતિહિ વિશેષ; સં
 પુઢવી આઉ ન લેખિયો સં તેઉ વાઉ ન લેશ. સં મુ ૨
 વનરૂપિ અતિ ઘણુ દિહા સં દીઠો નહીં ય દીદાર; સં
 ખિતિ ચઉરિંદી જલ લિહા સં ગતિ સન્નિ પણુ ધાર. સં મુ ૩
 સુર તિરિ નિરય નિવાસમાં સં મનુજ અનારજ સાથ; સં
 અપજ્જતા પ્રતિભાસમાં સં ચતુર ન ચઢિયો હાથ. સંમુ ૪

1. The first step is to identify the problem or question that needs to be answered.

[illegible]

૧. સે દાસ સંપદસુરે પો, તું પાના જનના વિષયે પો; ૧
 વિનું હું આપને બાંલી બારે પો, પો મળ મુલ મનસાની બારે પો. ૨
 ૨. સેલી સરણની ચાલી રે પો, હું મેલું નરને કરી રે પો; ૩
 સારિયા સાગં નિહાવશે રે પો, બાપ મુલની ચાલે રે પો. ૪
 ૩. અમણિ મુળ મળવા વળી રે પો, મજ મનોદોગપરે વળી રે પો; ૫
 જિમ નમને પામ્યા વળી રે પો, હાળ બાળક કરી લાગી રે પો. ૬
 ૪. નો જિન તું મે પાંચરો રે પો, કરમ વળ્યા એ બાથરે રે પો; ૭
 નો તમે સાળશે બોલમાં રે પો, પો જિમ બસ નિંબાદમાં રે પો. ૮
 ૫. જળ તાલરી કરુણા થઈ રે પો, કમલિ કમલિ દર બારે પો; ૯
 અમ્યાનમરણિ જિયો રે પો, પાપ વિધિર ફીડાં પ્રિયો રે પો. ૧૦
 ૬. તુજ મૂરતિ માયા જીસી રે પો, લઈશી થઈ ઉરે વસી રે પો; ૧૧
 રમે પ્રભુ દાણો એક મટી રે પો, નજર પાદળની છાંયડી રે પો. ૧૨
 ૭. તાલરી બાધિન બલી બની રે પો, જિમ બીપધિ સાંજુવની રે પો; ૧૩
 તન મન આનંદ હિપનો રે પો, કહે આનંદ કવિ રૂપનો રે પો. ૧૪

६ भा श्री गुरुदेवनाथ स्वामी.

(૧) શ્રી આનંદધનજી સ્તવન.

રાગ કેદારી. એમ ધન્નો માળતે પર ચાલે—એ દેશી

સુવિધિ જિજ્ઞેસર પાય નમીને, શુભ કરણી એમ કીજે રે;
અતિ ઘણો ભલટ અંગ ધરીને, પ્રહ ભડી પૂજીનેરે. સુવિધિ૦ ૧
દ્રવ્ય ભાવ શુચિ ભાવ ધરીને, હરજે દેહરે જઈએરે;
દહ^૧ તિજ પથુ^૨ અહિગમ સાચવતાં, એકમના ધુરિ થઈએરે. સુ૦૨

પાઠાંતર:-તુમે પણ મુજને મયા કરીરેલો.૧.દશત્રિદ.૨. પાંચ અભિગમ.

કુસુમ ન્હવણુ વર વાસ સુગંધો, ધૂપ દીપ મન સાળીરે;
અંગ પૂજા પણુ ભેદ સુણી એમ, ગુરુમુખ આગમ લાળીરે. સુ૦ ૩
એહનું ફલ દોય ભેદ સુણીને. અનંતર ને પરંપરે;
આણાપાલણુ ચિત્તપ્રસન્ની, સુગતિ સુગતિ સુર મંદિરે. સુ૦ ૪
ફૂલ અક્ષત વર ધૂપ પછવો ગંધ નૈવેદ્ય ફલ જલ ભરીરે;
અંગ અગ્ર પૂજામળીઅડવિધ, લાવેલવિક શુભ ગતિવરીરે. સુ૦ ૫
સત્તર ભેદ એકવીસ પ્રકારે, અઠોત્તર^૧ શત ભેદેરે;
ભાવ પૂજા બહુવિધિ નિરધારી, દોહગ દુર્ગતિ છેદેરે. સુ૦ ૬
તુરિય^૨ ભેદ પડિવત્તિ^૩ પૂજા, ઉપશમ ખીણુ સયોગીરે;
ચઉહા પૂજા ઈમ ઉત્તરઅયણે^૪, લાળી કેવલ ભોગીરે. સુ૦ ૭
એમ પૂજા બહુભેદ સુણીને, સુખદાયક શુભ કરણી રે;
ભવિક જીવ કરશે તે લેશે, આનંદધનપદ ધરણી રે. સુ૦ ૮

(૩) શ્રી દેવચંદ્રજીવિત સ્તવન.

ધારા મહેલા ઉપર મેહ, અણકે વીજલી હો લાલ—એ દેશી.

દીઠા સુવિધિ જિણુંદ, સમાધિરસે ભર્યો હો લાલ, સ૦
ભાસ્થુ આત્મસ્વરૂપ, અનાદિનો વિસર્યો હો લાલ. અ૦
સકલ વિભાવ ઉપાધિ, થકી મન ઓસર્યો હો લાલ, થ૦
સત્તા સાધન માર્ગ, લાણી એ સંચર્યો હો લાલ. ભ૦ ૧
તુમ પ્રભુ જાણુંગ રીતિ, સરવ જગ દેખતા હો લાલ, સ૦
નિજ સત્તાએ શુદ્ધ, સહુને લેખતા હો લાલ. સ૦
પર પરિણતિ અદ્રેષ, પણે ઉવેખતા હો લાલ, પ૦
ભોગ્ય પણે નિજ શક્તિ, અનંત ગવેખતા હો લાલ, અ૦ ૨
દાનાદિક નિજ ભાવ, હતા જે પરવશા હોલાલ, હ૦
તે નિજ સન્મુખ ભાવ, ગ્રહી લહી તુજ દશા હોલાલ૦ ગ્ર૦

૧. અષ્ટોત્તરી-૧૦૮ પ્રકારી; ૨. ચોથો. ૩. પ્રતિપત્તિ, અંગી-
કાર. ૪. ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રમાં.

પ્રભુનો અદ્ભુત યોગ, સ્વરૂપતાળી રસા હો લાલ, સ્વ૦
 વાસે ભાસે તાસ, જાસ ગુણ તુજ નિસા હો લાલ. જા૦ ૩
 મોહાદિકની, ધૂમિ અનાદિની ઉતરે હો લાલ, અ૦
 અમલ અળાંડ અલિપ્ત, સ્વભાવ જ સાંભરે હો લાલ, સ્વ૦
 તત્ત્વ-રમણ શુચિ ધ્યાન, ભણી જે આદરે હો લાલ, ભ૦
 તે સમતારસ ધામ, સ્વામી મુદ્રા વરે હો લાલ. સ્વા૦ ૪
 પ્રભુ છો ત્રિભુવનનાથ, દાસ હું તાહરો હો લાલ, દા૦
 કરુણાનિધિ અલિલાપ, અછે મુજ એ ખરો હો લાલ, અ૦
 આતમ વસ્તુ સ્વભાવ, સદા મુજ સાંભરો હો લાલ, સ૦
 ભાસન વાસન એહ, ચરણ ધ્યાને ધરો હો લાલ. ચ૦ ૫
 પ્રભુમુદ્રાને યોગ, પ્રભુ પ્રભુતા લખે હો લાલ, પ્ર૦
 દ્રવ્ય તણે સાધર્મ્ય, સ્વસંપત્તિ ઓળખે હો લાલ, સ્વ૦
 ઓળખતાં બહુમાન, સાહત રુચિ પણ વધે હો લાલ, સ૦
 રુચિ-અનુયાયી વીર્ય, ચરણધારા સધે હો લાલ. ચ૦ ૬
 ક્ષાયોપશમિક ગુણ સર્વ, થયા તુજ ગુણ રસી હો લાલ, થ૦
 સત્તા સાધન શક્તિ, વ્યકતતા ઉલ્લસી હો લાલ, વ્ય૦
 હવે સંપૂર્ણ સિદ્ધિ, તણી શી વાર છે હો લાલ, ત૦
 દેવચંદ્ર નિનરાજ, જગત-આધાર છે હો લાલ. જ૦ ૭

(૩) શ્રી યશોવિજયશ્લોકૃત સ્તવન.

નૃણ મેરી સજની રજની ન જાવેરે—એ દેશી.

લઘુપણ હું તુમ મન નવિ માવુંરે, જગગુરુ તુમને દિલમાં લાવું રે;
 કુણનેએદીજેસાખાશીરે? કહોશ્રીસુવિધિનિષ્ઠું દિવિમાસીરે. લઘુ૦૧
 મુજમન આણુમાંહે ભક્તિ છે આઝીરે, તેહ દરીનો^૧ તું છે માણરે;^૨
 યોગીપણજેવાતનજાણેરે, તેહઅચરિજકુણથીહુઓ ટાણેરે. લઘુ૦૨

૧. નાનું વહાણ, ૨. ટુંડેલ, કપ્તાન; (આ બંગાલી ભાષાના શબ્દો છે, સંસ્કૃત ભાષામાં તો 'દરી'નો અર્થ ગુફા થાય છે.)

અથવા ધિરમાંહી અથિર ન માવેરે, મોટો ગજદર્પણમાં આવેરે;
 જેહને તેજે^૧ બુદ્ધિ પ્રકાશીરે, તેહને હીજે એ શાખાશીરે. લઘુ૦૩
 બિંધ્વંમૂળ તરુવર અધ શાખારે, છંદપુરાણે એહવીછે ભાખારે;
 અચરિજ વાળે અચરિજ કીધુરે, ભકતે સેવક કારજ સીધુરે. લઘુ૦૪
 લાડ કરી જે બાળક બોલેરે, માત પિતા મન અભિયને તોલેરે;
 શ્રીનયવિજયવિબુધનોશિષોરે, યશકહેઈમલ્લભોજગદીશોરે. લઘુ૦૫
 (૪) શ્રી મોહનવિજયજીકૃત સ્તવન.

મોતીડાની દેશી.

અરજ સુણો એક સુવિધિ જિણેસર,
 પરમ કૃપાનિધિ તુમે પરમેસર;
 સ્નાહિખા સુસાની જોવો તો,
 વાત છે માન્યાની;
 કહેવાઓ પંચમ ચરણના ધારી,
 કિમ આદરી અશ્વની અસવારી? સા૦ ૧
 છો ત્યાગી શિવવાસ વસો છો,
 દંદરથસુત રથે કિમ જોસો છો? સા૦
 આંગીપ્રમુખ પરિગ્રહમાં પડશો,
 હરિહરાદિકને કિણુવિધ નડશો? સા૦ ૨
 ધુરથી સકલ સંસાર નિવાર્યો,
 કિમ ફરી દેવદ્રવ્યાદિક ધાર્યો? સા૦
 તજી સંજમને થાશો ગૃહવાસી,
 કુણુ આશાતના તજશે ચોરાશી? સા૦ ૩
 સમકિત મિથ્યા મતમાં નિરંતર,
 ઈમ કિમ ભાંજશે પ્રભુજી અંતર? સા૦

પરદુઃખ છેદન ઇચ્છા કરુણા, તીક્ષણ પરદુઃખ રીઝે;
 ઉદાસીનતા ઉભય વિલક્ષણ, એક હામે કેમ સીઝેરે. શી૦ ૩
 અભયદાન તે મલક્ષય કરુણા, તીક્ષણતા ગુણ ભાવેરે;
 પ્રેરણવિણ કૃત ઉદાસીનતા, ઇમ વિરોધ મતિ નાવેરે. સી૦ ૪
 શક્તિ વ્યક્તિ, ત્રિભુવન પ્રભુતા, નિર્ગૂંચતા સંયોગેરે;
 યોગી ભોગી, વક્તા મૌની, અનુપયોગી ઉપયોગેરે. શી૦ ૫
 ઇત્યાદિક બહુભંગ ત્રિભંગી, ચમત્કાર ચિત્ત દેતીરે;
 અચરિત્કારી ચિત્રવિચિત્રા, આનંદધન પદ લેતીરે. શી૦ ૬

(૨) શ્રી દેવચંદ્રશૂકૃત સ્તવન.

આદર હવ ક્ષમા ગુણ આદર—એ દેશી

શીતલ જનપતિ પ્રભુતા પ્રભુની, મુજથી કહિય ન જાયછ;
 અનંતતા નિર્મલતા પૂર્ણતા જ્ઞાન વિતા ન જણાયછ. શી૦ ૧
 ચરમજલધિજલમિણે અંજલિ, ગતિહયે અતિવાયછ;
 સર્વ આકાશ જોલંધે ચરણે, પણ પ્રભુતા ન ગણાયછ. શી૦ ૨
 સર્વ દ્રવ્ય પ્રદેશ અનંતા, તેહથી ગુણ પર્યાયછ;
 તાસ વર્ગથી અનંત ગુણ પ્રભુ, કેવલજ્ઞાન કહાયછ. શી૦ ૩
 કેવલ દર્શન એમ અનંતું, અહિ સામાન્ય સ્વભાવછ;
 સ્વપર અનંતથી ચરણ અનંતું, સ્વરમણ સંવર ભાવછ. શી૦ ૪
 દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાળ ભાવ ગુણ, રાજનીતિ એ ચારછ;
 ત્રાસ વિતા જડ ચેતન પ્રભુની, કોઈ ન લોપે કારછ. શી૦ ૫
 શુદ્ધાશય ચિર પ્રભુ ઉપયોગે, જે સમરે તુજ નામછ;
 અવ્યાખાધ અનંતું પામે, પરમ અમૃત સુખધામછ. શી૦ ૬
 આણા ઇશ્વરતા નિર્ભયતા, નિર્વાંછકતા રૂપછ;
 ભાવ સ્વાધીન તે અવ્યય રીતે, ઇમ અનંત ગુણભૂપછ. શી૦ ૭

૧. માપે. ૨. આજ્ઞા.

સચલ સંસારી ઇન્દ્રિયરામી, મુનિગુણ આતમરામી રે;
 મુખ્યપણે જે આતમરામી, તે કેવલ નિષ્કામીરે. શ્રી શ્રે૦ ૨
 નિજ સ્વરૂપ જે કિરિયા સાધે, તેહ અધ્યાતમ લહીએરે;
 જે કિરિયા કરી ચઢગતિ સાધે, તે ન અધ્યાતમકહીએરે. શ્રી શ્રે૦ ૩
 નામ અધ્યાતમ, ઠંવણુ અધ્યાતમ, દ્રવ્ય અધ્યાતમ છ'ડોરે;
 ભાવ અધ્યાતમ નિજ ગુણુ સાધે, તો તેહશુ'રઠ મ'ડોરે. શ્રી શ્રે૦ ૪
 શબ્દ અધ્યાતમ અરથ સુણીને, નિર્વિકલ્પ આદરજેરે;
 શબ્દ અધ્યાતમભજના જાણી, હાણુગ્રહણુમતિધરજેરે. શ્રી શ્રે૦ ૫
 અધ્યાતમ જે વસ્તુવિચારી, ખીજા જાણુ લખાસીરે;
 વસ્તુ ગતે જે વસ્તુ પ્રકાશે, આનંદઘન મતવાસીરે. શ્રી શ્રે૦ ૬

પ્રાણી વાણી જિનતણી—એ દેશી.

શ્રી શ્રેયાંસ પ્રભુ તણો, અતિ અદ્ભુત સહજાનંદરે;
 ગુણુ એક વિધ ત્રિક પરિણુમ્યો, એમ ગુણુ અનંતનોવૃંદરે.
 મુનિચંદનિણુંદ અમંદ દિણુંદ પરે, નિત્ય દીપતો સુખકંદરે. ૧
 નિજ જ્ઞાને કરી જોયનો, જ્ઞાયક જ્ઞાતા પદ ઇશરે;
 દેખે નિજ દર્શન કરી, નિજ દશ્ય સામાન્ય જગીશરે. મુ૦ ૨
 નિજ રમ્યે રમણુ કરો, પ્રભુ ચારિત્રે રમતા રામરે;
 ભોગ્ય અનંતને ભોગવો, ભોગે તેણે ભોક્તા સ્વામરે. મુ૦ ૩
 દેય દાન નીત દીજતે, અતિ દાતા પ્રભુ સ્વયમેવરે;
 પાત્ર તુમ્હે નિજ શક્તિના, ગ્રાહક વ્યાપકમય દેવરે. મુ૦ ૪
 પરિણામિક કારજ તણો, કર્તા ગુણુ કારણે નાથરે;
 અક્રિય અક્ષય સ્થિતિમયી, નિઃકલંક અનંતી આથરે. મું૦ ૫

પરિણામિત સત્તા તથો, આવીર્જાવજ્ઞ વિલાસ નિવાસરે;
 સ્વજ અદૃશિમ અપરાધથી, નિર્વિદ્ય ને નિઃપ્રયાસરે. મુ૦૬
 યજ્ઞપ્રજ્ઞતા સંભારતાં, જ્ઞાતાં કરતાં શુભધામરે;
 સેવક સાધનતા વરે, નિજ સંવર પરિણતિ પામરે. મુ૦૭
 પ્રમદ તત્વતા ધ્યાવતાં, નિજ તત્વનો ધ્યાતા યાયરે;
 તત્વરમણ એકાગ્રતા, પૂરણ તત્વે એક સમાગરે. મુ૦૮
 પ્રજ્ઞ દીઠે મુજ સાંભરે, પરમાત્મ પૂજીનંદરે;
 દેવચંદ્ર વિનરાજતા, નિત્ય વંદો પય અરવિહરે. મુ૦૯

(૩) શ્રી યશોવિજયસ્તુત સ્તવન

કર્મ ન કરે તે પ્રાજ્ઞિયા—એ દેશી

તુમે જલુમીચીરે સાદેણા, મારે તો મન એક;

તુમ વિજ્ઞ જીજ્ઞેરે નવિ ગમે, એ મુજ મોટીરે ટેક.

શ્રી શ્રેયાંસ કૃપા કરા. ૧

મન રાખો તુમે સવિતણાં પણ કિહાં એક મળીજાઓ;

લલચાવો લગ લોકને, સાચી સહજ ન થાઓ. શ્રી૦ ૨

રાગ ભરે જન મન રહી, પણ તિહું કાલ વેરાગ;

ચિત્ત તુમારે સમુદ્રનો કોઈ ન પામેરે તાગ. શ્રી૦ ૩

એવા શુ' ચિત્ત મેળવ્યું, મેળવ્યું પહેલાં ન કાંઈ;

એવક નિપટરે અણુઝરે છે, નિવંહેશો' તુમે સાંઈ. શ્રી૦ ૪

નિરાગી શુ' રે કિમ ગિલે, પણ મળવાનો એકાંત,

વાચક યશ કહે મુજ મિલ્યો, ભકતે'કામણ તંત. શ્રી૦ ૫

પ્રગટલાવ. ૧ સાંધેરદેનાર. ૨ અત્યંત. ૩ અજ્ઞાત. ૪ નિલાવરો. ૫ શકિતવંતે

ચાહીને દીને હો ચરણની ચાકરી,

દો અનુભવ અમ સાજ; ગિ૦

ઇમનવિક્રીને હો સાહિબાણ સાંભળો,

કાંઈ સેવકને શિવરાજ. ગિ૦ સા૦ ૨

ચૂપશુ' છાના હો સાહિબા ન ખેસીએ,

કાંઈ શોભા ન લહેશો કોય; ગિ૦

દાસ ઉદારો હો સાહિબાણ આપણો,

જયુ હોવે સુજશ સવાય. ગિ૦ સા૦ ૩

અરુણુ જે ભગે હો સાહિબાણ અંખરે,

નાશે તિમિર અંધાર; ગિ૦

અવર દેવ હો સાહિબાણ કિકરા,

મિલિયો તું દેવ મુને સાર. ગિ૦ સા૦ ૪

અવર ન ચાહું હો સાહિબાણ તુમ છતે,

જિમ ચાતક જળધાર; ગિ૦

ખટપટ ભીનો હો સાહિબાણ પ્રેમશુ',

તિમ હું હૃદયમઝાર. ગિ૦ સા૦ ૫

સાતરાજને હો સાહિબાણ અંતે જઈવસ્યા,

શુ કરીએ તુમ પ્રીત; ગિ૦

નિપટ નિરાગી હો જિનવર તું સહી,

એ તુમ ખોટી રીત. ગિ૦ સા૦ ૬

દિલની જે વાતો હો કિણુને દાખવું ?

શ્રી વાસુપૂજ્ય જિનરાય; ગિ૦

ખીણુ એક આવી હો પંડેણ સાંભળો,

કાંઈ મોહન આવે દાય. ગિ૦ સા૦ ૭

સચલ પુઠવી ગિરિ જલ તરુણ, કોઈ તોલે એક હૃદય;
તેહ પણ તુજ ગુણગણ લણીણ, ભાળવા નહીં સમરથ. વિ૦ ૨
સર્વ પુદ્ગલ નણ ધર્મનાણ, તેમ અધર્મ પ્રદેશ;
તારા ગુણધર્મ પન્નજવ સાહુણ, તુજ ગુણ એક તણો લેશ. વિ૦ ૩
એમ નિજ ભાવ અનંતનીણ, અસ્તિતા કેટલી થાય;
નાસ્તિતા સ્વપરપદ અસ્તિતાણ, તુજ સમકાલ સમાય. વિ૦ ૪
તાહરા શુદ્ધ સ્વભાવનેણ, આદરે ધરી બહુમાન;
તેહને તોટી જ નીપજેણ, એ કોઈ અદ્ભુત તાન. વિ૦ ૫
તુમ પ્રભુ તુમ તારક વિભુણ, તુમ સમો અવર ન કોય;
તુમ દરિસણ યદી હું તર્યોણ, શુદ્ધ આલંબન હોય. વિ૦ ૬
પ્રભુ તણી વિમલતા ઓળખીણ, જે કરે ચિર મન સેવ;
દેવચંદ્ર પદ તે લહેણ, વિમલ આનંદ સ્વયમેવ. વિ૦ ૭

૧૩) શ્રી યશોવિજયશુદ્ધ સ્તવન.

નમોરે નમો શ્રી શત્રુજય ગિરિવર—એ દેશી.

સેવો ભવિયાં વિમલ નિભેસર, દુઃખહા સન્નન-સંગાણ;
એવા પ્રભુનું દરિશન લેવું, તે આલસમાં ગંગાણ. સેવો ૧
અવસર પામી આલસ કરશે, તે મૂરખમાં પહેલોણ;
ભૂખ્યાને જેમ ઘેળર દેતાં, હાથ ન માંડે ઘેલોણ. સે૦ ૨
ભવ અનંતમાં દર્શન દીહું, પ્રભુ એહવા દેખાડેણ;
વિકટ અંધિ જે યોગ યોગિયો, કર્મ વિવર ઉઘાડેણ. સે૦ ૩
તરવપ્રીતિકર પાણી પાએ, વિમલાલોકે આંજણ—
લોયણ શુરુ પરમાત્મ દિએ તવ, ભ્રમ નાંખે સવિ ભાંજણ. સે૦ ૪
ભ્રમ ભાગ્યો તવ પ્રભુશું પ્રેમે, વાત કરું મન જોલીણ;
સરલ તણે જે હૃદયે આવે, તેહ જણાવે જોલીણ. સે૦ ૫
શ્રીનયવિજય વિબુધ પય સેવક, વાચક યશ કહે સાચુંણ;
કોડિ કપટ જે કોઈ દિખાવે, તોહિ પ્રભુ વિભુ નવિ રાચુંણ. સે૦ ૬

- ભવદ્વય હો પ્રભુ, ભવદ્વયતાપિત જીવ,
તેહને હો પ્રભુ, તેહને અમૃતધન સમીજ;
મિથ્યા હો પ્રભુ, મિથ્યાવિષની ખીવ,^૧
હરવા હો પ્રભુ, હરવા જાંગલિ^૨ મન રમીજ. ૨
- ભાવ હો પ્રભુ, ભાવ ચિંતામણિ એહ.
આતમ હો પ્રભુ આતમ સંપત્તિ આપવાજ;
એહિજ હો પ્રભુ, એહિજ શિવસુખગેહ,
તત્ત્વ હો પ્રભુ, તત્ત્વાલંબન થાપવાજ. ૩
- જાએ હો પ્રભુ, જાએ આશ્રવચાલ,
દીઠે હો પ્રભુ, દીઠે સંવરતા વધેજ;
રત્ન હો પ્રભુ, રત્નત્રયી ગુણમાલ,
અધ્યાતમ હો પ્રભુ, અધ્યાતમ સાધન સધેજ, ૪
- મીઠી હો પ્રભુ, મીઠી સૂરત તુજ,
દીઠી હો પ્રભુ, દીઠી રુચિ જહુમાનથીજ;
તુજ ગુણ હો પ્રભુ, તુજ ગુણ ભાસન યુક્ત,
સેવે હો પ્રભુ સેવે તસુ ભવભય નથીજ. ૫
- નામે હો પ્રભુ, નામે અદ્ભુત રંગ,
ઠવણા હો, પ્રભુ-ઠવણા દીઠે ઉદ્ધસેજ;
ગુણ આસ્વાદ હો પ્રભુ, ગુણ આસ્વાદ અભંગ,
તન્મય હો પ્રભુ, તન્મયતાએ જે ધસેજ. ૬
- ગુણ અનંત હો પ્રભુ, ગુણ અનંતનો વૃંદ,
નાથ હો પ્રભુ, નાથ અનંતને આદરેજ;
દેવચંદ્ર હો પ્રભુ, દેવચંદ્રને આનંદ,
પરમ હો પ્રભુ, પરમ મહોદય તે વરેજ. ૭

(૩) શ્રી યશોવિજયશુક્રત સ્તવન

સાહેલડિયાં—એ દેશી.

શ્રી અનંત જિનશું કરો, સાહેલડિયાં,
ચોળ મહાકનો રંગ રે! શુભવેલડિયાં.
સાચો રંગ તે ધમનો સાહેલડિયાં
બીજો રંગ પતંગ રે! શુભવેલડિયાં.

ધમ રંગ છરણ નહીં સાં દેહ તે છરણ થાય રે; શુભ
સોનું તે વિણસે નહીં સાં ઘાટ ધડામણ જાય રે. શુભ ૨
તાંણું જે રસવેધિયું સાં તે હોય જાયુ^૧ હેમ રે; શુભ
ફરી ત્રાણું તે નહિ હુએ સાં એવો જગજુરુ પ્રેમ રે. શુભ ૩
ઉત્તમ શુભઅનુરાગથી સાં લહીએ ઉત્તમ ઠામ રે; શુભ
ઉત્તમ નિજ મહિમા વધે સાં દીપે ઉત્તમ ધામરે. શુભ ૪
ઉદક ણિદુ સાયર ભદ્યો સાં જિમ હોય અક્ષય અભંગરે શુભ
વાચક યશ કહે પ્રભુ શુભે સાં તિમ મુજ પ્રેમ પ્રસંગ રે. શુભ ૫

(૪) શ્રી મોહનવિજયશુક્રત સ્તવન.

વીર મુખો મોરી વિનતિ....એ દેશી

અનંત જિણુંદશું વિનતિ, મેં તો કીધી હો ત્રિકરણથી આજ;
મિલતાં નિજ સાહેબ લણી, કુણ આણેહો મૂરખ મન લાજ. અં ૧
મુખ પંકજ મન મધુકરુ, રહ્યો હુબ્ધો હો શુભજાને લીન;
હરિહર આવળકૂલ જ્યાં, તે દેખ્યાં હો કેમચિત્તહોવે પ્રીણું? અં ૨
ભવ ફરિયો દરિયો તયો, પણ કોઈ હો અનુસરિયો ન દ્રીપ;
હવે મન પ્રવહણ માહરું, તુમ પદ ભેટે હો મેં રાખ્યું છોપ. અં ૩
અંતરજની મિલે થકે, ફળે માહરો હો સહી કરીને ભાગ્ય;
હવે વાહી જવા તણો, નથી પ્રભુજી હો કોઈ ઇલાં લાગ. અં ૪

૧. ખરેખરું, સાચું. ૨. પ્રીતિવાણું. ૩. ફળી જવા.

- નિઃશ્વર નિઃશ્વર નથી એક અંદગમણી,
જર્ણ મન તેને મામાન્ય બાને બળે;
તેડગી મંતર સાવગત વિરોધતા,
આરેલ બેઠે પડે જંદગી બેડતા. ૨
- એકતા પિંડને નિલ્ય અવિનાશતા,
અરિત નિજ સદિગી પ્રજાગત બેડતા;
બાગ જન ગચ્છ અભિલાષ અનંતતા,
બાગ્ય પર્ણગી જે પરાવર્તિતા. ૩
- દ્વેષ ગુણ બાગ અવિભાગ અનેકતા,
નાશ ઉત્પાદ અનિત્ય પરનાસ્તિતા;
દ્વેષ વ્યાખ્યત્વ અબેદ અવજ્ઞાન્યતા,
વસ્તુ તે કુમળી નિયત અબાવ્યતા. ૪
- ધર્મ પ્રાગ્બાવતા સકલ ગુણ શુદ્ધતા,
ભોગ્યતા કર્તૃતા રમણ પરિણામતા;
શુદ્ધ સ્વપ્રદેશતા તત્ત્વ ચેતન્યતા,
વ્યાખ્ય-વ્યાપક તથા આદ્યઆલોક ગંતા. ૫
- સંગ પરિહારથી સ્વામી નિજ પદ લહું,
શુદ્ધ આત્મિક આનંદ પદ સંશ્રહું;
જહવિ^૧ પરભાવથી હું ભવોદધિ વસ્યો,
પરતણો સંગ સંસારતાએ ગ્રસ્યો. ૬
- તહવિ^૨ સત્તાગુણે જીવ એ નિર્મલો,
અન્ય સંશ્લેષ જિમ સ્ફુટિક નવિ શામલો;
જે પરોપાધિથી દુષ્ટ પરિણુતિ ગ્રહી,
ભાવ તાદાત્મ્યમાં માહરું તે નહીં. ૭

તુજથી અવર ન કોય અધિક જગતિ તજે લ૦
 જેહથી ચિત્તની વૃત્તિ એકાંગી જઈ મજે લ૦
 દિને દરિશન વાર ઘણી ન લગાવીએ લ૦
 વાતલડી અતિ મીઠી તે કિમ વિરમાવીએ ? લ૦ ૩
 તું જો જળ તો હું કમળ, કમળ તો હું વાસના લ૦
 વાસના તો હું ભ્રમર ન મૂકું ઉપાસના લ૦
 તું છોડે પણ હું કેમ છોડું ? તુજ ભણી લ૦
 લોકોત્તર કોઈ પ્રીત આવી તુજથી બની લ૦ ૪
 ધુરથી શાને સમકિત દધને લોખવ્યો લ૦
 હવે કેમ જાઉં જોડે દિલાસે જોખવ્યો ? લ૦
 જાણો જાસો દાસ વિમાસો છું કિશું ? લ૦
 અમે પણ જિજ્ઞાસ માંહી કે જોડા કિમ થશું ? લ૦ ૫
 બીજી જોડી વાતે અમે રાગુ નહીં લ૦
 મેં તુજ આગળ માહરી મનવાળી કહી લ૦
 પૂરણ રાજો ગ્રેમ વિમાસો શું તમે ? લ૦
 અવસર લહી એકાંત વિનવીએ છીએ અમે લ૦ ૬
 અંતરજામી સ્વામી અચિરાનંદના લ૦
 શાંતિકરણ શ્રી શાંતિજી માનજો વંદના લ૦
 તુજ રતવનાથી તનમન આનંદ ઉપન્યો લ૦
 કહે મોહન મન રંગ સુપંડિત રૂપનો લ૦ ૭

[૨]

રાગ સારંગ

તે હારાજ, જગતગુરુ. શાંતિજિણુંદ મહારાજ;
 ચિમનરંજન, શુભનિધિ ગરીબનિવાજ. જ૦ ૧
 જુઈ તિ નિવારી, હરજિત સુરનર કોડી;
 સઠ ઇંદ્રાદિક, પદ પ્રણમે કરજોડી. જ૦ ૨
 રત્ની ઈતિ-ઉપદ્રવ.

જાણ્યો રે જોણે તુજ ગુણ લેશ
 જીજ્ઞા રે રસ તેહને મન નવિ ગમેજી.
 ચાખ્યો રે જોણે અમી લવલેશ,
 બાકસખુકસ તસ ન રુચે કિમેજી. ૨
 તુજ સમકિતરસસ્વાદનો જાણુ,
 પાપ કુલકતે બહુ દિન સેવિયુંજી;
 સેવે જો કર્મને યોગે તોહિ,
 વાંછે તે સમકિત અમૃત ધુરિ લિખ્યુંજી. ૩
 તાહરું ધ્યાન તે સમકિતરૂપ.
 તેહીજ જ્ઞાન તે ચારિત્ર તેજ છે જી,
 તેહથી રે જાણે સઘલાં પાપ,
 ધ્યાતા રે ધ્યેયસ્વરૂપ હોયે પછેજી. ૪
 દેખી રે અદ્ભુત તાહરું રૂપ,
 અચરિત્ત ભવિક અરૂપી પદ વરેજી.
 તાહરી ગતિ તું જાણે હો દેવ,
 સ્મરણ ભજન તે વાચક યશ કરેજી. ૫

(૪) શ્રી મોહનવિજયજીવિત સ્તવન.

સોળમા થી જિનરાજ સોળગ સુણો અમતણી લલના,
 ભગતથી એવડી કેમ કરો છો ભોળામણી લલના;
 ચરણે વિજયો જોહ આવીને થઈ જરો લો
 નિપટ તેહથી કોણ રાજે રસ આંતરો લો ૧
 મેં તુજ કારણ સ્વામી ઉવેજ્યા સુર ઘણા લો
 માહરી દિશાથી મેં તો ન રાખી કાંઈ મણા લો
 તો તુમે મુજથી કેમ અપઠા^૧ થઈ રહો લો
 ચૂક હોવે જો કોઈ સુણે મુજથી પ્રહો લો ૨

ગલંછન ભવિક તુષ^૧ ગંજન, કંચનવાન શરીર;
 ચમ નાણી પંચમ ચક્રી, સોળસમો જિન ધીર. જિં ૩
 નજડિત ભૂષણ અતિ સુંદર, આંગી અંગ ઉદાર;
 પતિ ઉછરંગ ભગતિ નૌતન ગતિ, ઉપશમ રસ દાતાર.
 રુણાનિધિ ભગવાન કૃપા કર, અનુભવ ઉદિત આવાસ;
 પ વિષુધનો મોહન પલણે, દીને જ્ઞાનવિલાસ. જિં ૫

૧૭ મા શ્રી કૃંશુનાથ સ્વામી.

(૧) શ્રી આનંદચનશ્રુત સ્તવન.

રાગ શુર્જરી

અંખર દે હો મોરારિ, હમારો—એ દેશી

નહું કિમહિ ન જાનેહો, કૃંશુજિન મનહું કિમહિનજાને;
 મજિમ જતન કરીને રાખું, તિમતિમ અલગું ભાને હો. કું'૦ ૧
 જની વાસર વસતિ ઉજ્જડ ગયણ પાયાલે જય;
 આપ જાય ને મુળહું^૨ શ્રોશું, એહ ઉજાણો ન્યાય હો. કું'૦ ૨
 મુક્તિતણા અભિલાષી તપિયા, જ્ઞાન ને ધ્યાન અભ્યાસે;
 ચરીહું કાંઈ એહવું ચિંતે, નાજે અવળે પાસે હો. કું'૦ ૩
 આગમ આગમધરને હાથે નાવે કિણવિધ આંકું;
 કેહાં કણે જો હઠ કરી હટકું તો, વ્યાલ તણી પરે વાંકું હો. કું'૦ ૪
 જે ઠગ કહું તો ઠગતું ન દેખું, શાહુકાર પણ નાંહી;
 સર્વ માંહી ને સહુથી અલગું, એ અચરિજ મન માંહી હો. કું'૦ ૫
 જે જે કહું તે જ્ઞાન ધારે, આપ મતે રહે કાલો;
 મુરનર પાંડિતજન સમજાવે, સમજે ન માહરો સાલો હો. કું'૦ ૬
 મેં જાણ્યું એ લિંગ નપુંસક, સકલ મરદને ઠેલે;
 જીજી વાતે સમથાં છે નર, એહને કોઈ ન જોલે હો. કું'૦ ૭

૧. રાગ ૨. ખાલી. ૩. કુમતિ આનો ભાઈ

પાણી ખીરને મેળે હો કીણુ જેલે એકાંત હોઈ રહું,
 કાંઈ નહીં રે મિલનનો ભેગ;
 જો પ્રભુ દેખું નયણે હો કહી વયણે સમજાવું સહી,
 કાંઈ તે ન મિલે સંભેગ. અ૦
 મનમેળુ કિમ રીઝે હો શું કીજે અંતરાય એવડો,
 કાંઈ નિપટ નહેજ નાથ;
 સાતરાજને અંતે હો કીણુ પાળે તે આવીને મળું,
 કાંઈ વિકટ તુમારોજ પાથ. અ૦
 જોગજ એ અનુભવની હો મુજ મનની વાર્તા સાંભળી;
 કાંઈ કીજે આજે નિવાજ;
 રૂપ વિશુદ્ધનો મોહન હો મનમોહન સાંભળ વિનતિ,
 કાંઈ કીજે શિવપુર રાજ. અ૦

૧૯ મા શ્રી મહિલાનાથજી

(૧) શ્રી આનંદધનજીકૃત સ્તવન.

રાગ—દાકી

મેવદ્ર દિમ અવગણિયે હો મહિજિન, એહ અજ શોભા સારી;
 અવર જોડને આદર અતિ કીજે, તેહને મૂલ નિવારી. હો મ
 જાન સ્વરૂપ અનાદિ તમારું, તે લીધું તમે તાળી;
 જુગા અજાન દશા રીસાવી જતાં કાણુ ન આળી. હો મ
 નિદ્રા મુપન જગર ઉજગરના તુરિય અવસ્થા આવી;
 નિદ્રા મુપન દશા રીસાળી, જાળી ન નાથ મનાવી. હો મ
 મનસ્વિ આજે સગાઈ કીધી, સપરિવારજી ગાદી;
 નિરવાસન અવસરજી જાળી, ઘરથી બાહિર કાઢી. હો મ

હાન્ય અવરતિ રતિ ચોક દુગંધા, ભય પામર કરસાલી;
 'નોકપાય શ્રેણી ગજ ચરતાં, ધ્યાન તણી ગતિ ઝાલી. હો મં ૫
 રાગદંધ અવિરતિની પરિણતિ, એ ચરણ મોહના ચોદા;
 વીતરાગ પરિણતિ પરિમણતાં, ઉઠી નાદા બોદા. હો મં ૬
 વેદોદય કામા પરિણામા, કાન્ય કરમ સદુ ત્યાગી;
 નિષ્કામી કર્મજારસ સાગર, અનંત ચતુષ્ક પદ પાગી. હો મં ૭
 દાન વિધન વારી સદુ જનને, અભય દાન પદ દાતા;
 લાભ વિધન જગ વિધન નિવારક, પરમ લાભ રસ માતા. હો મં ૮
 વીર્ય વિધન પંડિત વીર્યે કુણી, પૂરણ પદવી યોગી;
 ભોગોપભોગ દોય વિધન નિવારી, પૂરણ ભોગ સુભોગી. હો મં ૯
 એ અંહાર દ્વપણ વર્જિત તતુ, સુનિજન વૃદ્ધે ગાયા;
 અવિરતિ રૂપક દોય નિરૂપણ નિર્દૂપણ મન લાયા. હો મં ૧૦
 ઈણ વિધ પરખી મન વિશરામી, જિનવરણુજે ગાવે;
 દીનળંધુની મંડર નજરથી, આનંદધન પદ પાવે. હો મં ૧૧

(૨) શ્રી દેવચંદ્રશકૃત સ્તવન.

દેખી કામની દોષ—એ દેશી.

મહિનાથ જગનાથ ચરણયુગ ધ્યાનએ રે, ચં ૦
 શુદ્ધાતમ પ્રાગભાવ, પરમ પદ પાછએ રે; ૫૦
 સાધક કારક પદક, કરે શુણ સાધના રે, ૬૦
 તેહિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ, થાયે નિરાળાધના રે. થા ૦ ૧
 કર્તા આતમદ્રવ્ય, કારજનિજ સિદ્ધતા રે, કા ૦
 ઉપાદાન પરિણામ, પ્રયુક્ત તે કરણતા રે; પ્ર ૦
 આતમ સંપદ દાન, તેહ સંપ્રદાનતા રે. તે ૦
 દાતા પાત્ર ને દેય, ત્રિસાવ અભેદતા રે. ત્રિ ૦ ૧

૧ કૃપિની-પંક્તિ, પુરુષવેદ, સ્ત્રીવેદ, નપુંસકવેદ.

સાધ્ય સાધ્ય ધર્મ જે માંહી હુવે રે,
 તે નિમિત્ત અતિ પુષ્ટ;
 પુષ્પ પુષ્પ માંહી તિલવાસક વાસના રે,
 નવિ પ્રધ્વંસક દુષ્ટ. ઓ ૩
 દંડ દંડ નિમિત્ત અપુષ્ટ ઘડા તણો રે,
 નવિ ઘટતા તસુમાંહી;
 સાધક સાધક પ્રધ્વંસકતા અછે રે,
 તિણે નહિ નિયત પ્રવાહ. ઓ ૪
 પદ્ધત્કારક પદ્ધત્કારક તે કારણ કાર્યનાં રે,
 જે કારણ સ્વાધીન;
 તે કર્તા તે કર્તા સહુ કારક તે વસુ રે,
 કર્મ તે કારણ પીન. ઓ ૫
 કાર્ય કાર્ય સંકલ્પે કારક દશા રે,
 છતી સત્તા સફલાવ;
 અથવા અથવા તુલ્ય ધર્મને જોયવે રે,
 સાધ્યારોપણ દાવ. ઓ ૬
 અતિશય અતિશય કારણ કારક કરણ તે રે,
 નિમિત્ત અને ઉપાદાન;
 સંપ્રદાન સંપ્રદાન કારણ પદ ભવનથી રે,
 કારણ વ્યય અપાદાન. ઓ ૭
 ભવન ભવન વ્યય વિણ કારણ નવિ હુવે રે,
 જિમ દ્રવ્યે ન ઘટત્વ;
 શુદ્ધાધાર શુદ્ધાધાર સ્વશુણનું દ્રવ્ય છે રે,
 સત્તામાર સુતત્વ. ઓ ૮

આત્મ આત્મ કતાં કારજ સિદ્ધતા રે
 તમ સાધન જિનરાજ,
 પ્રભુ દીડે પ્રભુ દીડે કારજરેગિ ઉપજે રે,
 પ્રગટે આત્મ સમાજ. ઓ ૮
 વંદન વંદન સેવન નમન વળી પૂજના રે,
 સમરજી સત્તવન વળી ધ્યાન;
 દેવચંદ્ર દેવચંદ્ર કીજે જિનરાજની રે,
 પ્રગટે પૂજા નિધાન. ઓ ૧૦

(૩) શ્રી યશોવિજયશ્લોક સ્તવન.

પાંડવ પાંડવ વંદના—મે રેશી

મુનિમુનિ જિન વંદનાં, અતિ ઉદ્ધવજિત તન મન ધાય રે;
 વદન અનોપમ નિરખતાં, મારાં બવબાવનાં દુઃખ લાય રે;
 મારાં બવ બવનાં દુઃખ લાય, જગતગુરુ જાગતો સુખકંદ રે;
 સુખકંદ અમંદ આજુંદ, પરમ ગુરુ હીપતો. સુ ૧
 નિશિ દિન સુતાં જાગતાં, સહ્યાત્રી ન રહે જર રે;
 જળ ઉપગાર સંભારીએ, તય ઉપજે આનંદ પર રે;
 ત ૦ જ ૦ સુ ૦ ૨
 પ્રભુ ઉપકાર ગુણે બધાં, મન અવગુણ એક ન માય રે;
 ગુણ ગુણ અનુભવી હુઆ, તે તો અક્ષય બાવ કદાય રે;
 તે ૦ જ ૦ સુ ૦ ૩
 અક્ષય પદ દિયે પ્રેમ જે, પ્રભુનું તે અનુભવ રૂપ રે;
 અક્ષર સ્વર ગોચર નહીં. એ તો અકલ અમાપ અરૂપ રે;
 એ ૦ જ ૦ સુ ૦ ૪
 અક્ષર ગોરા ગુણ ઘણા, સત્જનના તે ન લિખાય રે;
 વાચક યશ કહે પ્રેમથી, પણ મનમાંકે પરણાય રે.
 પ ૦ જ ૦ સુ ૦ ૫

આજ કૃતપુણ્ય ધન્ય દિહ માહરો થયો;
 આજ નર જન્મ મેં સદૃશ લાવ્યો;
 દેવચંદ્ર સ્વામી ત્રેવીશમો વંદીઓ,
 લક્ષ્મીભર ચિત્ત તુજ ગુણ રમાવ્યો. સં ૮

(૩) શ્રી યજ્ઞોપિત્રચક્રકૃત સ્તવન.

દેખા દામની દાવ—એ દેશી.

વામાનંદન જિનવર, મુનિમાંહિ વડો રે, કે૦ મુ૦
 જિમ સુરમાંહિ સોહો, સુરપતિ પરવડો રે; કે૦ સુ૦
 જિમ ગિરિમાંહિ સુરાચલ, મૃગમાંહિ કેસરીરે, કે૦ મૃ૦
 જિમ ચંદન તરુમાંહિ, સુલટમાંહિ સુરચરિરે. કે૦ સુ૦ ૧
 નદીયાંમાંહિ જિમ ગંગ, અનંગ^૧ સુરૂપમાં રે. કે૦ અ૦
 કૂલમાંહિ અરવિંદ^૨ ભરતપતિ ભૂપમાં રે, કે૦ ભ૦
 ઐરાવત ગજ માંહી, ગરુડ જગમાં^૩ યથા રે, કે૦ ગ૦
 તેજવંતમાંહિ લાણ^૪, વળાણમાંહિ જિનકથારે. કે૦ વ૦ ૨
 મંત્રમાંહિ નવકાર, રત્નમાંહિ સુરમણિ રે, કે૦ રત્ન૦
 સાગરમાંહિ સ્વયંભૂરમણ શિરોમણિ રે; કે૦ રમ૦
 શુક્લધ્યાનજિમ ધ્યાનમાં, અતિ નિર્મલપણેરે, કે૦ અ૦
 શ્રીનય વિજય વિષ્ણુ પય, સેવક ઈશ લણે રે. કે૦ સે૦ ૩

(૪) શ્રી મોહનવિજયચક્રકૃત સ્તવન.

કાનુડો વેણ વગવેરે, કાળી નદીને કાંઠે—એ દેશી.

વામાનંદન હો પ્રાણ થકી હો પ્યારા,
 નાંહી કીજે હો નયણથકી^૧ ક્ષણ ન્યારા;
 પુરિસાદાણી શામળ વરણો, શુદ્ધ સમકિતને લાસે;
 શુદ્ધ પુનં જિણે કીધો તેહને, ઉન્નવળ વરણ પ્રકાશે. વા૦ ૧

૧. કામદેવ. ૨. કમલ. ૩. પક્ષી. ૪. સૂર્ય. ૫. દર્શનયા.

તુમ ચરણે વિપધર પિણ નિરવિપ, કંસણે થાયે ળીડોન; જોતાં અમ શુદ્ધ સ્વભાવ કાં ન હુવે, જોહ અમે ગ્રધા છોન.
કમઠરાય મદ કિણ ગિણતિમાં, મોહતાણો મદ જોતાં;
તાહરી શક્તિ અનંતી આગળ કેઈ કેઈ મર ગયા જોતાં.
તેં જિમ તાર્યા તિમ કુણ તારે, કુણ તારક કહું જોહવો;
સાયરમાન તે સાયર સરિજો, તિમ તું પિણ તું જોહવો.
કિમંપિ ન જોસો તુમે કરુણાકર, તેહ મુજ પ્રાપ્તિ અનંતી;
જેમ પડે કણ કુંજરમુળથી, કીડી બહુ ધનવંતી.
એક આવે એક મોળાં પાવે, એક કરે ઝોળગડી;
નિજશુણ અનુભવ દેવા આગળ, પડજે નહીં તું જો ઘડી.
જોહવી તુમથી માહરી માયા, તેહવી તુમે પિણ ધરજો;
મોહનવિજય કહે કવિ રૂપનો, પરતક્ષ કરુણા કરજો.

૨૪ મા શ્રી મહાવીર સ્વામી.

(૧) શ્રી આનંદધનજીવિત સ્તવન.

રાગ ધનાશ્રી

વીરજીને ચરણે લાગું વીરપણું તે માગું રે;
મિથ્યા મોહતિમિર લય લાગ્યું, જીત નગારું વાગ્યું રે. વી
છઉમથ વીર્ય લેશ્યા સંગે, અલિસંધિજ મતિ અંગેરે;
સૂક્ષ્મ સ્થૂલ ક્રિયાને રંગે, યોગી થયો ઉમંગે રે. વી
અસંખ્ય પ્રદેશે વીર્ય અસંગે, યોગ અસંગિત કંગે રે,
પુદ્ગલ ગણ તેણે લે સુવિશેષે યથાશક્તિ મતિ લેજે રે. વી
ઉત્કૃષ્ટે વીર્યનિવેસે, યોગ ક્રિયા નવિ ચેસે રે;
યોગ તણી ધ્રુવતાને લેશે, આતમશક્તિ ન જોસે રે. વી

૧૫ વીચ વશે જેમ ભોગી, તેમ આતમ થયો ભોગી રે;
 રૂપણે આતમ ઉપયોગી. ધાય તેહણે અયોગી રે. વી૦ ૫
 રૂપણું તે આતમ કાણે, જાણ્યું તુમચી વાણે રે;
 યાન વિનાણે શકિત પ્રમાણે નિજધૂવપદ પહિચાણે રે. વી૦ ૬
 માલંગન સાધન જે ત્યાગે, પર પરિણતિને લાગે રે;
 મક્ષય દર્શન જ્ઞાન વૈરાગે, આનંદધન પ્રભુ જાગે રે. વી૦ ૭

[૨]

પંચડો નિહાળુરે ખીખ જિનતણે રે—એ દેશી

પરમજિજ્ઞેસર વિગત સ્વરૂપનું રે, લાણું કેમ સ્વરૂપ;
 પ્રાકારી વિણુ ધ્યાન ન સંભવે રે, એ અવિકાર અરૂપ. ચરમ૦ ૧
 માપ સ્વરૂપે આતમમાં રહે રે, તેહના ધુર બે ભેદ;
 અસંગ્ય ઉદ્ધોસે સાકારી પદે રે, નિરાકારી નિરભેદ. ચરમ૦ ૨
 મૂળમનામ કરમ નિરાકાર જે રે, તેહ ભેદે નહીં અંત;
 નેરાકાર જે નિરગતિ કર્મથીરે. તેહ અભેદ અનંત. ચરમ૦ ૩
 રૂપ નહીં કદ્યે અંધન ઘટ્યું રે, અંધન મોક્ષ ન કોય;
 મંધ મોક્ષ વિણુસાદિઅનંતનું રે, લંગ સંગ કેમ હોય? ચરમ૦ ૪
 દ્રવ્ય વિના તેમ સત્તા નવિ લહેરે. સત્તા વિણુ શો રૂપ;
 રૂપ વિના કેમ સિદ્ધ અનંતતા રે, લાણું અકલ સ્વરૂપ. ચરમ૦ ૫
 આતમતા પરિણતિને પરિણમ્યારે, તે મુજ ભેદાભેદ;
 તદાકાર વિણુ મારા રૂપનું રે, ધ્યાણું વિધિપ્રતિપેધ. ચરમ૦ ૬
 અંતિમ ભવચક્રણે તુજ ભાવનું રે, ભાવશું શુદ્ધ સ્વરૂપ;
 તંબયે આનંદધન પદ પામશું રે, આતમરૂપ અનૂપ. ચરમ૦ ૭

[૩]

વીર જિનેશ્વર પરમેશ્વર જયો, જગ જીવન જિન ભૂપ;
 અનુભવ મિત્તેરે ચિત્તે હિત કરી, દાખ્યું તાસ સ્વરૂપ. વીર૦ ૧
 જેહ અગોચર માનસ વચનને, તેહ અર્તીદ્રિય રૂપ;
 અનુભવ મિત્તેરે વ્યક્તિ શક્તિશુ, ભાખ્યું તાસ સ્વરૂપ. વીર૦ ૨
 નય નિશ્ચેરે જેહ ન જાણિયે, નવિ જીહાં પ્રસરે પ્રમાણ;
 શુદ્ધ સ્વરૂપેરે તે બ્રહ્મ દાખવે, કેવળ અનુભવ ભાણ. વીર૦ ૩
 અલખ અગોચર અનુપમ અર્થનો, કોણ કહી જાણેરે ભેદ;
 સહજવિશુદ્ધયેરે અનુભવવચણ જે, શાસ્ત્રતે સધલોરે ખેદ. વીર૦ ૪
 દિશિ દેખાડીરે શાસ્ત્ર સવિ રહે ન લહે અગોચર વાત;
 કારજ સાધક બાધક રહિત જે, અનુભવ મિત્ત વિખ્યાત. વીર૦ ૫
 અહો ચતુરાઈરે અનુભવ મિત્તની, અહો તસ પ્રીતપ્રતીત;
 અંતરજામી સ્વામી સમીપ તે, રાખી મિત્રશુ રીત. વીર૦ ૬
 અનુભવ સંજેરે રંગે પ્રભુ મલ્યા, સદ્ગુણ દુખ્યો સવિકાજ;
 નિજ પદ સંપદ જે તે અનુભવેરે, આનંદધન મહારાજ. વીર૦ ૭

(૨) શ્રી દેવચંદ્રશ્ચક્ર સ્તવનં

ઠડખાની દેશી.

તાર હો તાર પ્રભુ, મુજ સેવક ભાણી,
 જગતમાં એટલું સુજસ લીજે;
 દાસ અવગુણુ ભાર્યો, જાણી પોતા તાણો,
 દયાનિધિ દીન પર દયા કીજે. તા૦ ૧
 રાગદેવે ભાર્યો, મોહ વેરી નહ્યો;
 લોકની રીતિમાં ઘણુંચે રાતો;
 ક્રોધવશ ધમધમ્યો, શુદ્ધ ગુણુ નવિ રમ્યો,
 ભાર્યો ભાવમાંથી હું વિખ્યાતો. તા૦ ૨

આદ્યું આચરણુ, લોક ઉપચારથી,
 શાસ્ત્ર અભ્યાસ પણ કાંઈ કીધો;
 શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વડી, આત્મ અવલંબવિનું,
 તેહવે કાર્ય તિજે કે ન સીધો. તા૦ ૩
 સ્વામી દરિદ્રાણુ સમે, નિમિત્ત લાડી નિર્મલો,
 જો ઉપાદાન જો શુચિ ન ધારો;
 દોષ કે વસ્તુનો, અહવા ઉદય તજો,
 સ્વામી સેવા સદી નિષ્ટ લાશે. તા૦ ૪
 સ્વામી શુભ ઓળખી, સ્વામીને જે બજે,
 દરિદ્રાણુ શુદ્ધતા તેહ પામે;
 જ્ઞાન ચારિત્ર તપ વીર્ય ઉદ્દાસથી,
 કર્મ ઝીંપી વસે શુદ્ધિત ધામે. તા૦ ૫
 જગત વત્સલ મહાવીર જિનવર સુણી,
 ચિત્ત પ્રભુ ચરણને શરણુ વાસ્યો;
 તારજો બાપજી ણિરુદ્ધ નિજ રાખવા,
 દાસની સેવના રજો જોશે. તા૦ ૬
 વિનંતિ માનજો શક્તિ જો આપજો,
 ભાવ સ્યાદાદતા શુદ્ધ લાસે;
 સાધી સાધક દશા, સિદ્ધતા અનુભવી,
 દેવચંદ્ર વિમલ પ્રભુતા પ્રકાશે. તા૦ ૭

કવિશ

ચોવીશે જિનશુભ ગાઈએ, ધ્યાઈએ તત્ત્વસ્વરૂપોણ;
 પરમાનંદ પદ પાઈએ, અક્ષય જ્ઞાન અનૂપોણ. ચો૦ ૧
 ચવદહસે બાવન લલા, ગણધર શુભ ભંડારોણ;
 સમતામથી સાહુ સાદુણી, સાવય શ્રાવિકા સારોણ. ચો૦ ૨

(૪) શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન.

ગોડી ગાજો રે—એ દેશી.

ઠ સેવો રે અભિનંદન દેવ, જોહની સારે રે સુર કિત્તર સેવ;
 ઠ સેવો સાહિબ સેવે તેહ હજૂર, જોહનાં પ્રગટે રે કીધાં પુન્ય પંડૂર. શે ૦૧
 ઠ સુગુણ સનેહી સાહિબ હેજ, દગલી લાથી લહિયે સુખ સેજ;
 ઠ સરખું લાગે સઘળે સાચ, તે આગળ આવ્યું ધરણી રાજ. શે ૦૨
 ઠ લવે મેં પામ્યો તેહ વોનાથ, તેહ થી હું નિશ્ચય હુઆ રે સનાથ;
 ઠ અકય શક હે પામી રંગ રેલ, માનુંં કળિય આંગણ હે સુરત રુવેલ. શે ૦૩

(૪) શ્રી મહાજશ જિન સ્તવન.

રાગ કાગ

આત્મ પ્રદેશ રંગ થલ અનોપમ, સમ્યગ્ દર્શન રંગ રે,
 નેજ સુખ કે સધૈયા; તું તો નિજ ગુણ જોલ વસંત રે; નિજ ૦
 પર પરિણતિ ચિંતા તજી જિન મેં, જ્ઞાન સખા કે સંગ રે. નિ ૦
 આસ ધરાસ સુરુચિ કે સરધન, છાંટો પરમ પ્રમોદ રે; નિ ૦
 આતમ રમણ ગુલાલ કી લાલી, સાધક શક્તિ વિનોદ રે. નિ ૦
 આનંદ સુધારસ પાન મગનતા, લોજન સહજ સ્વભોગ રે; નિ ૦
 આઝ એકત્વતા તાન મેં વાજે, વાજીંત્ર સન્મુખ યોગ રે. નિ ૦
 આકલ્યાન હોરી કી જવાલા, જાલે કર્મ કઠોર રે; નિ ૦
 આપ પ્રકૃતિ દલ કિરણ નિર્ગરા, ભરમ જોલ અતિ જોર રે. નિ ૦
 આ મહાજસ ગુણ અવલંબન, નિર્ભય પરિણતિ વ્યક્તિ રે, નિ ૦
 આને દ્યાને અતિ જાદુ માને, સાધે મુનિ નિજ શક્તિ રે. નિ ૦
 આજગ અજોગ અલેશ અસંગત, નાદી હોવે સિદ્ધ રે; નિ ૦
 આવ્યંત્ર આજ્ઞા મેં જોલે ઉત્તમ સુરિ પ્રસિદ્ધ રે. નિ ૦

(૫) શ્રી મુક્તત જિન સ્તવન

દેહ દેહ નણુંદ લીલી—એ દેશી

સ્વામી મુક્તત મુહાયા, હીકા આણુંદ ઉપાયા દે;

મનમોહના જિનરાયા;

હોમે પૂરણ તત્ત્વ નિપાયા, દ્રવ્યાસ્તિક નય કહરાયા દે. મં ૧

પર્યાયાસ્તિક નયરાયા, તે મૂલ સ્વભાવ સમાયા દે, મં

જ્ઞાનાદિક સ્વપર્યાયા, નિજ કાર્ય કરણ વરતાયા દે. મં ૨

અંશનય માર્ગ કહાયા, તે વિકલ્પ ભાવ મુણાયા દે; મં

નય ચાર તે દ્રવ્ય ધપાયા, શબ્દાદિક ભાવ કહાયા દે. મં ૩

હુનંય તે સુનય ચલાયા, એકત્વ અભેદે ધ્યાયા દે; મં

તે સર્વિ પરમાર્થ સમાયા, તસુ વર્તન ભેદ ગમાયા દે. મં ૪

ધ્યાદાદી વસ્તુ કહીને, તસુ ધર્મ અનંત લટીને દે; મં

સામાન્ય વિશેષનું ધામ, તે દ્રવ્યાસ્તિક પરિણામ દે. મં ૫

જિનરૂપ અનંત ગણીને, તે દિવ્ય જ્ઞાન જાણીને દે; મં

શ્રુતજ્ઞાને નય પથ લીને, અનુભવ આસ્વાદન કીને દે. મં ૬

પ્રભુશકિતવ્યક્તિએક ભાવે, શુણ સર્વ રહ્યા સમ ભાવે દે; મં

માહરે સત્તા પ્રભુ સરળી, જિનવચન પસાયે પરળી દે. મં ૭

તું તો નિજ સંપત્તિ ભોગી, હું તો પરપરિણતિનો યોગીરે; મં

તિણ તુમ્હ પ્રભુ માહરા સ્વામી, હું સેવક તુજ શુણ આમીરે. મં ૮

એ સંબંધ ચિત્ત સમવાય, મુજ સિદ્ધનું કારણ થાય દે; મં

જિનરાજની સેવના કરવી, ધ્યેય ધ્યાન ધારણા ધરવી દે. મં ૯

તું પૂરણ પ્રહ્મ અરૂપી, તું જ્ઞાનાનંદ સ્વરૂપી દે; મં

ધમ તત્ત્વાલંબન કરિયે, તો દેવચંદ્ર પદ વરિયે દે. મં ૧૦

(૫) શ્રી સુજાત જિન સ્તવન.

રામચંદ્ર વાગમે આજો મોરી રતો રી—એ દેશી
 સાચો સ્વામી સુજાત, પરવ અરધ જયોરી;
 ધાતકી ખંડ મઝાર, પુષ્કલાવધ વિજયોરી. ૧
 નયરી પુંડરિગિણિ નાથ, દેવસેન વંશ તિલોરી;
 દેવસેનાનો પુત્ર, લંછન લાનુ લલોરી. ૨
 જયસેનાનો કંત, તેહશું પ્રેમ ધયોરી;
 અવર ન આવે દાય, તેણે વશિ ચિત્ત કયોરી. ૩
 તુમે મતિ જાણો દર, જઈ પરદેશ રહ્યારી;
 છો મુજ ચિત્ત હજૂર, ગુણ સંકેત ગ્રહ્યારી. ૪
 ઉગે લાનુ આકાશ, સરવર કમલ હસેરી;
 દેખી ચંદ્ર ચકોર, પીવા અમીઅ ધસેરી. ૫
 દૂર થકી પણ તેમ, પ્રભુશું ચિત્ત મિજ્યુરી;
 શ્રી નયવિજયસુશિષ્ય, કહે ગુણ હંજે હિજ્યુરી. ૬

(૫) શ્રી સુમતિનાથ જિન સ્તવન.

ધુધરીઆજો ઘાટ—એ દેશી.

સુમતિનાથ દાતાર, કીજે ઓળગ તુમ તણી રે;
 દીજે શિવસુખ સાર, જાણી ઓળગ જગધણી રે. ૧
 અક્ષય ખનનો તુજ, દેતાં ખોટ લાગે નહિ રે;
 કિસિ વિમાસણુ ગુજ્જ, જાચક થાકે ઉભા રહી રે. ૨
 રચણ કોડ તેં દીધ, ઊરણ વિશ્વ તદા કીઓ રે;
 વાચક ચશ સુપ્રસિદ્ધ, માગે તીન રતન દીઓ રે. ૩

(૫) ઓ વિમલ જિન સ્તવન

કડખાની દેશી

- ધન્ય તું ધન્ય તું ધન્ય જિનરાજ તું,
 ધન્ય તુજ શક્તિ વ્યક્તિ સનૂરી;
 કાર્ય કારણ દશા સહજ ઉપગારતા,
 શુદ્ધ કર્તૃત્વ પરિમાણ પૂરી. ધ૦ ૧
- આત્મ પ્રભાવ પ્રતિભાસ કારણદશા,
 જ્ઞાન અવિભાગ પર્યાય પ્રવૃત્તે;
 એમ ગુણ સર્વ નિજ કાર્ય સાધે પ્રગટ,
 જ્ઞેયદેશ્યાદિ કારણ નિમિત્ત. ધ૦ ૨
- દાસ બહુમાન ભાસન રમણ એકતા,
 પ્રભુ ગુણાલંબની શુદ્ધ થાયે;
 બંધના હેતુ રાગાદિ તુજ ગુણ રસી,
 તેહ સાધક અવસ્થા ઉપાયે. ધ૦ ૩
- કર્મ જાળલ યુજનકરણ યોગ જે,
 સ્વામીભક્તિ રમ્યા ચિર સમાધિ;
 દાન તપ શીલ વ્રત નાથઆણા વિનાં,
 થઈ બાધક કરે ભવ ઉપાધિ. ધ૦ ૪
- સકળ પ્રદેશ સમકાળ સર્વ કાર્યતા,
 કરણ સહકાર કર્તૃત્વ ભાવો;
 દ્રવ્ય પ્રદેશ પર્યાય આગમપણે,
 અગ્રલ અસહાય અક્રિય દાવો. ધ૦ ૫
- ઉત્પત્તિ નાશ ધ્રુવ સર્વદા સર્વની,
 પડ્ગુણી હાનિ વૃદ્ધિ અન્યૂનો;

(૧૦) શ્રી સુનિધિ જિન સ્તવન

જિમ પીતિ વાંદ અડોરને; જિમ મોરને મન મેલરે;
અમને તે નમશાં હમરે. વિમ નાદ નવતો નેલ.
સુનિધિ જિનેસર, સાંજળો અવર મુખાળ અવિગતવેસર. ૧
અળ કીડે અડાલો વળો, કીડે તે વળિત ન હોઈ રે;
મન તોલિ સુખ માની દિગે, વાડતા તાળું મુખ જોઈ. સુ. ૨
જિમ વિરહ કલિયે નવિ હુગે, પ્રિજિયે તેવવો સંગરે;
કર જોડી વાગક યશ કહે, બાંજે તે ભેદ પ્રપંશ. સુ. ૩

(૧૧) શ્રી દામોદર જિન સ્તવન.

મોરા સાલિય દો શ્રી શીવદનાયક--એ દેશી.

સુપ્રતીતે હો કરી ચિર ઉપયોગ કે, દામોદર જિન વંદીએ,
અનાદિની હો જે મિથ્યા બ્રાંતિ કે, તેડ સર્વથા છંડીએ;
અવિરતિ હો જે પરિણતિ દુષ્ટ કે, ટાળી ચિરતા સાધીએ,
કપાયની હો કરમલતા કાપી કે, વર સમતા આરાધીએ. ૧
જંબુને હો ભરતે જિનરાજ કે, નવમા અતીત ચોવીશીએ,
જસ નામે હો પ્રગટે ગુણરાશિ કે, ધ્યાને શિવસુખ વિલસીએ;
અપરાધી હો જે તુજથી દૂર કે, 'ભૂરિ ભ્રમણ દુઃખના ઘણી,
તે માટે હો તુજ સેવા રંગ કે, હોજો એ ઈચ્છા ઘણી. ૨
મરુધરમે' હો જિમ 'સુરતરુ લુંખકે, સાગરમે' 'પ્રવહણ સમે,
ભવ ભમતાં હો ભવિજન આધાર કે, પ્રભુદરિસણસુખ અનુપમે;
આતમની હો જે શક્તિ અનંત કે, તેહ સ્વરૂપ પદે ધર્યા,
પરિણામિક હો જ્ઞાનાદિક ધર્મ કે, સ્વસ્વકાર્ય પછે વર્યા. ૩

૧. બહુ ૨. આંખાની 'કરીનું' લૂમણું. ૩. જહાજ જેવો

અવિનાશી હો જે આત્માતંદ્ર કે, પૂર્ણ અખંડ સ્વભાવનો,
 નિજગુણનો હો જે વર્તન ધર્મ કે, સહજ વિલામી દાવનો;
 તસ ભોગી હો તું જિનવર દેવકે, ત્યાગી સર્વ વિભાવનો,
 ધૃતજ્ઞાની હો ન કહી શકે સર્વ કે, મહિમા તુજ પ્રભાવનો. ૪
 નિઃકામી હો નિઃકપાઈ નાથ કે, સાથ હોતો નિતતુમ્હ તણો,
 તુમ આણા હો આરાધન શુદ્ધ કે, સાધુ હું સાધકપણો;
 વીતરાગથી હો જે રાગ વિશુદ્ધ કે, તેહીજ ભવભય વારણો,
 જિનચંદ્રની હો જે ભક્તિ એકત્વ કે, દેવચંદ્ર પદ કારણો. ૫

(૧૦) શ્રી વિશાલ જિન સતપન.

પ્રાણી વાણી જિનતણી—એ દેશી.

દેવ વિશાલ જિણુંદની, તમે ધ્યાવો તત્ત્વસમાધિ રે,

ચિદાનંદ રસ અનુભવી, સહજ અકૃત નિરુપાધિ રે;

સહજં અરિહંત પદ વંદિયે ગુણવંત રે;

ગુણવંત અનંત મહંત સ્તવો, ભવતારણો ભગવંત રે. ૧

ભવ ઉપાધિ ગદ ટાલવા, પ્રભુછ હો વેદ્ય અમોઘ રે;

રત્નત્રયિ ઔપધ કરી, તમે તાયાં ભવિન્ન અમોઘ રે. તંઅં ૨

ભવ સમુદ્ર જલ તારવા, નિર્ગમક સમ જિનરાજ રે;

ચરણ જહાજો પામિયે, અક્ષય શિવનગરનું રાજ રે. અંઅં ૩

ભવ અટવી અતિ ગહનથી, પારગપ્રભુછ સત્યવાહરે;

શુદ્ધ માર્ગ દર્શક પળે. યોગ ક્ષેમંકર નાહ રે. ચોંઅં ૪

રક્ષક જિન છકાયના, વહી મોહનિવારક સ્વામીરે;

શ્રમણ સંઘ રક્ષક સદા, તેણે ગોપઈશ અભિરામ રે. તેં અં ૫

ભાવ અહિંસક પૂર્ણતા, માહણતા ઉપદેશ રે;

ધર્મ અહિંસક નીપનો, માહણ જગદીશ વિશેષ રે. માંઅં ૬

પ્રુષ્ઠ કારણ અરિહંતજી. નારદ સાગર મનિગંઢ છે;
 મોગક સર્વ વિભાવથી, ઝીંપાવે મોહ અરિહં છે. ઝીંખા૦૭
 કામકુંભ સુરમાળી પરે. સારેજે તપકારી શાય છે;
 દેવસાંદ્ર સુખકર પ્રભુ, શુભ ગેહ અમોહ અમાય છે. ગુ૦અ૦૮

(૧૦) શ્રી વિશાલ જિન સ્તવન.

દેશી કુદારીની

ધાતકી ખડે હો કે પશ્ચિમ અરધ ભટ્ટો,
 વિજયા નયરી હો કે વપ્ર તે વિજયતિલો;
 તિહાં જિન વિચરેહો કે સ્વામી વિશાળસદા,
 નિત નિત વંદુ' હો કે વિમળા કંત મુદા. ૧
 નાગ નરેસર હો કે વંશ ઉદ્યોતકરુ,
 લદ્રાચે જાયા હો કે પ્રત્યક્ષ દેવતરુ;
 ભાનુ લંછન હો કે મિલવા મન તલસે,
 તસ ગુણ સુણિયા હો કે શ્રવણે અમી વરસે. ૨
 આંખડી દીધી હો કે જો હોચે મુજ મનને,
 પાંખડી દીધી હો કે અથવા જો તનને;
 મનના મનોરથ હો કે તો સવિ તુરત ફળે,
 તુજ મુખ દેખવા હો કે હરખિત હોજ મળે. ૩
 આડા હુંગર હો કે દરિયા નદિય ઘણી,
 પણ શકિત ન તેહવિ હો કે આહુંતુજ લાણી;
 તુજ પાય સેવા હો કે સુરવર કોડિ કરે,
 જો એક આવે હો કે તો મુજ દુઃખ હરે. ૪

અતિ ઘણી રાત્રી હો કે અગ્નિ મજાઠ સહે,
 ઘણું હણીએ હો કે દેશ વિયોગ લહે;
 પંથુ ગિરુ આ પ્રભુશું હો કે રાગ તે દુરિત હરે,
 વાચક યશ કહે હો કે ધરિએ ચિત્ત ખરે. ૫

(૧૦) શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન.

ભોલીડા હંસારે—એ દેશી.

શીતલજિન તુ મુજ વિચિ આંતરું, નિશ્ચયથી નહિ કોય,
 દંસણ નાણ ચરણ ગુણ જીવને, સહુને પૂરણ હોય;
 અંતરયામી રે સ્વામી સાંભળો. ૧

પણ મુજ માયા રે ભેદી ભોળવે, બાહ્ય દેખાડી રે વેષ;
 હિયડે જૂઠી રે મુખ અતિ મીઠડી, જેહવી ધૂરત વેષ. અં ૦ ૨
 એહને સ્વામી રે મુજથી વેગળી, કીજે દીનદયાળ;
 વાચક યશ કહે જિમ તુમશું મિલી, લહિયેસુખસુવિશાળ. અં ૦ ૩

(૧૦) શ્રી સુતેજ જિન સ્તવન.

અતિ રૂડીરે અતિ રૂડી, જિનજીની ચિરતા અતિ રૂડી;
 સકલ પ્રદેશ અનંતી, ગુણ પચાંચ શક્તિ મહંતીલાલ, અં ૦
 તસુ રમણે અનુભવવંતી, પરરમણે જે ન રમંતી લાલ. અં ૦ ૧
 ઉત્પાદ વ્યયે પલટતી, ધ્રુવ શક્તિ ત્રિપદીસંતી લાલ; અં ૦
 ઉત્પાદે ઉત્પત્તમંતી, પૂરવ પરિણતિ વ્યયપંતિ લાલ. અં ૦ ૨
 નવ નવ ઉપયોગે નવલી, ગુણછતિથી તેનિતઅચલી લાલ; અં ૦
 પરદ્રવ્યે જે નવિ ગમણી, ક્ષેત્રાંતરમાંહિ ન રમણી લાલ. અં ૦ ૩
 અતિશય યોગે નવિ દીપે, પરભાવ લણી નવિછીપે લાલ; અં ૦
 નિજ તત્ત્વ રસે જે લીની, બીજે કીણી નવિ કોની લાલ. અં ૦ ૪

સંપ્રહનયથી જે અનાદિ, પણ એવંભૂતે સાદિ લાલ; અ૦
જેહને બહુ માને પ્રાણી, પામે નિજ ગુણ સહ નાણી લાલ. અ૦ ૫
થિરતાથી થિરતા વાધે, સાધક નિજ પ્રભુતા સાધે લાલ; અ૦
પ્રભુગુણને રંગે રમતા, તે પામે અવિચળ સમતા લાલ. અ૦ ૬
નિજ તેજે જેહ સુતેજ, જે સેવે ધરી બહુ હેજ લાલ; અ૦
શુદ્ધાલંબન જે પ્રભુ ધ્યાવે, તે દેવચંદ્ર પદ પાવે લાલ. અ૦ ૭

(૧૧) શ્રી વજ્રધર જિન સ્તવન.

નદી યમુના કે તીર—એ દેશી.

વિહરમાન લગવાન, સુણો મુજ વિનતિ,
જગતારક જગનાથ, અછો ત્રિભુવન પતિ;
ભાસક લોકલોક, તિણે જાણો છતિ,
તો પણ વિતક વાત, કહું છું તુજ પ્રતિ. ૧
હું સ્વરૂપ નિજ છોડિ, રમ્યો પર પુદ્ગલે,
બીદ્યો ઉલટ આણી, વિષય તૃણાજલે;
આશ્રવ બંધ વિભાવ, કરું રુચિ આપણી,
બૂદ્યો મિથ્યાવાસ, દોષ દહિં પરભણી. ૨
અવગુણ હાંકણ કાજ, કરું જિનમત ક્રિયા,
ન તણું અવગુણ ચાલ, અનાદિની જે પ્રિયા;
દૃષ્ટિરાગનો પોષ, તેહ સમકિત ગણું,
સ્યાદ્રાદની રીત, ન દેખું નિજપણું. ૩
મન તનુ ચપલ સ્વભાવ, વચન એકાંતતા,
વસ્તુ અનંત સ્વભાવ, ન ભાસે જે છતા;
જે લોકોત્તર દેવ, નમું લૌકિકથી,
હલંબ સિદ્ધ સ્વભાવ, પ્રભો તહકીકથી. ૪

મહાવિદેહ મઝાર કે, તારક જિનવરુ,
 શ્રી વજ્રધર અરિકંત, અનંત ગુણકરુ;
 તે નિર્વામક શ્રેષ્ઠ, સદી મુજ તારશે,
 મહાવેદ્ય ગુણયોગ, રોગ ભવ વારશે. ૫
 પ્રભુમુખ લબ્ય સ્વભાવ, મુણ્ડ જો માહરો,
 તો પામે પ્રમોદ, એહ ચેતન ખરો;
 ધારે શિવપદ આગ, રાશિ સુખવૃંદની,
 સહજ સ્વતંત્ર સ્વરૂપ, ખાણુ આણુંદની. ૬
 વલગ્યા જે પ્રભુનામ, ધામ તે ગુણતણા,
 ધારો ચેતનરામ, એહ ધિર વાસના;
 દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર, હૃદય સ્થિર ધાપજો,
 જિન આણાયુત ભક્તિ, શક્તિ મુજ આપજો. ૭

(૧૨) શ્રી વજ્રધર જિન સ્તવન.

માહરા મુણ્ડ સનેહા પ્રભુજી-એ દેશી.

શંખ લાંછન વજ્રધર સ્વામી,

માતાં સરસ્વતી સુત શિવગામી હો; ભાવે ભવિ વંદો,
 નરનાથ પદ્મરથ નયો, વિજયાવતી ચિત્ત સુહાયો હો. ભાવે ૧
 ખંડ ધાતકી પશ્ચિમ ભાગે, પ્રભુ ધર્મ ધુરંધર નગે હો; ભા ૦
 વરુ વિજયમાનયડીસુસીમા, તિહાંયાપેધરમનીસીમાહો. ભા ૦૨
 પ્રભુ મનમાં અમે વસણું જોહ, સ્વપ્ને પણ દુલ્ભ તેહ હો; ભા ૦
 પણ અમ મન પ્રભુ જો વસશે, તો ધરમની વેલ ઉલ્લસશે હો. ભા ૦૩
 સ્વપ્ને પ્રભુ મુખ નિરખંતાં, અમે પાસું મુખ હરખંતાંહો; ભા ૦
 જોહ સ્વપ્નરહિતકહિયા દેવા, તેહથી અમે અધિક કહેવાહો. ભા ૦૪

પાણે ગુણપત્રીય, પામપત્રીય અર્ચના, હો તાર મન
 દર્શી થાએ જાત, તાર પમગિરિપાત; હો તાર તાર
 મંપરણ નિજ જાત, તારાઈ વીજલે, હો તાર સ્વ
 મહાતમ નિજરૂપ, તારે રૂપ વીજલે, હો તાર તાર ૪
 ઉત્તમો સ્થેવંભુત, તે કુળને નીપતે, હો તાર તે
 નિઃસંગી પરમાત્મ, સંગી તે બને; હો તાર સં
 સદશ અનંત અનંત, મહંત ગુણ જગી, હો તાર મન
 અનિનાશી અનિધાર, અપાર ગુણવર્ધો, હો તાર અન ૫
 ને પ્રવૃત્તિ ભવગુણ, કંઠ વપાવ જે, હો તાર હં
 પ્રભુગુણરાગે રજા, થાય તથાદાય તે; હો તાર થા
 અંશ મદ્રી સરવંશ, નિશ્કલપણ હવે, હો તાર વિ
 શુકલગીજશશિરેત, તેલ પૂરણ હવે, હો તાર તે ૬
 તિમ પ્રભુગી ગુણિ રાગ, કરે વીતરાગતા, હો લાલ મ
 ગુણ એકત્વે થાય, સ્વગુણ પ્રાગ્ભાવતા; હો લાલ સ્વ
 દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર, સેવામાંદિ રહો, હો લાલ સં
 અઘ્યાણાધ અગાધ, આત્મસુખ સંચરો, હો લાલ આ ૭

(૧૫) શ્રી ઈશ્વરદેવ જિન સ્તવન.

કાલ અનંતાનંત—એ દેશી.

સેવો ઈશ્વર દેવ, જિણે ઈશ્વરતા હો નિજ અદ્ભુત વરી;
 તિરોભાવની શક્તિ, આવીલાંવે હો સદુ પ્રગટ કરી. ૧
 અસ્તિત્વાદિક ધર્મ, નિર્મળભાવે હો સદુને સર્વદા;
 નિત્યત્વાદિ સ્વભાવ, તે પરિણામી હો જડચેતન સદા. ૨
 કર્તો ભોકતા ભાવ, કારક આહક હો જ્ઞાન ચારિત્રતા,
 ગુણુપર્યાય અનંત, પામ્યા તુમચા હો પૂર્ણ પવિત્રતા. ૩

पुण्डरीकं स्वदेव, ज्ञेयमी ज्ञेयमी तौ उपयोमी सदाः
 शक्तिं सदा स्वामीन, वरमे देवमी तौ तं न सदा देवा. ४
 राम विद्याव भवन्त, तान्ते प्रकृतं तौ नृप भवन्तान्तेः
 साधनान्ते भवन्त, नृप मेवमी तौ मेवमे जने. ५
 धन्य धन्य ते ह्य, प्रभुपद वरी तौ ते देवता मुनेः
 साध क्रिया हरे भूय, भगवन्त योमी तौ निज साधनपदे. ६
 पारंवार जिननाथ, नृप पद मेवा तौ मेवमे निर्मलीः
 नृप साधन अनुवर्त, वासन आसन तौ तत्परमेषु यमी. ७
 मुदातमनिज धर्म, इति अनुवर्तमी तौ साधन सत्यताः
 देवयद्र जिनयद्र, अग्नि पसाये तौ मेवमे व्यक्तता. ८

(१५) आ ईश्वरदेव जिन स्वयम्

गान्ते जिले-मे देव.

नृप भवन्तेन ज्ञेयमी मात.

नन्दन ईश्वर शुभ्र अनन्तातः स्वामी मेयीमे.

पुण्डरीकं स्वदेव, विजय सुतीना तगरी ज्ञेय. स्वा० १
 शक्तिं सदा स्वामीन, वरमे देवमी तौ तं न सदा देवा. स्वा०
 ते पाने प्रभुनो देवत, धन धन ते नरनो स्वयन्तार. स्वा० २
 धन ते ननजिननगीमेपाय, धनतेभनते प्रभुमुपपाय. स्वा०
 धन ते ह्यदा प्रभु शुभ्र आय, धन्य ते मेवा पदन् आय. स्वा० ३
 अणुमिलवे डलंका जेन, मिलवे विरल नलो वाय सेतार. स्वा०
 अंतरंग मिलवेडडलंदि, शोभनिरुदजिमदरे पसाय. स्वा० ४
 तुं गाता तुं अधव शुभ्र, तुंती पिता तुजशु भुज शुभ्र. स्वा०
 श्रीनयविजयविणुधनोशिष्य, वाचनयशमतेपुदेनगीश. स्वा० ५

જિન ગુણરંગી ચેતના, નવિ ખાંધે અભિનવ કર્મ રે;
 ગુણરમણે નિજ ગુણ ઉદ્ધસે, તે આસ્વાદે નિજ ધર્મ રે. ક૦ ૪
 પરત્યાગી ગુણ એકતા, રમતા જ્ઞાનાદિક ભાવે રે;
 સ્વસ્વરૂપ ધ્યાતા થઈ, પામે શુચિ ક્ષાયક ભાવ રે. ક૦ ૫
 ગુણ કરણે નવ ગુણ પ્રગટતા, સત્તાગત રસ થિતિ છેદરે;
 સંક્રમણે ઉદય પ્રદેશથી, કરે નિર્જરા ટાળે ખેદ રે. ક૦ ૬
 સહજસ્વરૂપ પ્રકાશથી, થાળે પૂર્ણાનંદ વિલાસ રે;
 દેવચંદ્ર જિનરાજની, કરજો સેવા સુખવાસ રે. ક૦ ૭

(૧૬) શ્રી નમિપ્રભ જિન સ્તવન.

અરજ અરજ મુળોને રૂડા રાજ્યા હોજી—એ દેશી

નમિપ્રભ નમિપ્રભ પ્રભુજી વિનવું હોજી, પામી વર પ્રસ્તાવ;
 બણો છો બણો છો વિણ વિનવે હોજી, તો પણ દાસ સ્વભાવ. ન૦૧
 હું કરતા હું કરતા પરભાવનો હોજી, ભોકતા પુદ્ગલરૂપ;
 આહક આહક વ્યાપક એહનો હોજી, રાચો જડ ભવભૂપ. ન૦૨
 આતમ આતમ ધર્મ વિસાર્યો હોજી, સેવ્યો મિથ્યા માગ;
 આશ્રવ આશ્રવ ખાંધપણું કર્યું હોજી, સંવરનિર્જરા ત્યાગ. ન૦૩
 જડચલ જડચલ કર્મ જે દેહને હોજી, બાણ્યુ આતમ તરવ,
 બહિરાતમ બહિરાતમતા મેં ગ્રહી હોજી, ચતુરંગે એકત્વ. ન૦૪
 કેવલ કેવલ જ્ઞાનમહોદધિ હોજી, કેવલ દંશણુ પુદ્ગલ;
 વીરજ વીરજ અનંત સ્વભાવનો હોજી, ચારિત્ર ક્ષાયિક શુદ્ધ. ન૦૫
 વિશ્રામિ વિશ્રામિ નિજભાવના હોજી, સ્યાદ્રાદી અપ્રમાદ;
 પરમાતમ પરમાતમ પ્રભુ દેખતાં હોજી, ભાગી શાંતિ અનાદ. ન૦૬
 જિનસમ જિનસમ સત્તાઓલખી હોજી, તસુપ્રાગ્ભાવનીર્ઘક;
 અંતર અંતર આતમતા લહી હોજી, પર પરિણતિ નિરીહ. ન૦૭

પ્રનિવરે પનિવરે જિનરાજને જોઈ, કરનાં આધાર બાધ;
 દેવગંદ્ર દેવગંદ્ર પાઠ જનનવે જોઈ, અકાળમ પાપભાવન૦

તારાં આ નામપ્રભ જિન રતન

માર માટે પચરૂળી પાળ મોનારા કિંમતો માડજી એ દેસી.

- ગુરુદરવર પરબ અરખ કિંવાજે રે, શારિંગજી.
 નલિનાચલી નિજમે નગરી અજોધ્યા છાજે રે; સાં
 પ્રભુ વીરનરેસર-વંશ-દિનેસર ક્યાર્જીએ રે, સાં
 સોનાસુત સાચો ગુણશું જાણે આજીએ રે, સાં ૧
- મોહની મનવદાબ દરસન દુલંબ જાસ રે, સાં
 રવિચરણ ઉમાગ્રી દિશણ વિહારી ખાસ રે; સાં
 ભવિજન મનરંજનભાવડ ભંજનભગવંત રે, સાં
 નમિપ્રભ વંદુ' પાપ નિકંદુ' તાંત રે, સાં ૨
- ઘર સુરતરુ દ્રણિયો સુરમણિ મિલિયો હાથરે, સાં
 કરી કરુણા પરી અઘ ચૂરી જગનાથ રે; સાં
 અમિએ ઘન વૃક્ષ વળી તૃક્ષ સવિ દેવ રે, સાં
 શિવગામી પામી જો મેં તુજ પદ, સેવ રે, સાં ૩
- ગંગાજલ નાદ્યો હું ઉમાદ્યો આજ રે, સાં
 ગુરુ સંગત સારી મહારી વધારી લાજ રે; સાં
 મુહ માગ્યા જાગ્યા પૂરવ પુન્ય અંકૂર રે, સાં
 મન લીનો કીનો તુજ ગુણ પ્રેમ પંડૂર રે, સાં ૪
- તું દોલતદાતા તું જગત્રાતા મહારાજ રે, સાં
 ભવસાયર તારો સારો વાંછિત કાજ રે; સાં
 દુઃખચૂરણ પૂરણ કીજો સયલ જગીશ રે, સાં
 અરદાસ પ્રકાશે શ્રી નયવિજય સુશિષ્ય રે, સાં ૫

(૧૬) શ્રી શાંતિનાથ જિન સ્તવન.

મુણિ પશુઆં વાળી રે—એ દેશી.

જગજન મન રંજે રે, મનમથ^૧ બગ લંબે રે;
 નવિ રાગ ન દોષ તું. અંજે ચિત્તશું રે. ૧
 શિર છત્ર વિરાજે રે, દેવ હુંહુલિ વાજે રે;
 ઠકુરાઈ ઇમ છાજે, તોહિ અર્કિચનો રે. ૨
 થિરતા ધૃતિ સારી રે, વરી સમતા નારી રે;
 બ્રહ્મચારી શિરોમણિ, તો પણ તું સુણ્યો રે. ૩
 ન ધરે લવરંગો રે, નવિ દોષાસંગો રે;
 મૃગ લંછન ચંગો, તો પણ તું સહિ રે. ૪
 તુજ ગુણ કુણ આજેરે રે, જગ કેવળી પાખે રે;
 સેવક યશ ભાખે, અચિરાસુત જયો રે. ૫

(૧૬) શ્રી નમીશ્વરસ્વામી જિન સ્તવન.

હો પીઠ પંખીડા—એ દેશી.

જગત દિવાકર શ્રી નમીશ્વર સ્વામ જો,
 તુજ મુખ દીઠે નાડી ભૂલ અનાદિની રે લો;
 જાગ્યો સમ્યગ્જ્ઞાન સુધારસ ધામ જો,
 છાંડિ દુર્જય મિથ્યા નિદ પ્રમાદની રે લો. જ૦ ૧
 સહેજે પ્રગટ્યો નિજ પર ભાવ વિવેક જો;
 અંતર આતમ ઠહ્યો સાધન સાધવે રે લો;
 સાધ્યાલંબી થઈ શાયકતા છેક જો,
 નિજ પરિણતિ થિર નિજ ધર્મરસે ઠવે રે લો. જ૦ ૨

૧. દામદેવ. ૨. ભાખે.

નિયતિ હિત દાન સન્મુખ હુગે, સ્વપુત્રોદય ગાયે;
યશ કહે સાહિબે મુક્તિનું, કરિઉં તિલાક નિજ હાથે. આ૦૩

(૨૦) શ્રી ધર્માશ્વર જિન સ્તવન.

અખીયાં હરખન લાગી લગારી અખીયાં—એ દેશી.

રાગ પરભાતિ.

હું તો પ્રભુ વારિછું તુમમુખની, હું તો જિનળલિહારી તુમમુખની;
સમતા અમૃતમય સુપ્રસન્ન નિત, રેખ નહીં રાગરુખની. હું૦૧
ભ્રમર અર્ધ શશિ ધનુહ કમલદલ, કીર કીર પૂનમશશિની;
શોભા તુચ્છ થઈ પ્રભુ દેખત, કાયર હાથ જિમ અસિની. હું૦૨
મનમોહન તુમ સનમુખ નિરખત, આંખ ન તૃપતિ અમચી;
મોહતિમિર રવિ હપંચંદ્રછવિ, મૂરતિ એ ઉપશમચી. હું૦૩
મનની ચિંતા મટી પ્રભુ ધ્યાવત, મુખ દેખતાં તનુની;
ઇન્દ્રિય તૃષા ગઈ જિનેસર સેવતાં, ગુણ ગાતાં વચનની. હું૦૪
મીન ચકોર મોર મતંગજ, જલ શશિ ધન નિજ વનથી;
તિમ મુજ પ્રીતિ સાહિબ સુરતથી, ઔર ન ચાહું મનથી. હું૦૫
જ્ઞાનાનંદન જગ આનંદન, આશ દાસની ઈતની;
દેવચંદ્ર સેવનમેં અહનિશિ, રમજો પરિણતિ ચિત્તની. હું૦૬

કલશ.

રાગ ધનાશ્રી

વંદો વંદો રે જિનવર વિચરંતા વંદો;
કીર્તન સ્તવન નમન અનુસરતાં, પૂર્વ પાપ નિકંદો રે.
જિનવર વિચરંતા વંદો.

જંબુદ્વીપે ચાર જિનેશ્વર, ધાતકી આઠ આણુંદો;
પુષ્કર અર્ધે આઠ મહામુનિ, સેવે ચોસઠ ઇન્દો રે. જિ૦૨

હી ગણધર સાધુ સાધવી, શ્રાવક શ્રાવિકા વૃંદો;
 ન મુખ ધર્મ અમૃત અનુભવતાં, પામે મન આણુંદોરે. જિ. ૦૩
 હ્રદાયલ ચૌમાસ રહીને, ગાયો જિનગુણ છંદો;
 ન પતિ વાકિત મુકિતનો મારગ, અનુપમશિવમુખકંદોરે. જિ. ૦૪
 રતર ગચ્છ જિનચંદ્ર સૂરિવર, પુણ્ય પ્રધાન મુણિદો;
 મતિસાગર સાધુ રંગ સુવાચક, પીધો શ્રુતમકરંદોરે. જિ. ૦૫
 જસાર પાઠક ઉપગારી, જ્ઞાન ધર્મ દિણુંદો;
 પચંદ્ર સફળરુ ગુણવંતા, પાઠક ધીર ગયંદો રે. જિ. ૦૬
 વચંદ્ર ગણિ આતમ હેતે, ગાયા વીશ જિણુંદો;
 કદિ વૃદ્ધિ મુખસંપત્તિ પ્રગટે, મુજશ મહોદય વૃંદોરે. જિ. ૦૭

(૨૧) શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવન.

ઋષભનો વંશ રણાધાર—એ દેશી.

મુજ મન પંકજ ભ્રમર લે, શ્રી નમિજિન જગદીશો રે;
 ધ્યાન કરું નિત તુમ તાણું, નામ જપું નિશ દીશો રે. મુજ. ૦૧
 ચિત્ત થકી કઈ ચે' ન વિસરે, દેખિયે આગલે ધ્યાને રે;
 અંતર તાપથી જાણિયે, દૂર રહ્યા અનુમાને રે. મુજ. ૦૨
 તું ગતિ તું મતિ આશરો, તુંહિજ બાંધવ મોટો રે.
 વાચક યશ કહે તુજ વિના, અવર પ્રપંચ તે જોટો રે. મુજ. ૦૩

(૨૧) શ્રી શુદ્ધમતિ જિન સ્તવન.

શ્રી જિન પ્રતિમા હો જિન સરખી કહી—એ દેશી.

શ્રી શુદ્ધમતિ હો જિનવર પૂરવો, એહ મનોરથ માણ;
 સેવક જાણી હો મહેરણાની કરી, ભવસંકટથી ટાળ. શ્રી. ૦૧
 પતિત ઉદ્ધારણ હો તારણ વત્સલુ, કર અપણાયત એહ;
 નિત્ય નિરાગી હો નિરપૃહ જ્ઞાનની, શુદ્ધ અવસ્થા દેહ. શ્રી. ૦૨

તેહ આલંબીને જીવ, ઘણાએ ખૂંઝિયા, હો લાલ ઘણાં
લાવિ લાવન જ્ઞાની, અમો પણ રીઝિયા. હો લાલ અમો ૪
તે માટે તુજ પિંડ, ઘણા ગુણ કારણો, હો લાલ ઘણાં
સેવ્યો ધ્યાયો હુવે, મહા ભય વારણો; હો લાલ મહાં
શાંતિવિજય બુદ્ધ શિષ્ય, કહે કવિ કાજના, હો લાલ કહે
પ્રભુનું પિંડસ્થ ધ્યાન, કરો થઈ એકમના. હો લાલ કરો ૫

(૧૬)

ભવિ તુમે વંદો મૂરારીશ્વર ગચ્છરાયા — એ દેશી.

મોહન મુજરો લેજો રાજ, તુમ સેવામાં રહેશું,
વામાનંદન જગદાનંદન, જેહ સુધારસ ખાણી;
મુળ મટકે લોચનને લટકે, લોભાણી ઇંદ્રાણી. મોહન ૧
ભવપદ્મ ચીહું દિશિ ચારે ગતિ, ચોરાશી લંબ ચોટા;
ક્રોધ માન માયા લોભાદિક, ચોવટીઆ અતિ જોટા. મોહન ૨
મિથ્યા મેતો કુમતિ પુરોહિત, મદનસેનાને તોરે;
લાંચ લઈ લખ લોક સંતાપે, મોહ કંદર્પને જોરે. મોહન ૩
અનાદિ નિગોદ તે બંધીખાનો, તૃષ્ણા તોપે રાખ્યો;
સંજ્ઞા ચારે ચોટી મેલી, વેદ નપુસક વાકો. મોહન ૪
ભવસ્થિતિ કર્મ વિનર લઈ નાઠો, પુણ્ય ઉદય પણ વાધ્યો;
સ્થાવર વિકલોદ્રિયપણું ઓળંગી, પંચે દ્રિયપણું લાધ્યો. મોહન ૫
માનવભવ આરજકુળ સદ્ગુરુ, વિમળબોધ મળ્યો મુજને,
ક્રોધાદિક સહુ શત્રુ વિનાશી, તેણે ઓળખાવ્યો તુજને. મોહન ૬
પાટણમાંહે પરમ દયાળુ, જગત્ વિભૂષણ ભેટયા;
સત્તરખાણું શુભ પરિણામે, કર્મ કઠિન બળ મેટયા. મોહન ૭
સમકિત ગજ ઉપશમ અંખાડી, જ્ઞાન કટક બળ કીધું;
ખિમાવિજય જિન ચરણ રમણ સુખ, રાજ પોતાનું લીધું. મોહન ૮

પ્રધારે સંમૂર્ધિંગ આદિ વરા રથાવર જીવોની વિરાધના કરી.
કરાની; અનુમોદી; મન. વચન અને કાયાઓ કરી જોડતાં, જોડતાં
સૂતાં, દ્વારતાં, ચાતતાં, સરવ, વચ, મધાનાદિ ઉપકરણો ઉડાવતાં,
મૂકતાં, ડેતાં, દેતાં, વર્તતાં વર્તોવતાં, અપડિલેલણા, દુપડિલેલણા,
સંજાંખી, અપ્રમાજના, દુઃપમાજના સંજાંખી, અધિક્રી ઝોછી,
વિપરીત પૂજના પડિલેલણા સંજાંખી અને આદાર વિદ્યારાદિક
નાના પ્રકારના ઘણા ઘણા કર્તવ્યોમાં સંજાસાતા, અસંજાસાતા
અને નિજોદ આશ્રમી અનંતા જીવના જેટલા પ્રાણ લૂંટયા, તે
સર્વ જીવોનો હું પાળી અપરાધી છું, નિશ્ચય કરી બદલાનો દેણદાર
છું. સર્વ જીવ મને માફ કરો, મારી બૂલચૂક, અવશુભ અપરાધ
સર્વે માફ કરો. દેવમીય, રાઈય, પાદિક, ઔમારી અને સાંવત્સરિક
સંજાંધી વારંવાર મિચ્છા મિ દુષ્કડં. વારંવાર ખમાવું છું.
તમે સર્વ ક્ષમજો.

ખામેમિ સવ્વજીવે, સવ્વે જીવા ખમંતુ મે;

મિત્તી મે સવ્વ બૂચ્છેસુ વેરં મલ્લં ન કેણઈ.

તે દિવસ મારો ધન્ય હશે કે જે દિવસે હું છજો કાચના
જીવોના વેર બદલાથી નિવૃત્તિ પામીશ. સર્વ ચોરાસી લાખ
જીવોના નિવૃત્તિદાનદર્શ. તે દિવસ મારો પરમકલ્યાણમય થશે.

બીજું મૃપાવાદ પાપસ્થાનક:—

કોધવશે, માનવશે, માયાવશે, લોભવશે, હાસ્યે કરી,
ભયવશે ઇત્યાદિક કરી મૃપા વચન જોડ્યો, નિંદા-વિકથા કરી
કર્કશ કઠોર, માર્મિક ભાષા જોડી ઇત્યાદિક અનેક પ્રકારે
મૃપા, જૂઠું જોડ્યો, જોલાવ્યું, જોલતા પ્રત્યે અનુમોદનું તે સર્વે
મન-વચન-કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુષ્કડં, તે દિવસ મારો

ધન્ય હશે કે જે દિવસે હું સર્વથા પ્રકારે મૃપાવાદનો ત્યાગ કરીશ. તે દિવસ મારો પરમ કલ્યાણમય થશે.

ત્રીજું અદત્તાદાન પાપસ્થાનક :—

અણુદીધી વસ્તુ ચોરીકરીને લીધી, વિશ્વાસઘાતકરી થાપણુ ઝોળવી, પરસ્ત્રી, પરધન હરણુ કર્યો તે મોટી ચોરી લૌકિક વિરુદ્ધની, તથા અલ્પ ચોરી તે ઘર સંખંધી નાના પ્રકારના કર્તવ્યોમાં ઉપયોગ સહિતે ને ઉપયોગ રહિતે ચોરી કરી, કરાવી, કરતા પ્રત્યે અનુમોદી, મન-વચન-કાયાએ કરી તથા ધર્મ સંખંધી જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર અને તપશ્રી ભગવંત ગુરુદેવોની આજ્ઞા વગર કર્યો. તે મને ધિક્કાર, ધિક્કાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુઃકરું, તે દિવસ મારો ધન્ય હશે કે જે દિવસે હું સર્વથા પ્રકારે અદત્તાદાનનો ત્યાગ કરીશ. તે મારો પરમ કલ્યાણમય દિન થશે.

ચોથું અપ્રક્ષ પાપસ્થાનક :—

મૈથુન સેવવામાં મન, વચન અને કાયાના યોગ પ્રવર્ત્યા; નવ વાડ સહિત ગ્રહચર્યા પાળ્યું નહિ; નવ વાડમાં અશુદ્ધપણે પ્રવૃત્તિ કરી; પોતે સેવ્યું, બીજા પાસે સેવરાવ્યું, સેવનાર પ્રત્યે ભલું જાણ્યું, તે મન, વચન, કાયાએ કરી મને ધિક્કાર, ધિક્કાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુઃકરું, તે દિવસ મારો ધન્ય હશે કે જે દિવસે હું નવવાડ સહિત ગ્રહચર્યા-શીલરત્ન આરાધીશ, સર્વથા પ્રકારે કામવિકારોથી નિવર્તીશ. તે દિવસ મારો પરમ કલ્યાણમય થશે.

પાંચમું પરિશ્રદ પાપસ્થાનક :—

સંચિત પરિશ્રદ તે દાસ, દાસી, દ્વિપદ, ત્રીપદ આદિ, મણિ, પત્થર આદિ અનેક પ્રકારે છે અને અચિત પરિશ્રદ

સત્તરમું માયા મૃપાવાદ પાપસ્થાનક;--

કપટસહિત જીહ્વું જોલ્યો તે મને ધિછાર, ધિંકાર
વારંવાર મિચ્છામિ દુક્રંડં.

અઠારમું મિથ્યાદર્શનશબ્દ પાપસ્થાનક;--

શ્રી જિનેશ્વર દેવના માર્ગમાં શંકા કાંક્ષાદિક વિપરીત
પ્રરૂપણા કરી, કરાવી, અનુમોદી તે મને ધિછાર ધિંકાર, વારંવાર
મિચ્છામિ દુક્રંડં.

એવં અઠાર પાપસ્થાનક તે દ્રવ્યથી, ક્ષેત્રથી, કાળથી, ભાવથી
જાણતાં, અજાણતાં, મન, વચન, કાયાએ કરી સેવ્યાં, સેવરાવ્યાં;
અનુમોદ્યાં; અર્થે, અનર્થે, ધર્મ, અર્થે, કામવશે, મોહવશે, સ્વવશે,
પરવશે કર્યાં; દિવસે, રાત્રે એકલા કે સમૂહમાં, સૂતાં વા જાગતાં,
આ ભાવમાં, પહેલાં સંજ્યાતા, અસંજ્યાતા અનંતા ભાવોમાં
પરિભ્રમણ કરતાં આજ દિન અદ્યક્ષણ પર્યંત રાગરૂપ,
વિષય-કપાય, આજસ પ્રમાદાદિક પૌંદ્રગલિક પ્રપંચ, પરગુણ
પર્યાયને પોતાના માનવારૂપ વિકલ્પે કરી ભૂલ કરી, જ્ઞાનની
વિરાધના કરી, દર્શનની વિરાધના કરી, ચારિત્રની વિરાધના
કરી, દેશચારિત્રની વિરાધના કરી, તપની વિરાધના કરી, શુદ્ધ
શ્રદ્ધા-શીલ, સંતોષ, ક્ષમાદિક, નિજ સ્વરૂપની વિરાધના કરી;
ઉપશમ, વિવેક, સંવર, સામાયિક, પોસહ, પ્રતિક્રમણ, ધ્યાન,
મૌનાદિ નિયમ, વ્રત, પરચખ્યાણ, દાન, શીલ, તપાદિની વિરાધના
કરી; પરમ કલ્યાણકારી આ જોલોની આરાધના, પાલના આદિક
મન, વચન, અને કાયાએ કરી નહિ, કરાવી નહિ, અનુમોદી
નહિ, તે મને ધિછાર, ધિંકાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુક્રંડં.

છલ્લે આવરવકસમ્યકપ્રકારેવિધિ-ઉપયોગસદિતઆરાધ્યા
નદિ, પાંચતાનદિ, સપર્યાં નદિ વિધિ-ઉપયોગસદિત-નિરાદર
પણે કર્યા પરંતુ આદર-સત્કાર-ભાવ-બક્તિ ભલિત નદિ કર્યા;
જાનના ચીદ્ર સમકિતના પાંચ, જાર મનના સાક, કમોદાનના
પંદર, સંલેખનાના પાંચ, સેવનગ્રાહ્ય અતિચારમાં તથા ૧૨૪
અતિચાર મળ્યે તથા સાધુના ૧૨૫ અતિચાર મળ્યે તથા જાવન
ખનાચરણના સદાદિકમાં વિરામનાદિને કોઈ અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ,
અતિચારાદિ સેવ્યા, સેવકાવ્યા, અનુમોદ્યા, લાભુતાં, અલભુતાં,
મને, વચન, કાયાએ કરી, તે મને ચિકાર, ચિકાર, વારંવાર
મેચ્છામિ કુછકં.

મેં છવને અહુપ સદ્દ્યા, પ્રદ્ધ્યા, અહુવને છવ સદ્દ્યા
રૂપ્યા; ધર્મને અધર્મ અને અધર્મને ધર્મ સદ્દ્યા, પ્રદ્ધ્યા,
સાધુને અસાધુ અને અસાધુને સાધુ સદ્દ્યા, પ્રદ્ધ્યા તથા ઉત્તમ
કુદુપ, સાધુને મુનિરાજ આપવીછની સેવા બક્તિ યથાવિધિ
માનતાદિ નદિ કરી, નદિ કરાવી, નદિ અનુમોદી; તથા અસાધુ
ગોની સેવા બક્તિ આદિ માનતા, પક્ષ કર્યો, મુકિતના માર્ગમાં
સારનો માર્ગ યાવત પત્નીસ ગિર્યાત્વમાંનાં ગિર્યાત્વ સેવ્યા,
સેવકાવ્યાં, અનુમોદ્યાં, મને કરી. વચને કરી, કાયાએ કરી,
સ્ત્રીસ કપાય સંખંધી, પત્નીસ ક્રિયા સંખંધી, તેત્રીસ આશાતના
સંખંધી, કયાનના જોગત્રીસ દોષ, વંદનાના જત્રીસ દોષ,
સમાયિકના જત્રીસ દોષ, પોસદના અદાર દોષ સંખંધી મને,
ત્યને, કાયાએ કરી જે કાંઈ પાપ દોષ લાગ્યા, લગાવ્યા અનુમોદ્યા
મને ચિકાર, ચિકાર, વારંવાર મિચ્છામિ કુછકં.

મહામોદનીય કર્મજંધનાં ત્રીશસ્થાનકને મન, વચન, કાયાએ

કરી સેવ્યાં, સેવરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં, શીલની નવ વાડ, આઠ પ્રવચન માતાની વિરાધનાદિક તથા શ્રાવકના એકવીશ ગુણ અને ધાર વ્રતની વિરાધનાદિ મન, વચન અને કાયાએ કરી, કરાવી, અનુમોદી તથા ત્રણ અશુભ લેશ્યાનાં લક્ષણોની અને જોલોની સેવના કરી અને ત્રણ શુભ લેશ્યાનાં લક્ષણોની અને જોલોની વિરાધના કરી, ચર્ચા, વાર્તા, વ્યાખ્યાનમાં શ્રી જિનેશ્વર દેવનો માર્ગ લોખ્યો, જોખ્યો, નહિ માન્યો, અછતાની સ્થાપના કરી-પ્રવર્તાવ્યો, છતાની સ્થાપના કરી નહિ અને અછતાની નિષેધના કરી નહિ. છતાની સ્થાપના અને અછતાને નિષેધ કરવાનો નિયમ કયો નહિ, કલુષતા કરી તથા છ પ્રકારે જ્ઞાનાવરણીય ણંધના જોલ તેમ જ છ પ્રકારના દર્શનાવરણીય ણંધના જોલ યાવત આઠ કર્મની અશુભ પ્રકૃતિ ણંધના પંચાવન કારણે કરી ખ્યાતી પ્રકૃતિ પાપોની ણાંધી, ણંધાવી, અનુમોદી, મને કરી, વચને કરી, કાયાએ કરી, તે મને ધિક્કાર, ધિક્કાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુકકડં.

એક એક જોલથી માંડી કોડાકોડી યાવત સંજ્યાત અસંજ્યાત અનંતાનંત જોલ પયંત મેં જાણવા યોગ્ય જોલને સમ્યક્ પ્રકારે જાણ્યા નહિ, સદૃશ્ય-પ્રરૂપ્યા નહિ તથા વિપરીતપણે શ્રદ્ધાન આદિ કરી, કરાવી, અનુમોદી, મન, વચન, કાયાએ કરી, તે મને ધિક્કાર, ધિક્કાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુકકડં. એક એક જોલથી માંડી યાવત અનંતા જોલમાં છાંડ્યા યોગ્ય જોલને છાંડ્યા નહિ અને તે મન, વચન, કાયાએ કરી સેવ્યા, સેવરાવ્યા, અનુમોદ્યા, તે મને ધિક્કાર ધિક્કાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુકકડં.

એક એક જોલથી માંડી યાવત અનંતાનંત જોલમાં આદરવા

કરી સેવ્યાં, સેવરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં, શીલની નવ વાડ, આઠ પ્રવચન માતાની વિરાધનાદિક તથા શ્રાવકના એકવીશ ગુણ અને બાર વ્રતની વિરાધનાદિ મન, વચન અને કાયાએ કરી, કરાવી, અનુમોદી તથા ત્રણ અશુભ લેશ્યાનાં લક્ષણોની અને જોલોની સેવના કરી અને ત્રણ શુભ લેશ્યાનાં લક્ષણોની અને જોલોની વિરાધના કરી, ચર્ચા, વાર્તા, વ્યાખ્યાનમાં શ્રી જિનેશ્વર દેવનો માર્ગ લોખ્યો, જોખ્યો, નહિ માન્યો, અછતાની સ્થાપના કરી-પ્રવર્તાવ્યો, છતાની સ્થાપના કરી નહિ અને અછતાની નિષેધના કરી નહિ. છતાની સ્થાપના અને અછતાને નિષેધ કરવાનો નિયમ કયો નહિ, કલુષતા કરી તથા છ પ્રકારે જ્ઞાનાવરણીય બંધના જોલ તેમ જ છ પ્રકારના દર્શનાવરણીય બંધના જોલ યાવત આઠ કર્મની અશુભ પ્રકૃતિ બંધના પંચાવન કારણે કરી ખ્યાસી પ્રકૃતિ પાપોની બાંધી, બંધાવી, અનુમોદી, મને કરી, વચને કરી, કાયાએ કરી, તે મને ધિક્કાર, ધિક્કાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુકકડં.

એક એક જોલથી માંડી કોડાકોડી યાવત સંજ્યાત અસંજ્યાત અનંતાનંત જોલ પર્યંત મેં જાણુવા યોગ્ય જોલને સમ્યક્ પ્રકારે જાણ્યા નહિ, સદહ્યા-પ્રરૂપ્યા નહિ તથા વિપરીતપણે શ્રદ્ધાન આદિ કરી, કરાવી, અનુમોદી, મન, વચન, કાયાએ કરી, તે મને ધિક્કાર, ધિક્કાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુકકડં. એક એક જોલથી માંડી યાવત અનંતા જોલમાં છાંડવા યોગ્ય જોલને છાંડ્યા નહિ અને તે મન, વચન, કાયાએ કરી સેવ્યા, સેવરાવ્યા, અનુમોદ્યા, તે મને ધિક્કાર ધિક્કાર, વારંવાર મિચ્છામિ દુકકડં.

એક એક જોલથી માંડી યાવત અનંતાનંત જોલમાં આદરવા

જેન ધર્મ શુદ્ધ પાયકે, વરતું વિગય કપાય;
એક અગંગા હો રહ્યા, જલમેં લાગી લાય.
એક કનક અરુ કાગિની, દો મોટી તરવાર;
ઊઠ્યો થો જિન ગજનકું, જિગમેં લિયો માર.

સવેયા.

સંસાર છાર તજી કરી, છારનો વેપાર કરું,
પહેલાંનો લાગેલો કીચ, ઘોઈ કીચ ગીચ કરું;
તેમ મહાપાપી હું તો, માનું મુખ વિપયથી,
કરી છે કીરી એવી, અમીરીના આશયથી.

દોહા

ત્યાગ ન કર સંગ્રહ કરું, વિપય વચન જિમ આહાર;
તુલસી એ મુજ પતિતકું વારંવાર ઘિછાર.
કામી કપટી લાલચી, કહણુ લોહકો દામ;
તુમ પારસ પરસંગથી, સુવરન થાશું સ્વામ.
જપ તપ સંવર હીન હું, વળી હું સમતા હીન;
કરુણાનિધિ કૃપાળુ હે! શરણુ રાખ, હું દીન.
નહિ વિદ્યા નહિ વચન બળ, નહિ ધીરજ ગુણુ જ્ઞાન,
તુલસીદાસ ગરીબકી, પત રાખો ભગવાન.
આઠ કર્મ પ્રબલ કરી, ભમીઓ જીવ અનાદિ;
આઠ કર્મ છેદન કરી, પાવે મુક્તિ સમાધિ.
સુસા જેસે અવિવેક હું, આંખ મીચ અધિયાર;
મકડી^૧ જલ જિછાયકે, ફસું આપ ઘિછાર.

રેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, ઐગાસણું, ખિયાસણું પરચ
ખખાઈ, તિવિહંપિઆહારં-અસણું, ખાઈમં, સાર્ધમં, અન્નથણા,
ભોગેણું, સહસાગારેણું, સાગારિયાગારેણું, આઉંટણપસારેણું
ગુરુઅખભુકુણેણું પારિકુવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવ
સમાહિવત્તિયાગારેણું, પાણુસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા અચ્છેણ
વા, ખહુ લેવેણ વા, સસિચ્છેણ વા, અસિચ્છેણ વા, વોસિરે.

(૪) આયંખિલનું પરચખખાણું.

ઉગગએ સૂરે, નમુદ્ધાર સહિઅં, પોરિમિં, આઠપોરિમિં,
મુઠ્ઠિસહિઅં પરચખખાઈ. ઉગગએ સૂરે, ચઉવિવહંપિ આહારં,
અસણું. પાણું, ખાઈમં, સાર્ધમં અન્નથણાભોગેણું, સહસાગા-
રેણું, પરચન્નકાલેણું, દિસામોહેણું, સાહુવયણેણું મહત્તરાગારેણું,
સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું; આયંખિલં પરચખખાઈ અન્નથણા
ભોગેણું, સહસાગારેણું, લેવાલેવેણું, ગિહથસંસકૂણું, ઉખિખ
ત્તવિવેગેણું, પારિકુવણિયાગારેણું, મહાત્તરાગારેણું, સંવસમા-
હિવત્તિયાગારેણું; ઐગાસણું પરચખખાઈ, તિવિહંપિ આહારં
-અસણું, ખાઈમં, સાર્ધમં, અન્નથણાભોગેણું, સહસાગારેણું
સાગારિયાગારેણું, આઉંટણપસારેણું, ગુરુઅખભુકુણેણું, પારિકુ-
વણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું,
પાણુસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, ખહુલેવેણ વા,
સસિચ્છેણ વા, અસિચ્છેણ વા; વોસિરે.

(૫) ચઉવિવહારનું પરચખખાણું.

દિવમચરિમં પરચખખાઈ ચઉવિવહંપિ આહારં-અસણું
પાણું. ખાઈમં સાર્ધમં, અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું,
મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વોસિરે.

રેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું, ઐગાસણું, ણિયાસણું પરચ
 ખખાઈ, તિવિહંપિઆહાર-અસણું, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નથણા,
 ભોગેણું, સહસાગારેણું, સાગારિયાગારેણું, આઉંટણપસારેણું
 ગુરુઅખુકાણેણું પારિકાવણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવ
 સમાહિવત્તિયાગારેણું, પાણુસ લેવેણુ વા, અલેવેણુ વા અરછેણુ
 વા, ખહું લેવેણુ વા, સસિથથેણુ વા, અસિથથેણુ વા, વોસિરે.

(૪) આયંખિલનું પરચખખાણ.

ઉગગએ સૂરે, નમુદ્ધાર સહિઅં, પોરિસિં, સાઠપોરિસિં,
 મુઠ્ઠિસહિઅં પરચખખાઈ. ઉગગએ સૂરે, ચઉવિહંપિ આહાર,
 અસણું, પાણું, ખાઈમં, સાઈમં અન્નથણાભોગેણું, સહસાગા-
 રેણું, પરચન્નકાલેણું, દિસામોહેણું, સાહુવયણેણું મહત્તરાગારેણું,
 સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું; આયંખિલં પરચખખાઈ અન્નથણા
 ભોગેણું, સહસાગારેણું, લેવાલેવેણું, ગિહથસંસકુંણું, ઉખિખ
 ત્તવિવેગેણું, પરિકાવણિયાગારેણું, મહાત્તરાગારેણું, સંવસમા
 હિવત્તિયાગારેણું; ઐગાસણું પરચખખાઈ, તિવિહંપિ આહાર-
 અસણું, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નથણાભોગેણું, સહસાગારેણું
 સાગારિયાગારેણું, આઉંટણપસારેણું, ગુરુઅખુકાણેણું, પરિકા-
 વણિયાગારેણું, મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું,
 પાણુસ લેવેણુ વા, અલેવેણુ વા, અરછેણુ વા, ખહુંલેવેણુ વા,
 સસિથથેણુ વા, અસિથથેણુ વા; વોસિરે.

(૫) ચઉવિહારનું પરચખખાણ.

દિવસચરિમં પરચખખાઈ ચઉવિહંપિ આહાર-અસણું
 પાણું, ખાઈમં સાઈમં, અન્નથણાભોગેણું સહસાગારેણું,
 મહત્તરાગારેણું, સંવસમાહિવત્તિયાગારેણું વોસિરે.

વંદન તથા પ્રણિપાતસ્તુતિ.

અહો ! અહો, શ્રી સદ્ગુરુ, કરુણાસિંધુ અપાર;
આ પામર પર પ્રભુ કયો, અહો ! અહો ! ઉપકાર.
શું પ્રભુચરણ કને ધરું, આત્માથી સૌ હીન;
તે તો પ્રભુએ આપીઓ વતું ચરણાધીન.
આ દેહાદિ આજથી, વતો પ્રભુ આધીન;
દાસ દાસ હું દાસ છું, આપ પ્રભુનો દીન.
પદ્મસ્થાનક સમન્તવીને ભિન્ન જતાવ્યો આપ;
મ્યાન થકી તરવારવત્, એ ઉપકાર અમાપ.
જે સ્વરૂપ સમજ્યા વિના, પામ્યો દુઃખ અનંત;
સમન્તવ્યું તે પદ નમું, શ્રી સદ્ગુરુ ભગવંત.
પરમ પુરુષ પ્રભુ સદ્ગુરુ, પરમજ્ઞાન સુખધામ;
જેણે આપ્યું બાન નિજ, તેને સદા પ્રણામ.
દેહ છતાં જેની દશા, વતો દેહાતીત;
તે જ્ઞાનીના ચરણમાં, હો વંદન અગણિત.

હિ પરમદ્રુપાકૃદેવ ! જન્મ, જરા, મરણાદિ સર્વ દુઃખો
નો અન્યંત દાય કરનારો એવો વીતરાગ પુરુષનો મૂળધર્મ
(માર્ગ) આપ શ્રીમદે અનંતદ્રુપા કરી મને આપ્યો, તે અનંત ઉપ-
કારનો અતિઉપકાર વાળવા હું સર્વથા અસમર્થ છું; વળી આપ
શ્રીમત્ કર્તૃ પદ સેવાને સર્વથા નિઃસ્વપ્ત છો; જેથી હું મન, વગન
કાવાની એકાગ્રતાથી આપના ચરણારવિંદમાં નમસ્કાર કરું છું.
આપની પરમમહિમ અને વીતરાગ પુરુષના મૂળધર્મની વિષામના
મના વદયને વિશે બહુમર્થ ન અજાણંત જાગૃત હોઈ અનંત
ભાવે હું તે સદા અર્પી.

ૐ શાંતિ શાંતિ શાંતિ

